

НАЦІОНАЛЬНА КОМІСІЯ,
ЩО ЗДІЙСНЮЄ ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ
У СФЕРІ ЗВ'ЯЗКУ ТА ІНФОРМАТИЗАЦІЇ

РІЧНИЙ ЗВІТ

ПРО РОБОТУ НАЦІОНАЛЬНОЇ КОМІСІЇ,
ЩО ЗДІЙСНЮЄ ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ
У СФЕРІ ЗВ'ЯЗКУ ТА ІНФОРМАТИЗАЦІЇ
ЗА 2013 РІК

КИЇВ 2014

ЗМІСТ

НАЦІОНАЛЬНА КОМІСІЯ, ЩО ЗДІЙСНЮЄ ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ У СФЕРІ ЗВ'ЯЗКУ ТА ІНФОРМАТИЗАЦІЇ	4	РОЗДІЛ VI. ПУБЛІЧНІСТЬ ТА ВІДКРИТІСТЬ ДІЯЛЬНОСТІ НКРЗІ	48
СФЕРА ЗВ'ЯЗКУ ТА ІНФОРМАТИЗАЦІЇ У 2013 РОЦІ В ЦИФРАХ	5	▶ Висвітлення діяльності НКРЗІ та зв'язки з громадськістю.....	49
РОЗДІЛ I. ПРОВЕДЕННЯ ЄДИНОЇ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ З ПИТАНЬ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ У СФЕРІ ЗВ'ЯЗКУ ТА ІНФОРМАТИЗАЦІЇ	6	▶ Дорадчі органи НКРЗІ.....	51
▶ Участь НКРЗІ у підвищенні ефективності державного управління, формуванні сприятливого економічного середовища в країні.....	7	РОЗДІЛ VII. РЕСУРСНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НКРЗІ	53
▶ Адаптація законодавства України до законодавства Європейського Союзу. Проект Твіннінг.....	8	▶ Удосконалення організаційної структури НКРЗІ.....	54
▶ Міжнародне співробітництво та європейська інтеграція.....	10	▶ Розвиток людських ресурсів НКРЗІ.....	56
РОЗДІЛ II. ЗАДОВОЛЕННЯ ПОПИТУ СПОЖИВАЧІВ НА ПОСЛУГИ ЗВ'ЯЗКУ	12	▶ Документальне забезпечення і контроль: нові підходи.....	57
▶ Удосконалення нормативно-правових актів.....	13	▶ Забезпечення надходжень до бюджету.....	58
▶ Забезпечення якості телекомунікаційних послуг.....	14	РОЗДІЛ VIII. УПРАВЛІННЯ МАЙНОМ. ДІЯЛЬНІСТЬ ДЕРЖАВНОГО ПІДПРИЄМСТВА «УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ЦЕНТР РАДІОЧАСТОТ»	59
▶ Захист прав споживачів послуг зв'язку.....	16	▶ Здійснення присвоєнь радіочастот та видача дозволів на експлуатацію радіоелектронних засобів.....	61
▶ Державний нагляд у галузі зв'язку.....	18	▶ Міжнародне співробітництво.....	61
РОЗДІЛ III. РОЗВИТОК КОНКУРЕНТНОГО РИНКУ, ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РІВНИХ УМОВ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ	21	▶ Ввезення з-за кордону радіоелектронних засобів та випромінювальних пристроїв.....	63
▶ Динаміка розвитку ринків телекомунікацій та поштового зв'язку.....	22	▶ Радіочастотний моніторинг.....	64
▶ Нові регуляторні акти.....	26	▶ Здійснення технічного контролю на телекомунікаційних мережах.....	65
▶ Аналіз ринків телекомунікаційних послуг.....	28	РОЗДІЛ IX. НАШІ ПРІОРИТЕТИ: НАПРЯМКИ ІННОВАЦІЙ	66
▶ Тарифне регулювання та взаєморозрахунки.....	30	ДОДАТКИ:	
РОЗДІЛ IV. СПРОЩЕННЯ ДОСТУПУ НА РИНОК ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙНИХ ПОСЛУГ. ЕФЕКТИВНЕ ВИКОРИСТАННЯ ОБМЕЖЕНИХ РЕСУРСІВ	32	<i>Додаток 1.</i> Ключові дати діяльності НКРЗІ у 2013 році.....	69
▶ Удосконалення регуляторних актів з питань ліцензування, користування радіочастотним ресурсом і функціонування ринку комунікаційних послуг.....	33	<i>Додаток 2.</i> Динаміка звернень споживачів за видами послуг за 2009-2013 роки.....	71
▶ Реєстрація і ліцензування видів діяльності у сфері телекомунікацій.....	34	<i>Додаток 3.</i> Рівень проникнення мобільного та щільність фіксованого зв'язку в Україні.....	71
▶ Підвищення ефективності використання радіочастотного ресурсу.....	36	<i>Додаток 4.</i> Забезпеченість населення України основними телефонними апаратами.....	72
▶ Використання номерного ресурсу.....	37	<i>Додаток 5.</i> Заяви населення на встановлення телефонів за регіонами.....	72
▶ Взаємоз'єднання телекомунікаційних мереж.....	38	<i>Додаток 6.</i> Абоненти мобільного зв'язку за регіонами України.....	73
▶ Діалог з операторами і провайдерами телекомунікацій.....	38	<i>Додаток 7.</i> Рівень проникнення та кількість користувачів Інтернет в Україні.....	73
РОЗДІЛ V. СИСТЕМНІСТЬ І КОМПЛЕКСНІСТЬ У РОЗВИТКУ ІНФОРМАТИЗАЦІЇ ТА ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА	39	<i>Додаток 8.</i> Кількість операторів, провайдерів телекомунікацій України.....	74
▶ Стан та тенденції розвитку сфери інформатизації.....	40	<i>Додаток 9.</i> Типи РЕЗ, які було внесено до реєстру РЕЗ та ВП у 2013 році.....	74
▶ Удосконалення нормативно-правових актів у сфері інформатизації.....	41	<i>Додаток 10.</i> Обсяги експорту та імпорту комп'ютерних та інформаційних послуг.....	75
▶ Координація розвитку українського сегмента мережі Інтернет.....	42	<i>Додаток 11.</i> Розташування структурних підрозділів Департаменту державного нагляду НКРЗІ.....	75
▶ Стан реалізації пріоритетних державних проектів інформатизації.....	44		
▶ Ініціативи НКРЗІ у сфері інформатизації.....	47		

ШАНОВНІ ПАНІ ТА ПАНОВЕ!

Цього року виповнюється десять років із моменту прийняття Закону України «Про телекомунікації», яким у телекомунікаційній галузі України було запроваджено практику провідних світових країн щодо розмежування виконавчих та регуляторних функцій держави. Набутий кількарічний досвід Комісії, що була створена за моделлю економічно розвинутих, демократичних країн Європейської спільноти, дозволив забезпечити виконання важливої місії: збалансування інтересів держави, операторів, провайдерів телекомунікацій і споживачів телекомунікаційних послуг.

Підбиваючи стислі підсумки минулих років, а також аналізуючи стан реалізації визначених законодавством завдань, слід зазначити, що діяльність Національного регулятора за всіх часів його існування була спрямована на прийняття важливих для розвитку галузі зв'язку рішень, розв'язання багатьох складних для українського суспільства завдань, що стосуються впровадження сучасних принципів державного регулювання сфери телекомунікаційних послуг в умовах чесної конкуренції, формування привабливого інвестиційного клімату, модернізації телекомунікаційних мереж, розбудови інформаційної інфраструктури широкосмугового доступу до мережі Інтернет.

У запропонованому Вашій увазі звіті наведено докладну інформацію з усіх напрямків діяльності Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації, проведено аналіз зробленої роботи за минулий рік, окреслено проблемні питання та визначено шляхи їх вирішення. Відзначимо, що, незважаючи на загальнодержавні тенденції в економіці України, телекомунікаційна галузь залишилася в тренді збільшення доходів та обсягів наданих послуг. Позитивних показників та стабільних результатів у розвитку галузі було досягнуто також завдяки діяльності НКРЗІ як національного регулятора, який по суті є незалежним арбітром серед учасників телекомунікаційного ринку і спрямовує свою діяльність на впровадження комплексного і системного підходу до аналізу ринків телекомунікаційних послуг, удосконалення ефективного механізму забезпечення прозорості регулятивних процесів.

На сучасному етапі галузь зв'язку та інформатизації є однією з найважливіших складових соціально-економічного розвитку України, про що свідчить стабільне наповнення державної казни податковими надходженнями, зростання обсягів та поліпшення якості отриманих споживачами телекомунікаційних послуг, створення нових робочих місць. І в часи, коли в нашій країні відбуваються доленосні процеси, стабільна робота телекомунікаційної галузі та спрямування її потенціалу на подолання викликів, що сьогодні постали перед державою, є нашим обов'язком та нашим пріоритетним завданням. Взаємна відповідальність усіх учасників ринку — операторів, споживачів та владних інститутів — має стати наріжним каменем подальшої співпраці. Лише так ми зможемо надати найбільш ефективну допомогу нашій державі та нашому народові.

Ми маємо усвідомити, що єдиний шлях до запобігання загроз — це консолідація всіх наших можливостей та зусиль. Єдність, порозуміння, довіра — це основні складові, що вкрай необхідні сьогодні українському суспільству для відбудови країни, відновлення економіки та формування нової якості взаємовідносин між державою та громадянами.

З повагою,
Голова Національної комісії, що здійснює
державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації

Петро Яцук

*ГОЛОВА НКРЗІ
ЯЦУК
Петро Петрович*

*ЧЛЕН НКРЗІ
ЄЖОВА
Людмила Михайлівна*

*ЧЛЕН НКРЗІ
ПОЛІЦУК
Ірина Юріївна*

*ЧЛЕН НКРЗІ
РЕЧКАЛОВ
Олександр Павлович*

*ЧЛЕН НКРЗІ
СЕРДЮК
Михайло Сергійович*

*ЧЛЕН НКРЗІ
СИРОТЕНКО
Ігор Васильович*

*ЧЛЕН НКРЗІ
УЛАСЕНКО
Олена Миколаївна*

НАЦІОНАЛЬНА КОМІСІЯ, ЩО ЗДІЙСНЮЄ ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ У СФЕРІ ЗВ'ЯЗКУ ТА ІНФОРМАТИЗАЦІЇ

Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації, є державним колегіальним органом.

Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації, (НКРЗІ, Комісія) створено 23 листопада 2011 року на виконання Закону України «Про телекомунікації».

Згідно з Положенням, НКРЗІ є органом державного регулювання у сфері телекомунікацій, інформатизації, користування радіочастотним ресурсом та надання послуг поштового зв'язку. У визначеній сфері НКРЗІ здійснює повноваження органу ліцензування, дозвільного органу, регуляторного органу та органу державного нагляду (контролю).

НКРЗІ у своїй діяльності керується Конституцією та законами України, актами та дорученнями Президента України, актами Кабінету Міністрів України, іншими нормативно-правовими актами.

Діяльність НКРЗІ спрямована на виконання основних завдань, визначених Положенням про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації, зокрема:

- ▶ забезпечення проведення єдиної державної політики з питань державного регулювання у сфері телекомунікацій, інформатизації та розвитку інформаційного суспільства, користування радіочастотним ресурсом, надання послуг поштового зв'язку;
- ▶ здійснення державного регулювання та нагляду у сфері телекомунікацій, інформатизації, користування радіочастотним ресурсом, надання послуг поштового зв'язку, використання інфраструктури з метою максимального задоволення попиту споживачів на послуги зв'язку та інформаційні послуги, створення сприятливих умов для залучення інвестицій, збільшення обсягів послуг і підвищення їх якості, розвитку та модернізації телекомунікаційних та інформаційно-телекомунікаційних мереж з урахуванням інтересів національної безпеки;
- ▶ забезпечення ефективного користування радіочастотним ресурсом і функціонування ринку телекомунікаційних, інформаційно-телекомунікаційних, інформаційних послуг та послуг поштового зв'язку на основі збалансування інтересів суспільства, суб'єктів господарювання і споживачів цих послуг;
- ▶ сприяння розвитку конкуренції та підприємництва, забезпечення рівних умов діяльності суб'єктів господарювання всіх форм власності, вдосконалення механізму регулювання ринкових відносин у сфері телекомунікацій, інформатизації, користування радіочастотним ресурсом та надання послуг поштового зв'язку;
- ▶ забезпечення системності, комплексності і узгодженості розвитку інформатизації та інформаційного суспільства в державі.

Основною формою роботи НКРЗІ як колегіального органу є засідання, які проводяться за рішенням Голови НКРЗІ.

Рішення НКРЗІ приймаються на засіданнях, які проводяться у формі відкритих або закритих слухань. У разі розгляду питань, що мають важливе суспільне значення, засідання проводяться у формі відкритих слухань, у яких мають право брати участь суб'єкти ринку телекомунікацій, інформатизації, користування радіочастотним ресурсом та надання послуг поштового зв'язку і громадські організації.

Рішення НКРЗІ, прийняті в межах її повноважень, обов'язкові для виконання центральними та місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, учасниками ринку телекомунікаційних послуг, їх об'єднаннями.

Рішення Комісії можуть бути оскаржені в установленому законодавством порядку.

Рішення НКРЗІ, які є нормативно-правовими актами, підлягають обов'язковій державній реєстрації в установленому законодавством порядку та не потребують узгодження з іншими органами державної влади, крім випадків, передбачених законом.

Рішення НКРЗІ, які відповідно до закону є регуляторними актами (крім рішень щодо встановлення тарифів), розробляються, розглядаються, приймаються та оприлюднюються з урахуванням вимог Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності».

НКРЗІ, у разі потреби, видає разом з центральними та місцевими органами виконавчої влади спільні акти.

До складу НКРЗІ входять Голова та шість членів Комісії.

Головою НКРЗІ 23 листопада 2011 року призначено **Яцука Петра Петровича**.

16 грудня 2011 року членами НКРЗІ були призначені:

- ▶ **Єжова Людмила Михайлівна;**
- ▶ **Поліщук Ірина Юріївна;**
- ▶ **Речкалов Олександр Павлович;**
- ▶ **Сердюк Михайло Сергійович;**
- ▶ **Сиротенко Ігор Васильович;**
- ▶ **Уласенко Олена Миколаївна.**

НКРЗІ складається із Комісії як колегіального органу та Апарату, який здійснює організаційно-технічну та іншу роботу щодо забезпечення діяльності НКРЗІ.

СФЕРА ЗВ'ЯЗКУ ТА ІНФОРМАТИЗАЦІЇ У 2013 РОЦІ В ЦИФРАХ

Сфера зв'язку та інформатизації є одним із пріоритетних і важливих напрямків економіки України. Вона створює інноваційну складову в соціально-економічному розвитку держави, демонструючи упродовж десятиліть стійку динаміку росту. Сталий розвиток інформаційно-телекомунікаційної інфраструктури є найважливішою передумовою для підвищення конкурентоспроможності економіки та інтеграції України у глобальне інформаційне суспільство, дозволяє розширити можливості людини отримувати доступ до національних та світових інформаційних ресурсів, поліпшити умови та якість життя.

СЬОГОДНІ СФЕРА ЗВ'ЯЗКУ ТА ІНФОРМАТИЗАЦІЇ УКРАЇНИ ЦЕ:

66 500	.....суб'єктів господарювання різних форм власності, що здійснюють діяльність у сфері зв'язку та інформатизації
280 400	.....працюючих у сфері зв'язку та інформатизації
13,0%	.....відсоток працівників підприємств сфери ІКТ від середньої кількості працівників сфери послуг
3752	.....оператори та провайдери, що внесені до реєстру операторів, провайдерів телекомунікацій
1714	.....операторів, що мають ліцензії на певний вид діяльності у сфері телекомунікацій
2351	.....суб'єкт господарювання, що надають послуги доступу до Інтернету
148	.....вищих навчальних закладів, що здійснюють підготовку фахівців для сфери ІКТ
46 967	.....осіб, що складають загальний ліцензований обсяг студентів для ІТ-сфери
63,9 млрд. грн.	.....обсяги доходів від надання послуг сфери зв'язку та інформатизації за 2013 рік, що складає 21,5% загальноукраїнського обсягу реалізованих послуг
52,5 млрд. грн.	.....обсяги доходів від реалізації послуг зв'язку за 2013 рік — на 711,5 млн. грн. більше у порівнянні з 2012 роком
11,4 млрд. грн.	.....обсяг реалізованих послуг у сфері інформатизації за 2013 рік — на 15% більше, ніж у минулому році за аналогічний період
51,0%	.....відсоток жителів України віком старше 15 років, що мають доступ до Інтернет
37,5%	.....відсоток домогосподарств, що мають широкопasmовий доступ до Інтернет
20,0%	.....відсоток домогосподарств, що мають доступ до послуг кабельного телебачення
137,3%	.....рівень проникнення (за даними операторів телекомунікацій) рухомого (мобільного) зв'язку — майже повне покриття території країни, відсоток від загальної чисельності населення України

РОЗДІЛ І

ПРОВЕДЕННЯ ЄДИНОЇ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ З ПИТАНЬ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ У СФЕРІ ЗВ'ЯЗКУ ТА ІНФОРМАТИЗАЦІЇ

Участь НКРЗІ у підвищенні ефективності державного управління, формуванні сприятливого економічного середовища в країні 7

Адаптація законодавства України до законодавства Європейського Союзу. Проект Твіннінг 8

Міжнародне співробітництво та європейська інтеграція.....10

УЧАСТЬ НКРЗІ У ПІДВИЩЕННІ ЕФЕКТИВНОСТІ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ, ФОРМУВАННІ СПРИЯТЛИВОГО ЕКОНОМІЧНОГО СЕРЕДОВИЩА В КРАЇНІ

Для прискорення структурних змін в економічному та соціальному житті країни шляхом підвищення ефективності державного управління, модернізації базових галузей економіки, формування сприятливого економічного середовища для розвитку бізнесу та приватної ініціативи Комісія схвалила пропозиції до проекту Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про радіочастотний ресурс України» та інших законодавчих актів України щодо позбавлення державного підприємства «Український державний центр радіочастот» владних повноважень, зокрема, щодо надання адміністративних послуг та участі у заходах державного нагляду (контролю)».

Пропозиції НКРЗІ, зокрема, передбачають скорочення термінів та спрощення системи видачі дозвільних документів шляхом заміни дозволу на експлуатацію на повідомну (реєстраційну) процедуру присвоєння радіочастот та заміни висновку електромагнітної сумісності як дозвільного документа на технічний документ — розрахунок електромагнітної сумісності.

Доопрацьований законопроект рішенням НКРЗІ від 10 грудня 2013 року №806 погоджено без зауважень.

Проведено аналіз сучасного стану розвитку сфери ІКТ в Україні та світових тенденцій його розвитку, за результатами якого підготовлено, схвалено рішенням НКРЗІ від 25 червня 2013 року №252 пропозиції до структури розділів та змісту **Стратегії розвитку сфери ІКТ в Україні**.

Зазначені пропозиції містять мету Стратегії, аналіз сучасного стану та проблеми розвитку сфери ІКТ, які зумовили необхідність запровадження механізмів сприяння підвищенню рівня використання ІКТ в країні та актуалізації завдань щодо розробки та реалізації Стратегії, визначено першочергові завдання розвитку сфери ІКТ як однієї з умов прискорення економічного розвитку та наведено шляхи їх вирішення, наведено очікувані результати реалізації Стратегії та основні інтегральні показники, що характеризуватимуть рівень розвитку сфери ІКТ з урахуванням загальноєвропейських показників, визначених європейською стратегією економічного розвитку «Європа 2020: стратегія розумного, сталого і всеосяжного зростання».

Пропозиції оприлюднені на офіційній сторінці НКРЗІ та надіслані до Державного агентства з питань науки, інновацій та інформатизації України.

НКРЗІ прийняла активну участь у розробці законодавчих та інших нормативно-правових актів, спрямованих на визначення стратегічного розвитку інформаційно-комунікаційних технологій в Україні та вдосконалення механізмів реалізації проектів інформатизації, зокрема, у розробці проекту **Програми розвитку сфери ІКТ** (далі — проект Програми) та плану заходів з її реалізації, а також у розробці **проекту Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про Національну програму інформатизації»**.

Робота над проектом Закону була спрямована на вдосконалення механізмів формування та виконання Національної програми інформатизації; визначення основних положень порядку управління проектами інформатизації, що виконуються за рахунок коштів державного бюджету; введення положень стосовно державного контролю і державного нагляду під час реалізації проектів Національної програми інформатизації для державних органів.

НКРЗІ приймала активну участь у робочих групах та оперативних нарадах, зустрічах з обговорення питань щодо розвитку сфери інформаційно-комунікаційних технологій (далі — ІКТ) в Україні.

НКРЗІ виступала з позицій надання аргументованих та конструктивних коментарів і пропозицій до Програми розвитку сфери ІКТ та плану заходів з її реалізації, які були враховані головним розробником — Держінформнауки — під час розробки відповідного нормативного акта.

На сьогодні є проміжні результати: НКРЗІ погоджено із зауваженнями проект постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Програми розвитку сфери інформаційно-комунікаційних технологій в Україні».

Проектом Програми визначаються пріоритети та завдання державної політики щодо розвитку сфери ІКТ. Зокрема, передбачено заходи та завдання розвитку інформаційно-комунікаційної інфраструктури.

Проект Програми конкретизує повноваження НКРЗІ в питаннях розвитку інформаційно-комунікаційної інфраструктури. Проектом Плану заходів щодо реалізації Програми НКРЗІ визначена відповідальність за розроблення проекту Закону України «Про національну інформаційно-комунікаційну інфраструктуру», Національного плану широкосмугового доступу в Україні.

НКРЗІ взято участь у розгляді та проведенні експертизи проектів актів щодо схвалення Концепції Державної цільової програми розвитку та стандартизації інфраструктури відкритих ключів та надання послуг електронного цифрового підпису на період до 2017 року (далі — Державна цільова програма), а також затвердження Державної цільової програми.

В цілому, НКРЗІ підтримує необхідність затвердження Державної цільової програми, яка спрямована на забезпечення розвитку інфраструктури відкритих ключів та надання кваліфікованих електронних довірчих послуг шляхом удосконалення законодавства України з урахуванням досвіду Європейського Союзу, а також виконання вимог інформаційної безпеки.

На даний час Міністерством юстиції України враховано основні принципові зауваження в поточних редакціях проектів актів, а саме щодо участі НКРЗІ в державному регулюванні у сфері надання електронних довірчих послуг та використання електронного цифрового підпису.

АДАПТАЦІЯ ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ ДО ЗАКОНОДАВСТВА ЄС. ПРОЕКТ ТВІННІНГ

Гармонізація законодавства України до законодавства Європейського Союзу — це процес приведення законів та інших нормативно-правових актів у відповідність до законодавства ЄС, а також розробка проектів нормативно-правових актів з урахуванням положень законодавства ЄС. Актуальність цієї справи обумовлена тим, що процес європейської інтеграції — перш за все процес економічної інтеграції, який базується на зближенні національних правових систем та відбувається у спільному правовому просторі.

З метою вдосконалення законодавства в галузі зв'язку, створення умов для задоволення попиту споживачів у сучасних та якісних телекомунікаційних послугах, в межах своєї компетенції, НКРЗІ здійснює заходи щодо приведення законодавства України у сфері телекомунікацій у відповідність до законодавства Європейського Союзу.

На виконання Плану заходів щодо виконання у 2013 році Загальнодержавної програми адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 25 березня 2013 року № 157-р (пункт 8), та з метою сприяння розвитку відкритого і справедливого конкурентного ринку телекомунікацій на основі збалансування інтересів держави, операторів, провайдерів телекомунікацій і споживачів телекомунікаційних послуг шляхом регламентації на законодавчому рівні засад проведення аналізу ринків телекомунікаційних послуг, встановлення регуляторних зобов'язань із розмежуванням їх за оптовим та роздрібним ринками телекомунікаційних послуг тощо НКРЗІ розроблено проект Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про телекомунікації» щодо визначення та аналізу відповідних ринків послуг галузі електронних комунікацій, які є потенційним предметом очікуваного регулювання та створення ефективних механізмів».

Детальну інформацію щодо законопроекту наведено у розділі III цього Звіту.

Відповідно до статей 18, 69, 70 Закону України «Про телекомунікації» та статей 4, 4-1 Закону України «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності» НКРЗІ рішенням від 23 липня 2013 року

№466 прийнято за основу проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо регулювання у галузі зв'язку».

Документ розроблено в рамках загальнодержавної програми адаптації законодавства України до законодавства ЄС. Його запровадження повністю узгоджується із Директивою 77/ЄС щодо конкуренції на ринках електронних комунікаційних мереж та послуг, якою передбачено визначення на рівні Закону підстав для прийняття рішення органу регулювання (в частині визначення підстав для відмови у видачі та переоформленні дозволів на використання номерного ресурсу).

В законопроекті пропонується значно скоротити кількість підстав для відмови у видачі, переоформленні та продовженні терміну дії дозволу і визначити їх вичерпний перелік. В документі передбачена норма, відповідно до якої продовження строку дії, переоформлення дозволу та видача дублікату дозволу здійснюватиметься на безоплатній основі. Також передбачено впорядкування владних повноважень щодо встановлення порядку розподілу та обліку номерного ресурсу.

Запропоновані законопроектом зміни до законодавства спрямовані на спрощення дозвільної системи у сфері номерного ресурсу, що сприятиме розвитку конкурентного ринку через створення рівних умов для всіх суб'єктів господарювання.

У 2013 році вживалися заходи спільно з Мінекономрозвитку щодо включення положень проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо регулювання у галузі зв'язку» (розробленого НКРЗІ та прийнятого за основу рішенням від 23 липня 2013 року № 466) до проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України, які регулюють відносини, пов'язані з одержанням документів дозвільного характеру, щодо їх приведення у відповідність нормам Законів України «Про адміністративні послуги» та «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності».

ПРОЕКТ ТВІННІНГ

З березня 2012 року НКРЗІ здійснювала реалізацію проекту Twinning «Підтримка посилення регуляторної та юридичної спроможності Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації, щодо регулювання сектору телекомунікацій».

Загальною метою проекту визначено удосконалення регулювання сектору телекомунікацій в Україні відповідно до правил та найкращих практик, що застосовуються в незалежних регуляторних органах країн ЄС, додаткове посилення можливостей НКРЗІ щодо регулювання ринку телекомунікацій.

Проект Twinning фінансувався Європейським Союзом. Партнером НКРЗІ у реалізації проекту був Консорціум незалежних регуляторних органів у сфері електронних комунікацій Іспанії, Латвії та Швеції.

Проект було розраховано на 21 місяць, він завершився у листопаді 2013 року.

Зважаючи на плани щодо сектору телекомунікацій у рамках євроінтеграційних прагнень України, в проект було включено три Компоненти:

- ▶ Наближення законодавства України до *acquis communautaire* ЄС;
- ▶ Впровадження стимулюючого регулювання;
- ▶ Організаційний розвиток і розвиток людських ресурсів.

У ході реалізації першого Компоненту здійснено оцінку існуючої нормативно-правової бази України в секторі електронних комунікацій на її відповідність *acquis communautaire* ЄС, та за результатами цієї роботи підготовлено пропозиції щодо внесення змін та доповнень до національного секторального законодавства, які оформлено у аналітичний Звіт, що визначає функціональні аспекти діяльності НКРЗІ, зокрема, застосування регуляторних заходів, забезпечення фінансової незалежності; існуючий дозвільний режим, забезпечення доступу, питання нейтральності мереж, управління радіочастотним спектром, питання захисту споживачів тощо. Крім порівняльного аналізу законодавства України та ЄС у Звіті представлені рекомендації з розробки необхідних змін і доповнень до існуючого законодавства, які відповідатимуть *acquis communautaire* ЄС та полягатимуть у посиленні відповідальності НКРЗІ (з відповідним наданням додаткових повноважень) у сфері регулювання вищезазначених напрямів. На підставі Звіту розроблено Дорожню карту подальшого удосконалення законодавства України, яка стане підґрунтям для розробки змін та доповнень до нормативно-правового поля у сфері регулювання електронних комунікацій України відповідно до *acquis communautaire* ЄС.

За другим Компонентом проекту НКРЗІ отримало підтримку стосовно впровадження стимулюючого регулювання. Отримано рекомендації щодо регулювання роздрібних цін, визначення бізнес-ринків, надання універсальної послуги та сегментації географічних ринків. Отримано Звіт щодо вимог зі збору даних для аналізу ринків телекомунікацій, детальні пропозиції та рекомендації щодо збору та опрацювання даних ринку, здійснення аналізу визначених пріоритетних ринків телекомунікацій для попереднього регулювання.

Було розглянуто наявні та взята участь у розроблені проектів належних регуляторних актів. Проведено роботу за напрямками роз'яснення моделей розрахунку собівартості взаємоз'єднання та визначення і впровадження роздільного обліку.

Під час реалізації третього Компоненту проекту увага приділялась системній організації роботи Комісії як державного органу, впровадженню в НКРЗІ системи довгострокового планування діяльності, питанням мотивації персоналу, формуванню позитивного іміджу НКРЗІ у суспільстві. Було розроблено Організаційний план НКРЗІ, який передбачає логічну послідовність організаційних заходів, спрямованих на аналіз трендів у сегментах галузі, визначення пріоритетів державного регулювання, формування стратегічних цілей діяльності НКРЗІ, їхню деталізацію на конкретні завдання для функціональних структурних підрозділів НКРЗІ у взаємозв'язку із бюджетним процесом. Крім того, План передбачає моніторинг досягнення кінцевих результатів та оцінювання ефективності державного регулювання галузі зв'язку й діяльності як Комісії в цілому, так і окремих її структурних підрозділів і працівників.

Увагу також було приділено підвищенню ефективності співпраці НКРЗІ з іншими державними органами, установами та громадянами.

Протягом 21 місяця реалізації проекту Twinning було організовано та проведено в Україні 61 експертну місію, які відвідали 65 короткострокових експертів з Латвії, Польщі, Італії, Німеччини, Швеції та Іспанії.

Підготовлено та проведено 7 навчальних візитів, в яких взяли участь 25 представників НКРЗІ. Відповідно до робочого плану проекту досягнуто 9 обов'язкових результатів та виконано 43а-планований захід.

Проведено чотири засідання Наглядових рад та Конференцію з нагоди закриття проекту Twinning (12 листопада, м. Київ).

МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО ТА ЄВРОПЕЙСЬКА ІНТЕГРАЦІЯ

Міжнародна діяльність НКРЗІ протягом 2013 року здійснювалася в рамках забезпечення виконання покладених на Комісію завдань.

Одним із головних напрямків діяльності була активна участь у роботі секторальних міжнародних та регіональних організацій, зокрема: Міжнародного союзу електрозв'язку (МСЕ), Європейської конференції адміністрацій зв'язку (СЕПТ), Регіональної співдружності в галузі зв'язку (РСЗ) та інших. Робота в цьому напрямку була направлена на сприяння розвитку галузі зв'язку та інформатизації, забезпечення захисту державних інтересів і виконання завдань та функцій, які покладені на НКРЗІ.

У рамках виконання зобов'язань, що випливають із членства України в МСЕ, спеціалізованої установи системи ООН в галузі телекомунікацій, продовжувалася робота активізації співпраці регуляторних органів у структурі МСЕ.

Одним із найважливіших заходів, який щорічно збирає керівників національних регуляторних органів у галузі електрозв'язку з усіх країн світу і є унікальним заходом для обміну досвідом на найвищому рівні, став черговий 13-й Глобальний симпозиум для регуляторних органів (ГСР) МСЕ, який пройшов у липні в м. Варшава (Республіка Польща). У його роботі взяла участь українська делегація на чолі з Головою НКРЗІ П. Яцуком.

У ході підготовки участі делегації у ГСР 2013 НКРЗІ було подано індивідуальний внесок до Заключного документу Симпозиуму «Керівні вказівки ГСР-13 на основі прикладів передового досвіду у телекомунікаціях зі зміною ролі регулювання та регуляторних органів у цифровому середовищі» стосовно принципів регулювання 4-го покоління, що забезпечує перспективний розвиток цифрових комунікацій.

У травні представники НКРЗІ взяли участь у Регіональному семінарі МСЕ для країн СНД «Якість послуг, що надаються операторами телекомунікацій та захист прав споживачів» (Республіка Узбекистан), а наприкінці року делегація Комісії взяла участь у виставці-конференції МСЕ «Світ Телекому 2013», що відбувалась у м. Бангкок (Королівство Таїланд).

Пріоритетним напрямом роботи НКРЗІ протягом року була підготовка позиції України до Всесвітньої конференції радіозв'язку 2015 (ВКР-15) та Асамблеї радіозв'язку 2015 МСЕ, зокрема, делегація НКРЗІ брала участь у роботі Об'єднаної цільової групи 4-5-6-7 Сектору радіозв'язку МСЕ (жовтень, м. Женева, Швейцарська Конфедерація).

Як активний учасник всіх заходів Всесвітнього саміту з інформаційного суспільства (ВСІС) протягом останніх десяти років, у 2013 році країну на Форумі 2013 року з питань Всесвітнього саміту з інформаційного суспільства (Форум ВСІС 2013 року) та 5-му Всесвітньому форумі МСЕ з політики електрозв'язку (ВФПЕ-13) представляла спільна делегація Адміністрації зв'язку України. Під час цих заходів Голова НКРЗІ П. Яцук провів низку зустрічей з високопосадовцями міжнародних організацій та керівниками делегацій країн-учасниць МСЕ, на яких обговорювалися актуальні питання інтеграції України в глобальне інформаційне суспільство, розвиток ширококутного доступу та удосконалення національної системи телекомунікацій, застосування новітніх телекомунікаційних послуг, а також політичні та регуляторні механізми, які формують умови використання Інтернет, та інші важливі аспекти інформаційного суспільства.

У 2013 році продовжувалася робота у робочих органах регіональних об'єднань СЕПТ та РСЗ:

- ▶ основну увагу в рамках міжнародної діяльності СЕПТ було зосереджено на дослідженнях, що проводяться Робочою групою з питань управління спектром (WG FM), Робочою групою з підготовки до ВКР-15 (CPG) та Робочою групою з питань нумерації та мереж (WG NaN);
- ▶ вагомим є внесок фахівців НКРЗІ в діяльність РСЗ, які брали участь в роботі спільного 48-го засідання Ради глав адміністрацій зв'язку Регіональної співдружності в галузі зв'язку та 19-ої Координаційної ради держав-учасниць СНД з інформатизації при РСЗ (Киргизька Республіка).

Окрім зазначених заходів представники НКРЗІ також взяли участь у роботі 2-го засідання Робочої групи з радіомовлення РСЗ (Республіка Азербайджан), 3-го засідання Робочої групи з управління радіочастотним спектром РСЗ (Російська Федерація) та 4-го засідання Комісії РСЗ з регулювання використання радіочастотного спектру і супутникових орбіт (Республіка Казахстан).

Окрім зазначеного під час звітного періоду фахівці НКРЗІ брали участь у переговорних процесах із питань укладання Угод про вільну торгівлю з країнами, що є торгівельно-економічними партнерами України, а саме: Республікою Сербія та Турецькою Республікою.

ЄВРОПЕЙСЬКА ІНТЕГРАЦІЯ

У рамках підготовки до підписання Угоди про асоціацію між Україною та ЄС у 2013 році фахівцями НКРЗІ продовжувалася робота щодо комплексного аналізу положень Проекту Угоди, що у свою чергу передбачає необхідні заходи щодо реформування галузей економіки, в тому числі їх інституційних змін.

Експерти НКРЗІ залучалися до виконання завдань та заходів передбачених розділом «Інформаційне суспільство» Угоди. Крім експертної роботи співробітники брали участь у переговорах у складі Урядових делегацій у рамках роботи Підкомітету № 7 «Наука та технології, дослідження та розробки, освіта, культура, охорона здоров'я, інформаційне суспільство та засоби масової інформації» Комітету з питань співробітництва між Україною та ЄС.

На виконання пріоритету «Інформаційне суспільство» Порядку денного асоціації Україна — ЄС щодо зміцнення незалежності та адміністративної спроможності національного регулятора у галузі зв'язку здійснювалася практична реалізація проекту Twinning «Посилення регуляторної та юридичної спроможності НКРЗІ щодо регулювання сектору телекомунікацій» (детальну інформацію викладено в окремому розділі Проект Твіннінг та сайті <http://www.nkrzi.gov.ua/uk/1356593298/1356593654/>).

Серед важливих напрямів регіонального співробітництва в рамках євроінтеграційних процесів для НКРЗІ є участь у заходах ініціативи ЄС «Східне партнерство». У рамках тематичної платформи № 4 «Міжлюдські контакти» ініціативи ЄС «Східне партнерство» 11.09.2012 в м. Кишинів (Республіка Молдова) було підписано Меморандум про взаєморозуміння Мережі регуляторних органів у сфері мереж та послуг електронних комунікацій країн Східного партнерства (далі — Мережа). Метою цього об'єднання регуляторних органів є забезпечення форуму для регулярного обміну інформацією та досвідом із питань регулювання сфери електронних комунікацій. У березні 2013 року в м. Київ за підтримки НКРЗІ проведено I Пленарне засідання та тематичний семінар Мережі.

Під час II Пленарного засідання Мережі (жовтень, м. Єреван, Республіка Вірменія) учасниками засідання одностайно підтримано головування України в роботі Мережі та обрання Голови НКРЗІ П.Яцука на посаду Голови Мережі на 2014 рік.

Головування НКРЗІ в Мережі відповідає засадам євроінтеграційних намірів України та відкриває можливості спрямувати діяльність Мережі на зміцнення міжнародного авторитету України в Східноєвропейському регіоні. Активна участь в організації діяльності Мережі дозволить координувати її роботу, розширити можливості розробки та впровадження кращої регуляторної практики, моніторингу розвитку ринків телекомунікацій та наближення національних законодавств до стандартів ЄС.

Протягом 2013 року представники Комісії взяли участь у роботі чотирьох тематичних семінарів Мережі: аналіз ринків Мережі (Грузія), методології та підходи розрахунку витрат країн Східного партнерства (Литовська Республіка), з питань тарифів на завершення з'єднання рухомого (мобільного) та фіксованого телефонного зв'язку країн Східного партнерства (Республіка Азербайджан), а також з питань щодо зобов'язань універсальних послуг (Республіка Молдова).

Дієва позиція НКРЗІ у Східноєвропейському регіоні сприяла активізації діалогу з Європейською Комісією та керівництвом Органу європейських регуляторів у сфері електронних комунікацій (BEREC). У листопаді на запрошення Єврокомісії Член НКРЗІ І. Сиротенко брав участь у «Зустрічі старших посадових осіб для Південного Середземноморського діалогу з питань електронних комунікацій та інформаційного суспільства» (м. Афіни, Грецька Республіка).

Крім цього, у лютому взято участь у III Форумі Проекту Європейської Комісії щодо моніторингу послуг електронних комунікацій

та інформаційного суспільства у країнах-кандидатах на вступ до ЄС (м. Ізмір, Турецька Республіка) та IV Форумі моніторингового проекту Європейської Комісії щодо електронних комунікацій та послуг інформаційного суспільства в країнах-кандидатах на вступ до ЄС (м. Будва, Чорногорія). Слід зазначити, що факт запрошення на зазначені заходи свідчить про розуміння з боку представників регуляторів країн-членів ЄС євроінтеграційних перспектив України.

ДВОСТОРОННЄ СПІВРОБІТНИЦТВО

Протягом 2013 року НКРЗІ продовжила інтенсифікацію двостороннього співробітництва з регуляторними органами сусідніх країн та країн СНД. Так, у 2013 році проведено ряд зустрічей та домовлено про укладання Меморандуму про співробітництво у сфері регулювання галузі зв'язку з Комісією регулювання зв'язку Республіки Болгарії, а також Меморандумів про взаєморозуміння про зниження тарифів телекомунікаційних послуг у міжнародному роумінгу з Міністерством зв'язку Держави Ізраїль та Міністерством адміністрації та цифровізації Республіки Польща.

На виконання домовленостей, передбачених Меморандумом про співробітництво у сфері регулювання галузі зв'язку між НКРЗІ та Комісією з регулювання суспільних послуг Республіки Вірменія (далі — КРОУ), організовано ряд спільних зустрічей між представниками НКРЗІ та КРОУ. У рамках зазначених візитів особливу увагу приділено правовим питанням, обговоренню та ознайомленню з нормативно-правовою базою та національними особливостями регулювання послуг, а також нагальним питанням розвитку подальшого співробітництва, узгодженню спільних дій та тематики двосторонніх зустрічей у 2014 році.

Окрім зазначених заходів протягом 2013 року НКРЗІ брала участь у заходах за межами Європи, зокрема, у Симпозіумі з питань Телеком мереж (травень–червень, м. Ухань, Китайська Народна Республіка).

У жовтні 2013 року взято участь у Глобальному Форумі 2013 «Просування цифрового майбутнього», організованому у м. Трієст (Італійська Республіка). Метою Форуму було обговорення нових міжнародних ініціатив, створення громадських/приватних партнерств, поширення інформації з найважливіших питань інформаційно-комунікаційних технологій, формуючих сталий цифровий світ.

Задля покращення взаємодії з учасниками ринків телекомунікацій та електронних товарів і послуг продовжувалося співробітництво як з окремими міжнародними компаніями, які працюють на українському ринку, так і з об'єднаннями компаній, таких як Американська торгівельна палата в Україні, «IBM Україна», Intel, Samsung та Huawei.

РОЗДІЛ II

ЗАДОВОЛЕННЯ ПОПИТУ СПОЖИВАЧІВ НА ПОСЛУГИ ЗВ'ЯЗКУ

Удосконалення нормативно-правових актів	13
Забезпечення якості телекомунікаційних послуг	14
Захист прав споживачів послуг зв'язку	16
Державний нагляд у галузі зв'язку.....	18

УДОСКОНАЛЕННЯ НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ АКТІВ

В 2013 році НКРЗІ продовжувала роботу з удосконалення нормативно-правової бази сфери зв'язку, спрямовану на задоволення попиту споживачів на послуги зв'язку та інформаційні послуги, збільшення обсягів послуг та підвищення їх якості, розвиток та модернізацію телекомунікаційних та інформаційно-телекомунікаційних мереж.

З метою вирішення питання щодо забезпечення універсального доступу споживачів до телекомунікаційних мереж загального користування та надання загальнодоступних телекомунікаційних послуг та для запровадження новітніх технологій у сфері телекомунікацій, які відповідають міжнародним стандартам, забезпечення права вільного доступу громадян до Інтернет, в НКРЗІ були розроблені та проводились процедури погодження із заінтересованими державними органами:

- ▶ проект Закону України «Про спільне використання інфраструктури телекомунікаційних мереж», яким встановлені засади спільного використання інфраструктури телекомунікаційних мереж з метою розвитку телекомунікаційної мережі загального користування України та задоволення потреб споживачів телекомунікаційних послуг, у тому числі доступу до Інтернет. Проект Закону визначає повноваження державних органів та органів місцевого самоврядування, права та обов'язки суб'єктів господарювання та інших осіб, у власності (володінні) яких перебувають елементи інфраструктури телекомунікаційних мереж, щодо створення умов для спільного використання цієї інфраструктури;
- ▶ проект постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Тимчасових правил доступу операторів, провайдерів телекомунікацій до об'єктів житлового фонду з метою надання телекомунікаційних послуг, у тому числі забезпечення доступу споживачів до Інтернету», метою якого є врегулювання відносин між суб'єктами ринку телекомунікацій, власниками майнових комплексів, місцевими органами самоврядування під час проведення відповідних робіт для забезпечення доступу споживачів до Інтернет та експлуатації будинкових розподільних мереж, які є важливою складовою телекомунікаційних мереж. Проект Тимчасових правил визначає умови доступу операторів, провайдерів телекомунікацій до будинків і споруд для проведення відповідних робіт та експлуатації будинкових розподільних мереж з метою надання телекомунікаційних послуг споживачам.

З метою забезпечення реалізації права споживача в частині замовлення та отримання телекомунікаційних послуг перенесення абонентського номера та користування персональним номером розроблено та затверджено рішенням НКРЗІ від 25 квітня 2013 року №248 Положення про надання послуг із перенесення абонентських номерів та використання персональних номерів.

Перенесення абонентських номерів допускається між мережами мобільного зв'язку, в мережах фіксованого зв'язку перенесення абонентського номера здійснюється в межах однієї і тієї самої зони нумерації. Під час реалізації послуг має забезпечуватися можливість передачі і отримання викликів міжнародного, міжміського, місцевого телефонного зв'язку і в мережах, в яких це передбачено, обміну SMS і MMS, а встановлення з'єднання з перенесеним абонентським номером і персональним номером має здійснюватися у реальному часі.

Впровадження послуги із перенесення абонентських номерів відповідно до рішення НКРЗІ планувалося на мережах рухомого (мобільного) зв'язку — з 20 грудня 2013 року та на мережах фіксованого місцевого телефонного зв'язку — з 1 січня 2015 року за наявності відповідної технічної можливості комутаційних станцій та вузлів.

Рішення НКРЗІ від 25 квітня 2013 року № 248 «Про затвердження Положення про надання послуг із перенесення абонентських номерів та використання персональних номерів» зареєстровано в Міністерстві юстиції України 5 липня 2013 року за № 1117/23649 та набрало чинності з 19 липня 2013 року.

У зв'язку з виникненням деяких особливостей технологічного характеру, що потребують додаткового часу на їх реалізацію, під час впровадження надання послуг із перенесення абонентських номерів та використання персональних номерів виникла необхідність у перенесенні терміну впровадження зазначених послуг на мережах рухомого (мобільного) зв'язку з 20 грудня 2013 року на 1 липня 2014 року. З метою перенесення вказаного терміну НКРЗІ 17 грудня 2013 року за №826 прийнято рішення «Про внесення зміни до пункту 2 рішення НКРЗІ від 25 квітня 2013 року № 248», яке зареєстровано в Міністерстві юстиції України 19 грудня 2013 року за № 2146/24678.

З метою забезпечення всебічного і періодичного інформування споживачів про рівні якості телекомунікаційних послуг, які надаються операторами телекомунікацій, рішенням НКРЗІ від 24 грудня 2013 року №849 затверджено:

- ▶ Перелік показників якості послуг фіксованого телефонного зв'язку, рівні яких підлягають обов'язковому оприлюдненню операторами телекомунікацій у 2015 році;
- ▶ Перелік показників якості послуг рухомого (мобільного) зв'язку, рівні яких підлягають обов'язковому оприлюдненню операторами телекомунікацій у 2015 році;
- ▶ Перелік показників якості послуг із доступу до Інтернету, рівні яких підлягають обов'язковому оприлюдненню операторами телекомунікацій у 2015 році.

Відповідно до Положення про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації, одним із завдань НКРЗІ є здійснення державного нагляду у сфері телекомунікацій, інформатизації, користування радіочастотним ресурсом, надання послуг поштового зв'язку.

На виконання цього завдання НКРЗІ було розроблено:

- ▶ **Порядок здійснення державного нагляду за ринком телекомунікацій**, затверджений рішенням НКРЗІ від 13 грудня 2012 року № 649 та зареєстрований в Міністерстві юстиції України 10 січня 2013 року за № 92/22624, який визначає механізм державного нагляду за ринком телекомунікацій, права та обов'язки осіб, уповноважених на здійснення державного нагляду за дотриманням законодавства про телекомунікації, а також права та обов'язки суб'єктів господарювання, що перевіряються, підстави для проведення планових та позапланових перевірок, порядок та наслідки їх проведення;
- ▶ **Порядок здійснення державного нагляду за користуванням радіочастотним ресурсом України в смугах радіочастот загального користування**, затверджений рішенням НКРЗІ від 27 грудня 2012 року № 684 та зареєстрований в Міністерстві юстиції України 22 січня 2013 року за № 175/22707, який визначає механізм державного нагляду за користуванням радіочастотним ресурсом у смугах радіочастот загального користування, порядок проведення планових та позапланових перевірок та наслідки їх проведення, права та обов'язки уповноважених посадових

осіб, а також права та обов'язки суб'єктів господарювання, що перевіряються;

- ▶ **Положення про вимірювання параметрів телекомунікаційних мереж з метою здійснення державного нагляду у сфері телекомунікацій**, затверджений рішенням НКРЗІ від 30 липня 2013 року № 487 та зареєстровано в Міністерстві юстиції України 19 серпня 2013 року за № 1426/23958, яке визначає порядок взаємовідносин між суб'єктами ринку телекомунікацій та НКРЗІ стосовно проведення вимірювань параметрів телекомунікаційних мереж під час проведення заходів з контролю за якістю телекомунікаційних послуг, функціонування та експлуатації телекомунікаційних мереж, дотримання операторами телекомунікацій порядку маршрутизації трафіку на телекомунікаційних мережах загального користування та створення умов для забезпечення впровадження ефективного державного контролю технічними засобами за дотриманням суб'єктами ринку вимог законодавства про телекомунікації.

В НКРЗІ, відповідно до повноважень, триває робота з розробки нормативно-правових актів, обумовлених необхідністю врегулювання на законодавчому рівні механізму застосування санкцій адміністративного впливу за результатами проведення заходів державного нагляду, а саме проекту Закону України «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо посилення відповідальності за окремі правопорушення».

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙНИХ ПОСЛУГ

На сучасному ринку телекомунікаційних послуг, де попит досяг певного насичення, основна увага операторів зв'язку спрямована на розширення переліку послуг та підвищення їх якості. У відповідності до дослідження компанії «A.T. Kearney», яка дослідила 21 країну, вимоги до забезпечення якості телекомунікаційних послуг в більшості країн відносяться до послуг фіксованого телефонного зв'язку, універсальним послугам, послугам рухомого (мобільного) зв'язку та доступу до Інтернет.

Відповідно до звіту «Quality of services monitoring. International practices», оприлюдненому МСЕ, кількість країн, що здійснюють моніторинг якості телекомунікаційних послуг, постійно зростає. Якщо у 2006 році їх кількість складала 50, то зараз — вже близько 140 країн.

Основними цілями моніторингу якості телекомунікаційних послуг є:

- ▶ підтримка конкурентоспроможності на телекомунікаційному ринку;
- ▶ визначення необхідності розширення, модернізації мереж зв'язку для забезпечення підтримки контрольованих значень показників якості телекомунікаційних послуг за зростаючих обсягів пропуску трафіка;
- ▶ залучення нових абонентів та збереження існуючих абонентів шляхом оприлюднення результатів вимірювання рівнів якості телекомунікаційних послуг, що підтримуються мережею зв'язку.

Раніше, коли були розповсюджені тільки мережі фіксованого телефонного зв'язку, вимоги до забезпечення якості покладалися на операторів мереж фіксованого зв'язку. Оскільки сучасні мережі на

практиці стали універсальними та перейшли цифрові технології, в яких доступ до телекомунікаційних послуг здійснюється завдяки мережам фіксованого та мобільного широкосмугового доступу, то першочерговим завданням, яке іноземні регулюючі органи ставлять перед операторами телекомунікацій, є в забезпеченні якості послуг широкосмугового доступу.

В більшості країн моніторинг якості послуг (у порядку зниження кількості країн, в яких встановлено вимоги до моніторингу послуги кожного виду) стосується наступних телекомунікаційних послуг:

- ▶ послуги фіксованого зв'язку;
- ▶ послуги рухомого (мобільного) зв'язку;
- ▶ послуги доступу до Інтернет;
- ▶ універсальні телекомунікаційні послуги, за винятком країн Європи, в яких встановлено вимоги до операторів універсальних послуг.

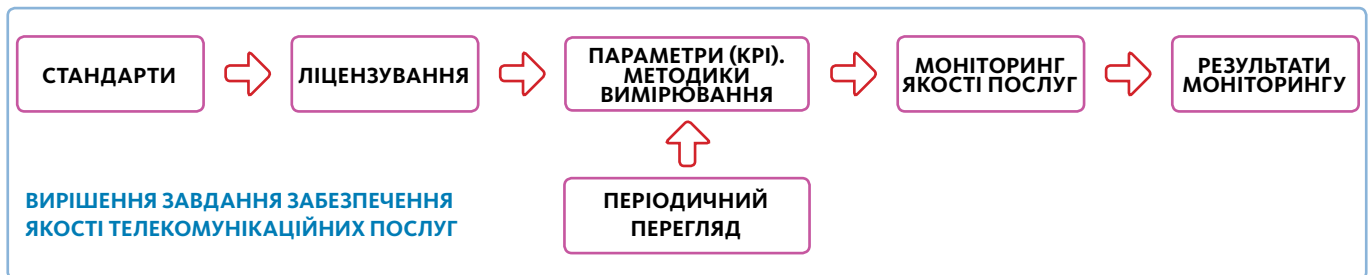
У відповідності до світового досвіду завдання забезпечення якості телекомунікаційних послуг має вирішуватися наступним чином.

Вимоги до підтримки якості телекомунікаційних послуг можуть встановлюватися:

- ▶ в ліцензійних вимогах, наприклад Франція, Індія, Пакистан;
- ▶ в національному законодавстві, наприклад Малайзія, Сингапур, Танзанія;
- ▶ в галузевих керівних документах, наприклад Австралія.

Діяльність Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації, як регулятора також спрямована на стимулювання розвитку ринку зв'язку та інформатизації,

формування конкурентного середовища з метою забезпечення потреб громадян України у якісних телекомунікаційних послугах.

До повноважень НКРЗІ відповідно до Закону України «Про телекомунікації» відноситься, зокрема, забезпечення контролю за якістю телекомунікаційних послуг та задоволенням попиту споживачів.

Забезпечення всебічного та періодичного інформування споживачів про рівні якості телекомунікаційних послуг, які надаються операторами телекомунікацій, є одним із пріоритетних напрямків діяльності НКРЗІ.

Відповідно до пункту 3.4 Положення про якість телекомунікаційних послуг, затвердженого рішенням НКРЗІ від 15 квітня 2010 року № 174, оператори телекомунікацій, що надають телекомунікаційні послуги, показники якості яких визначені для оприлюднення, щороку до 30 січня повинні подавати до НКРЗІ звіти про якість телекомунікаційних послуг за формою № 11-ЯТП.

З метою захисту прав споживачів та забезпечення їх доступу до необхідної, достовірної та своєчасної інформації про якість різних видів телекомунікаційних послуг НКРЗІ щороку узагальнює отримані від операторів телекомунікацій значення показників якості та розміщує їх на веб-сайті до 31 березня року, наступного за звітним.

На виконання вимог пункту 4 рішення НКРЗІ від 29 грудня 2011 року № 26 здійснено узагальнення звітів, отриманих від операторів телекомунікацій, щодо показників якості телекомунікаційних послуг, рівні яких підлягають обов'язковому оприлюдненню у 2013 році.

Узагальнена за результатами роботи у 2012 році інформація оприлюднена на офіційному сайті НКРЗІ в підрозділі «Звіти операторів телекомунікацій» розділу «Якість телекомунікаційних послуг». Оприлюднена інформація спрямована на забезпечення всебічного інформування споживачів щодо рівнів якості телекомунікаційних послуг, що надаються, та дозволяє споживачу робити вибір на користь того чи іншого оператора.

На відміну від попереднього року, рішенням НКРЗІ № 849 від 24 грудня 2013 року «Про затвердження переліків показників якості телекомунікаційних послуг, рівні яких підлягають обов'язковому оприлюдненню у 2015 році», перелік показників якості послуг фіксованого телефонного зв'язку, рівні яких підлягають обов'язковому оприлюдненню, був розширений з метою покращення рівня поінформованості споживачів під час вибору постачальника телекомунікаційних послуг.

У зв'язку з набранням чинності у 2013 році наказу Адміністрації Держспецзв'язку від 28 грудня 2012 року № 803 «Про затвердження Показників якості послуг із передачі даних, доступу до Інтернету та їх рівнів» рішенням НКРЗІ від 24 грудня 2013 року № 849 додатково затверджено перелік показників якості послуг із доступу до

Інтернет, які підлягають обов'язковому оприлюдненню у 2015 році.

Триває робота з розробки Методики випробувань показників якості послуг рухомого (мобільного) зв'язку тимчасовою експертною групою щодо розробки цієї методики, яка утворена рішенням НКРЗІ від 9 липня 2013 року № 431.

Прийняття зазначеної методики дозволить створити єдиний підхід до контролю якості послуг, що надаються операторами рухомого (мобільного) зв'язку, в тому числі і з метою здійснення заходів державного нагляду.

Додатковим ринковим механізмом, спрямованим на підвищення захисту інтересів абонентів щодо якості та прозорості умов отриманих телекомунікаційних послуг має стати забезпечення реалізації права споживача в частині замовлення та отримання телекомунікаційних послуг перенесення абонентського номера та користування персональним номером.

Питання перенесення номерів і використання персональних номерів полягає у тому, щоб завдяки впровадженню досі недоступних сервісів із перенесення номерів та користування персональним номером надати кожному абоненту можливість вільно обирати постачальника послуги. За таких умов оператори створюватимуть переваги для обслуговування існуючих та залучення нових абонентів, забезпечуватимуть їм максимально комфортні умови для спілкування у телекомунікаційних мережах, про що свідчить практика застосування в більшості європейських країн.

Відповідно до пункту 5² статті 18 Закону України «Про телекомунікації», розглянувши всі заяви про намір здійснювати централізоване технічне адміністрування персональних номерів та перенесених абонентських номерів та додані до них документи відповідно до вимог Положення про надання послуг із перенесення абонентських номерів та використання персональних номерів, яке затверджене рішенням НКРЗІ від 25 квітня 2013 року № 248 та зареєстроване в Міністерстві юстиції України 5 липня 2013 року за № 1117/23649, НКРЗІ визначила Консорціум «Український центр підтримки номерів і адрес» організацією, яка здійснюватиме централізоване технічне адміністрування персональних номерів та перенесених абонентських номерів. Цим же рішенням Консорціуму «Український центр підтримки номерів і адрес» запропоновано до 20 жовтня 2013 року ввести в експлуатацію централізовану базу даних та запровадити спільно з операторами телекомунікацій надання послуги перенесення абонентського номера та користування персональним номером.

Комісією створено необхідні на поточний момент умови для запровадження операторами телекомунікацій послуг із перенесення абонентських номерів та використання персональних номерів.

ЗАХИСТ ПРАВ СПОЖИВАЧІВ ПОСЛУГ ЗВ'ЯЗКУ

Протягом 2013 року на розгляд до НКРЗІ надійшло 2340 звернень громадян та організацій. У порівнянні з 2011 роком кількість звернень зросла в 1,47 разів. Порівняння з 2012 роком не може бути коректним, оскільки зростання кількості звернень протягом 2012 року було спричинено інформаційно-рекламною акцією державної установи «Урядовий контактний центр», яка відбулася у січні 2012 року.

ДИНАМІКА НАДХОДЖЕННЯ ЗВЕРНЕНЬ ЗА 2009-2013 РОКИ

Із загальної кількості звернень безпосередньо до НКРЗІ надійшло 394 звернення, від Адміністрації Президента України — 38 звернень, від Секретаріату Кабінету Міністрів України — 44 звернення, від державної установи «Урядовий контактний центр» (через урядову телефонну «гарячу лінію» Кабінету Міністрів України) — 1646 звернень. Направлено на розгляд до НКРЗІ через інші органи, установи, організації 218 звернень.

НАДХОДЖЕННЯ ЗВЕРНЕНЬ ДО НКРЗІ ПРОТЯГОМ 2013 РОКУ

Із загальної кількості звернень 1391 звернення (59,4%) складають заяви, клопотання, 930 звернень (39,7%) — скарги, пропозиції надійшли у 19 зверненнях, що складає 0,8% від загальної кількості.

Індивідуальні звернення складають 98,8% (2313 звернень), колективних — 27 звернень (1,2%). Загалом до НКРЗІ протягом 2013 року звернулося 2690 громадян (з урахуванням колективних звернень).

Від громадян, які мають встановлені законодавством пільги — інвалідів Великої Вітчизняної війни та громадян, що потребують соціального захисту та підтримки, надійшло 553 звернення, що складає 23,6% від загальної кількості.

На 1195 звернень (51,1%), що мали характер заяв, клопотань, було надано роз'яснення та необхідну інформацію. Вирішено позитивно 768 (32,8%) звернень громадян. Надіслано на розгляд

за належністю іншим органам влади 32 звернення (1,4%). За 147 зверненнями громадянам відмовлено у задоволенні з урахуванням законодавства про телекомунікації та Закону України «Про звернення громадян». Знаходиться у стадії розгляду на кінець звітного періоду — 198 звернень (8,5%).

РЕЗУЛЬТАТИ РОЗГЛЯДУ ЗВЕРНЕНЬ

Звернення з питань надання послуг фіксованого телефонного зв'язку у загальній кількості звернень складають 11,1% (259 звернень). Більшість звернень від споживачів зазначеного виду послуг надійшло з питань: організації надання телекомунікаційних послуг, тривалої відсутності зв'язку, незгоди з розміром виставлених рахунків за телекомунікаційні послуги, надання послуг довідкової служби та незгоди з розміром тарифів.

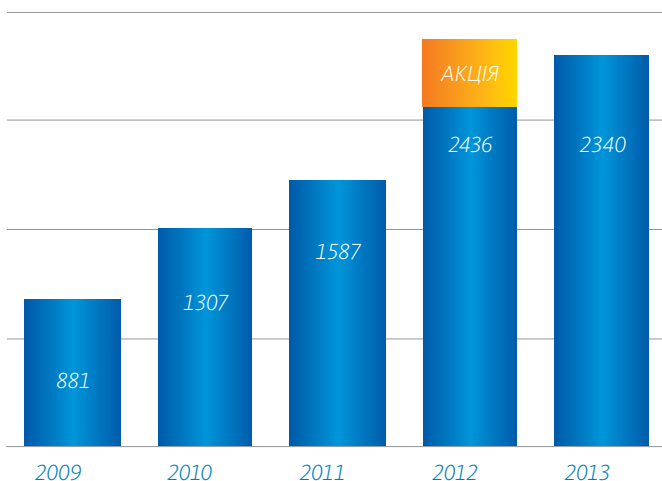
Із загальної кількості звернень найбільшу частку складають звернення з питань надання послуг рухомого (мобільного) зв'язку — 1620 (69,2%). У зверненнях споживачами порушувались питання щодо відсутності доступу до послуг (покриття, блокування номера телефону), незгоди із зняттям коштів з особового рахунку, організації надання послуг, зміни тарифного плану (умов), незгоди з розміром тарифів.

У зверненнях з питань надання послуг проводового радіомовлення (52 звернення або 2,2%) більшість споживачів скаржилися на тривалу відсутність послуг та розміри тарифів.

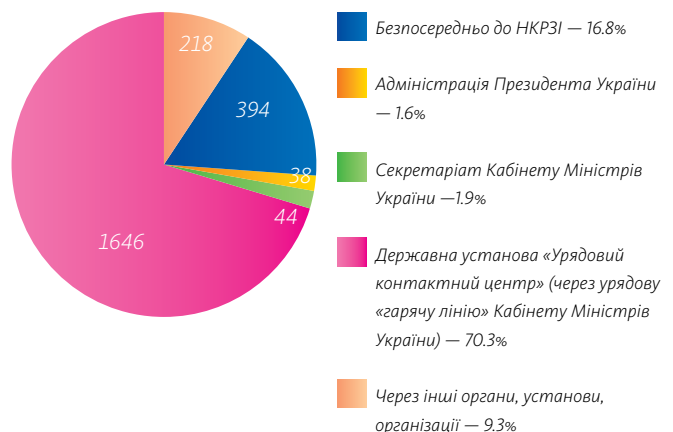
З питань надання послуг з доступу до Інтернету надійшло 128 звернень (5,5%). Споживачами порушувались питання щодо неякісного надання послуг, організації надання послуг, незгоди з розміром виставлених рахунків.

Від споживачів послуг поштового зв'язку надійшло 57 звернень (2,4%). У зверненнях порушувались питання щодо організації надання послуг, розшук поштових відправлень.

Динаміка надходження звернень за 2009-2013 роки

Надходження звернень до НКРЗІ протягом 2013 року

75 звернень (3,2%) надійшло з питань користування радіочастотним ресурсом. Більшість звернень надійшло з питань порядку користування (реєстрації) радіоелектронними засобами (далі — РЕЗ), випромінювальними пристроями та застосування міжнародних кодів ідентифікації мобільних телефонів, правомірності встановлення РЕЗ, здійснення РЕЗ радіозавод (Додаток 3).

СТРУКТУРА ЗВЕРНЕНЬ ЗА ВИДАМИ ПОСЛУГ ЗА 2013 РІК

Динаміка структури звернень за видами послуг протягом 2009-2013 років наведена у Додатку 2.

Протягом 2013 року до Громадської приймальної НКРЗІ звернулися 335 громадян. Крім того, за телефоном телефонної «гарячої лінії» для звернень громадян 569-71-01, яка проводилась кожну середу з 11:00 до 13:00, протягом 2013 року надійшло 31 звернення. У телефонному режимі на порушені громадянами питання фахівцями НКРЗІ надавалися відповідні роз'яснення.

Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації і надалі буде продовжено роботу щодо забезпечення реалізації та гарантування конституційного права громадян на звернення, а також вжиття в межах повноважень заходів до захисту прав споживачів.

ОПРАЦЮВАННЯ ЗВЕРНЕНЬ СПОЖИВАЧІВ ЩОДО ЯКОСТІ ПОСЛУГ

За 2013 рік Департаментом державного нагляду було опрацьовано в межах повноважень 129 письмових звернення та скарг операторів, провайдерів телекомунікацій, споживачів телекомунікаційних послуг, які надійшли до НКРЗІ. З них: 95 — від споживачів телекомунікаційних послуг, 34 — від операторів, провайдерів телекомунікацій.

За результатами розгляду звернень споживачів:

- ▶ проведено спільних заходів — 8;
- ▶ проведено позапланових перевірок — 10.

За результатами інших звернень підстав для прийняття рішень про проведення заходів державного нагляду не виявлено. За цими зверненнями надані відповіді в порядку, встановленому законодавством.

За зазначений період під час проведення планових перевірок суб'єктів ринку телекомунікацій, перевірялись, в тому числі, питання організації роботи операторами, провайдерами телекомунікацій із зверненнями споживачів телекомунікаційних послуг.

При цьому було виявлено такі типові порушення:

- ▶ договори між оператором, провайдером телекомунікацій і споживачем телекомунікаційних послуг не відповідають Основним вимогам договору про надання телекомунікаційних послуг, установлених НКРЗІ;
- ▶ порушення Правил надання та отримання телекомунікаційних послуг;
- ▶ невиконання обов'язкової вимоги щодо попередження споживачів про припинення надання послуг.

З метою роз'яснення споживачам їхніх прав та обов'язків під час отримання телекомунікаційних послуг НКРЗІ розпочато впровадження освітньої програми для споживачів телекомунікаційних послуг, яка передбачає інформування споживачів:

- ▶ з питань надання та отримання телекомунікаційних послуг;
- ▶ щодо дій у разі порушення їхніх прав;
- ▶ щодо типових порушень законодавства операторами під час надання телекомунікаційних послуг.

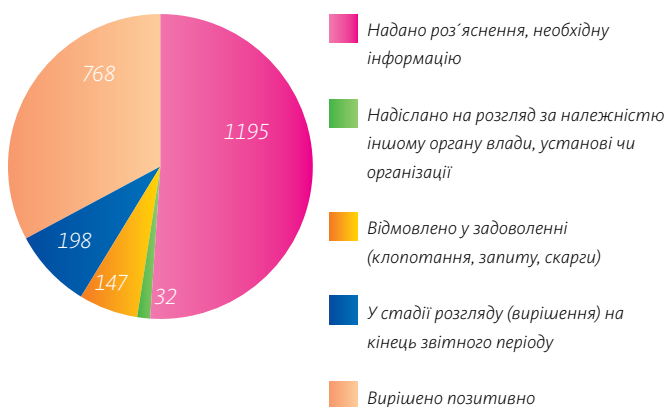
Для цього на сайті НКРЗІ в розділі «Державний нагляд (контроль якості послуг)» періодично розміщуються інформаційні повідомлення «Поради (роз'яснення) для споживачів».

У НКРЗІ також започатковано проведення моніторингу інформації в мережі Інтернет з метою виявлення такої, що містить ознаки можливих порушень суб'єктами господарювання у сфері телекомунікацій та користування радіочастотним ресурсом України вимог нормативно-правових актів у галузі зв'язку.

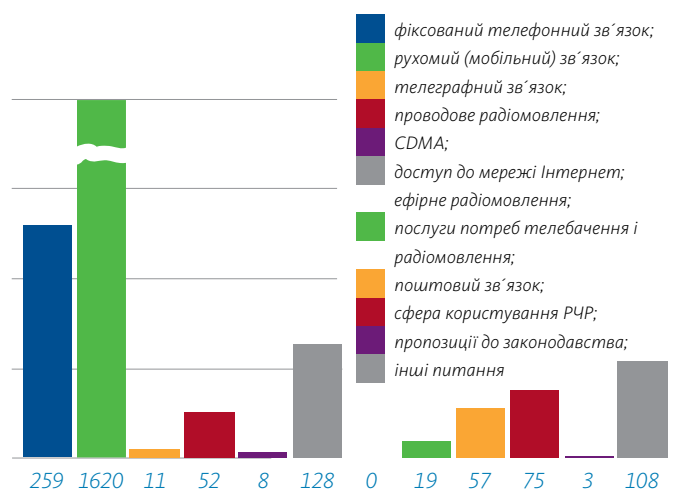
Аналіз результатів такого моніторингу дозволяє вивчити загальні тенденції порушень у галузі зв'язку та відповідно реагувати на них шляхом вжиття попереджувальних заходів, а також враховувати дану інформацію під час здійснення заходів державного нагляду.

Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації, і надалі буде продовжено роботу щодо забезпечення реалізації та гарантування конституційного права громадян на звернення.

Результати розгляду звернень

Структура звернень за видами послуг за 2013 рік

ДЕРЖАВНИЙ НАГЛЯД У ГАЛУЗІ ЗВ'ЯЗКУ

Діяльність НКРЗІ під час здійснення державного нагляду у 2013 році була спрямована на профілактику порушень законодавства у галузі зв'язку, контроль за додержанням суб'єктами ринку телекомунікацій, користувачами РЧР законодавства, стандартів та інших нормативних документів у сфері телекомунікацій, користування РЧР, вжиття відповідних санкцій та контроль їх виконання порушниками, створення підґрунтя для рівних умов ведення бізнесу у сфері телекомунікацій та користування РЧР, захист прав споживачів телекомунікаційних послуг (Додаток 11).

Основним завданням державного нагляду у 2013 році було здійснення перевірок діяльності суб'єктів ринку телекомунікацій та користувачів радіочастотного ресурсу України у смугах радіочастот загального користування, які надають телекомунікаційні послуги споживачам та стан задоволення попиту споживачів на телекомунікаційні послуги.

ПРОВЕДЕНІ ЗАХОДИ ДЕРЖАВНОГО НАГЛЯДУ ТА ВИЯВЛЕНІ ПОРУШЕННЯ

Державний нагляд у галузі зв'язку здійснюється шляхом проведення планових і позапланових перевірок, інших заходів відповідно до законодавства, спрямованих на запобігання, виявлення та усунення порушень законодавства.

За 2013 рік проведено 3716 заходів державного нагляду, в тому числі:

- ▶ планових перевірок діяльності суб'єктів ринку телекомунікацій, користувачів РЧР — 550;
- ▶ позапланових перевірок діяльності суб'єктів ринку телекомунікацій та користувачів РЧР — 293;
- ▶ організовано та проведено 2873 спільних заходів представників НКРЗІ, УДЦР та МВС України щодо виявлення та припинення порушень законодавства у галузі зв'язку (далі — спільних заходів).

За рахунок збільшення кількості проведених позапланових перевірок та спільних заходів загальна кількість проведених у 2013 році заходів державного нагляду в порівнянні з 2012 роком збільшилась на 64%.

Збільшення загальної кількості проведених позапланових перевірок користувачів РЧР та спільних заходів пов'язана зі збільшенням кількості виявлених фактів використання радіоелектронних засобів без передбачених законодавством дозволів на експлуатацію та ліцензій на користування радіочастотним ресурсом України не встановленими суб'єктами для надання послуг доступу до Інтернет з використанням РЧР.

Така тенденція обумовлена значним зростанням попиту на користування Інтернет з використанням радіочастотного ресурсу. Користування радіочастотним ресурсом України без дозволів на експлуатацію РЕЗ та ліцензій на користування РЧР або недотриманням умов дозволів на експлуатацію РЕЗ приводить до зниження якості телекомунікаційних послуг через виникнення радіозавад та створює нерівні умови діяльності на ринку.

Кількість проведених у 2013 році заходів державного нагляду за видами діяльності суб'єктів у галузі зв'язку характеризується

наступними показниками: щодо дотримання суб'єктами ринку телекомунікацій законодавства про телекомунікації — 359, з питань дотримання законодавства про радіочастотний ресурс України — 484.

За результатами проведених заходів державного нагляду за 2013 рік виявлено 1376 порушень законодавства, з них: у сфері телекомунікацій — 615, у сфері користування радіочастотним ресурсом України — 761.

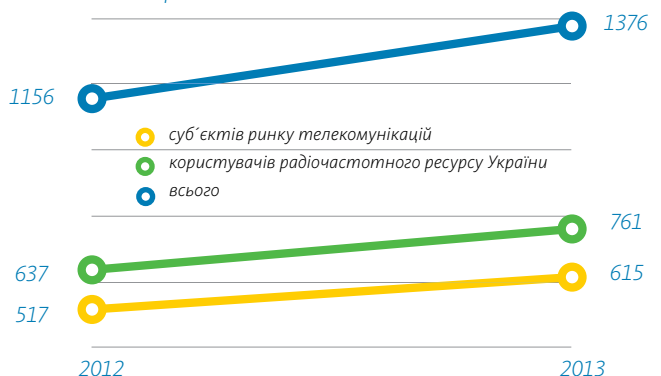
ПОРІВНЯЛЬНІ ДАНІ ЩОДО КІЛЬКОСТІ ВИЯВЛЕНИХ ПОРУШЕНЬ ЗА 2012–2013 РОКИ

Збільшення загальної кількості виявлених порушень свідчить про:

- ▶ підвищення якості проведення заходів державного нагляду уповноваженими НКРЗІ посадовими особами;
- ▶ недосконале знання законодавства про телекомунікації та радіочастотний ресурс України суб'єктами нагляду, які надають телекомунікаційні послуги;
- ▶ недоліки та прорахунки під час планування та організації діяльності у сфері телекомунікацій та користування радіочастотним ресурсом України суб'єктами господарювання.

Тому, для запобігання та профілактики порушень законодавства у сфері телекомунікацій та користування радіочастотним ресурсом України протягом 2013 року на офіційній сторінці НКРЗІ в мережі Інтернет в розділах «Державний нагляд» та «Запитуйте–відповідаємо» розміщувалась інформація про типові порушення, які було виявлено за результатами державного нагляду, давались поради споживачам телекомунікаційних послуг щодо дій, спрямованих на захист своїх прав, доводилася інформація для підвищення обізнаності споживачів у галузі зв'язку. Завдяки цьому оператори, провайдери телекомунікацій мають можливість самостійно перевірити свою діяльність та, у разі необхідності, усунути зазначені порушення. У свою чергу споживачі у разі замовлення телекомунікаційних послуг та їх використання, можуть врахувати досвід інших споживачів, ознайомитись із своїми правами, обов'язками та обов'язками і правами операторів, провайдерів телекомунікацій, визначеними законодавством.

Порівняльні дані щодо кількості виявлених порушень за 2012 та 2013 роки

З метою усунення виявлених у 2013 році порушень законодавства в галузі зв'язку вжито наступні заходи:

- ▶ НКРЗІ прийнято 35 рішень про винесення розпоряджень про усунення порушень ліцензійних умов у сфері телекомунікацій;
- ▶ уповноваженою НКРЗІ посадовою особою видано 89 розпоряджень про усунення порушень умов ліцензії на користування радіочастотним ресурсом України;
- ▶ уповноваженими НКРЗІ посадовими особами видано 238 приписів про усунення порушень законодавства в галузі зв'язку (у сфері телекомунікацій — 134; користування радіочастотним ресурсом України — 104).

ДИНАМІКА КІЛЬКОСТІ СКЛАДЕНИХ ПРОТОКОЛІВ, НАДАНИХ ПРИПИСІВ ТА РОЗПОРЯДЖЕНЬ ЗА 2012 ТА 2013 РОКИ

Відповідно до Порядку здійснення державного нагляду за ринком телекомунікацій, затвердженого рішенням НКРЗІ від 10 грудня 2012 р. № 649 та зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 10 січня 2013 року за № 92/22624, Порядку здійснення державного нагляду за користуванням радіочастотним ресурсом України в смугах радіочастот загального користування, затвердженого рішенням НКРЗІ від 27 грудня 2012 року № 684 та зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 22 січня 2013 року за № 175/22707, інших норм законодавства у разі виявлення за результатами перевірок фактів вчинення адміністративного правопорушення уповноважені НКРЗІ посадові особи складають протокол про адміністративне правопорушення.

За результатами заходів державного нагляду, проведених за 2013 рік, складено 884 протоколи про скоєння адміністративних правопорушень.

Переважає кількість протоколів про адміністративні правопорушення (61,8% від загальної кількості протоколів) складено за статтею 146 КУпАП (порушення правил реалізації, експлуатації РЕЗ та ВП, а також користування радіочастотним ресурсом України), що пов'язано зі збільшенням виявлених порушень під час надання телекомунікаційних послуг із застосуванням радіотехнологій та свідчить про великий попит на ці послуги.

З метою реагування на виявлені за результатами державного нагляду у 2013 році порушення вимог законодавства у галузі зв'язку НКРЗІ було прийнято 25 рішень про анулювання 21 ліцензії та 61 дозволу на експлуатацію, у тому числі:

- ▶ 19 ліцензій на користування радіочастотним ресурсом України;
- ▶ 2 ліцензії на надання послуг з технічного обслуговування і експлуатації телемереж;
- ▶ 61 дозвіл на експлуатацію РЕЗ.

САНКЦІЇ ТА СТЯГНЕННЯ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ДЕРЖАВНОГО НАГЛЯДУ

У 2013 році уповноваженими НКРЗІ посадовими особами за результатами розгляду справ за складеними протоколами про адміністративні правопорушення (статті 145, 147, 148-2, 148-4, 188-7 КУпАП) винесено 304 постанови про накладення на посадових осіб суб'єктів ринку телекомунікацій та користувачів радіочастотного ресурсу України адміністративних стягнень у вигляді штрафів на

загальну суму 515 тис. грн., з них до Державного бюджету України надійшло 415 тис. грн.

Матеріали 526 справ за ст. 146, 164 КУпАП направлено до судів. За результатами винесених судами 411 постанов за справами про адміністративні правопорушення за ст. 146, 164 КУпАП накладено адміністративні стягнення у вигляді штрафу на загальну суму 244,9 тис. грн., з них 49 з конфіскацією РЕЗ та ВП у кількості 86 одиниць. **Загальна сума адміністративних стягнень за 2013 рік становить 659,9 тис. грн., що на 39,7% більше у порівнянні з 2012 роком.**

ЗАХОДИ ДЕРЖАВНОГО НАГЛЯДУ ЗА РИНКОМ ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙ

За 2013 рік проведено 359 заходів державного нагляду за дотриманням суб'єктами ринку телекомунікацій законодавства про телекомунікації.

З метою реагування на виявлені за результатами державного нагляду у 2013 році порушення вимог законодавства у сфері телекомунікацій НКРЗІ прийнято 35 рішень про винесення розпоряджень про усунення порушень ліцензійних умов у сфері телекомунікацій.

Уповноваженими НКРЗІ посадовими особами видано 134 приписи про усунення порушень законодавства про телекомунікації.

Сума сплачених у 2013 році штрафів за адміністративні правопорушення у сфері телекомунікацій, виявлених під час проведення заходів державного нагляду, становить 236551 грн. (кошти спрямовані до Державного бюджету України).

За результатами державного нагляду виявлено значну кількість порушень операторами, провайдерами телекомунікацій вимог законодавства у сфері телекомунікацій.

Із 615 виявлених порушень законодавства у сфері телекомунікацій 139 порушень (22,6%) стосуються порушень Правил надання та отримання телекомунікаційних послуг, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 11 квітня 2012 року № 295, та Основних вимог до договору про надання телекомунікаційних послуг, затверджених рішенням НКРЗІ від 29 листопада 2012 року № 624 та зареєстрованих в Міністерстві юстиції України 24 грудня 2012 року за № 2150/22462.

Спостерігається динаміка щодо збільшення порушень Правил надання та отримання телекомунікаційних послуг.

Кількість порушень Основних вимог до договору про надання телекомунікаційних послуг, яка зростала протягом перших трьох кварталів 2013 року, у IV кварталі значно знизилась, в тому числі й завдяки проведеній роз'яснювальній роботі на протязі III кварталу 2013 року щодо приведення операторами, провайдерами телекомунікацій договорів, які укладаються ними із споживачами телекомунікаційних послуг у відповідність до цих вимог.

Кількість порушень Порядку ведення реєстру операторів, провайдерів телекомунікацій, затвердженого рішенням НКРЗІ від 1 листопада 2012 року № 560 та зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 22 листопада 2012 року за № 1958/22270, у IV кварталі знизилась завдяки проведеній НКРЗІ роботі шляхом інформування суб'єктів ринку телекомунікацій щодо відповідальності за порушення законодавства про телекомунікації у разі здійснення діяльності без внесення до реєстру операторів, провайдерів телекомунікацій або у разі несвоєчасного інформування НКРЗІ щодо змін до заяви, яка подавалась для внесення до зазначеного реєстру.

ЗАХОДИ ДЕРЖАВНОГО НАГЛЯДУ ЗА КОРИСТУВАННЯМ РАДІОЧАСТОТНИМ РЕСУРСОМ УКРАЇНИ

За 2013 рік проведено 484 заходи державного нагляду за дотриманням законодавства про радіочастотний ресурс України.

З метою реагування за результатами перевірок:

- ▶ уповноваженою НКРЗІ посадовою особою видано **89** розпоряджень про усунення порушень умов ліцензії на користування радіочастотним ресурсом України;
- ▶ уповноваженими НКРЗІ посадовими особами видано **104** приписи про усунення порушень законодавства про радіочастотний ресурс України.

Сума сплачених у 2013 році штрафів за адміністративні правопорушення у сфері користування РЧР, виявлених під час проведення заходів державного нагляду, становить 178470 грн. (кошти спрямовані до Державного бюджету України).

За результатами проведених заходів державного нагляду із виявлених 761 порушення 303 порушення (39%) стосуються користування радіочастотним ресурсом України без дозволів на експлуатацію РЕЗ та з недотриманням умов дозволів на експлуатацію РЕЗ. Незважаючи на таку кількість порушень, у IV кварталі 2013 року спостерігається тенденція щодо значного зменшення даних порушень. Водночас, кількість порушень Ліцензійних умов користування радіочастотним ресурсом України, затверджених рішенням НКРЗ від 19 серпня 2005 року № 53 та зареєстрованих в Міністерстві юстиції України 20 жовтня 2005 року за № 1237/11517, збільшується, що пов'язане із тим, що значна кількість нових користувачів РЧР, які отримали відповідні ліцензії, не дотримуються термінів початку та повного освоєння радіочастотного ресурсу за ліцензією.

СПІЛЬНІ ЗАХОДИ ТА ЇХ РЕЗУЛЬТАТИ

За 2013 рік організовано та проведено **2873** спільні заходи.

За результатами проведених спільних заходів припинено роботу **2126** незаконно діючих пристроїв (НДП).

Складено **423** протоколи за ст. 146 КУпАП.

За підсумками проведених спільних заходів вилучено **161** РЕЗ та ВП.

Кількість НДП на протязі 2013 року набула тенденції до зменшення, що обумовлено підвищенням ефективності проведення заходів державного нагляду, направлених на виявлення та припинення роботи НДП, та проведеною НКРЗІ роз'яснювальною роботою щодо необхідності дотримання законодавства та легалізації ді-

яльності з надання телекомунікаційних послуг з використанням радіочастотного ресурсу.

За результатами проведених спільних заходів за заявами 24 суб'єктів господарювання НКРЗІ прийняла рішення про видачу ліцензій на користування радіочастотним ресурсом України.

ОРГАНІЗАЦІЯ ДЕРЖАВНОГО РИНКОВОГО НАГЛЯДУ

Метою здійснення державного ринкового нагляду є вжиття обмежувальних (корегувальних) заходів з відповідним інформуванням про це громадськості щодо продукції, яка під час її використання за призначенням або за обґрунтовано передбачуваних умов і за належного встановлення та технічного обслуговування становить загрозу суспільним інтересам чи яка в інший спосіб не відповідає встановленим вимогам.

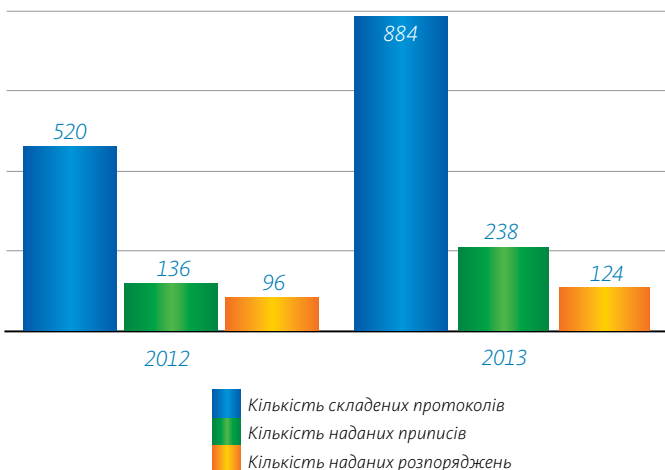
Згідно з Переліком органів державного ринкового нагляду та сфер їх відповідальності, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 1 червня 2011 року № 573, НКРЗІ визначено як орган державного ринкового нагляду зі сферою відповідальності — радіообладнання і телекомунікаційне кінцеве (термінальне) обладнання в частині ефективного використання радіочастотного ресурсу України та підключення до телекомунікаційної мережі загального користування. Саме на ці види продукції поширюється дія Технічного регламенту радіообладнання і телекомунікаційного кінцевого (термінального) обладнання, затвердженого відповідною постановою Кабінету Міністрів України від 24 червня 2009 року № 679.

На виконання своїх повноважень, як органу державного ринкового нагляду, НКРЗІ організовано взаємодію з Державною інспекцією України з питань захисту прав споживачів щодо взаємного обміну інформацією та участі працівників НКРЗІ у якості спеціалістів у перевітках, що проводяться Держспоживінспекцією.

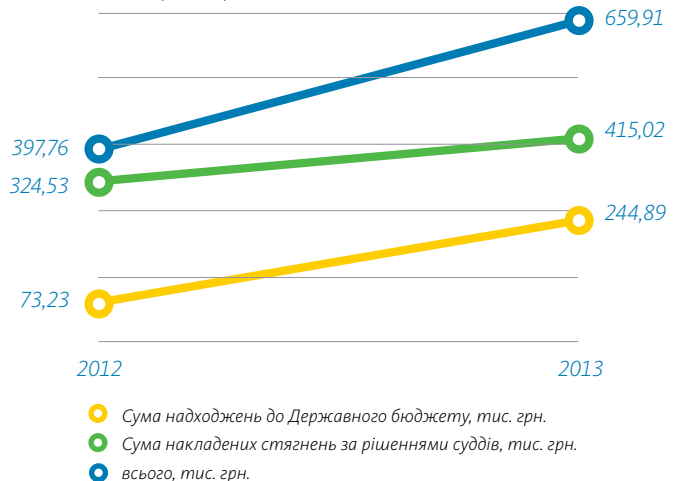
Рішенням від 19 листопада 2013 року № 755 НКРЗІ затвердила Секторальний план державного ринкового нагляду на 2014 рік, який передбачає проведення протягом 2014 року спільних перевірок разом із Державною інспекцією України з питань захисту прав споживачів у межах сфер, що належать до відповідальності НКРЗІ.

У зв'язку з цим, для забезпечення виконання повноважень Комісії, як органу державного ринкового нагляду, НКРЗІ було ініційовано внесення необхідних змін до Закону України «Про державний ринковий нагляд і контроль нехарчової продукції» та Кодексу України про адміністративні правопорушення.

Динаміка кількості складених протоколів, наданих приписів та розпоряджень за 2012 та 2013 роки

Динаміка суми адміністративних стягнень за 2012 та 2013 роки, грн.

РОЗДІЛ III

РОЗВИТОК КОНКУРЕНТНОГО РИНКУ, ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РІВНИХ УМОВ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ

Динаміка розвитку ринків телекомунікацій та поштового зв'язку	22
Нові регуляторні акти	26
Аналіз ринків телекомунікаційних послуг	28
Тарифне регулювання та взаєморозрахунки	30

ДИНАМІКА РОЗВИТКУ РИНКІВ ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙ ТА ПОШТОВОГО ЗВ'ЯЗКУ

Доходи від надання послуг зв'язку за 2013 рік склали 52492,3 млн. грн., збільшившись на 221,3 млн. грн., що становить 0,42% приросту порівняно з попереднім роком. Доходи від надання послуг поштового зв'язку у 2013 році склали 3370,3 млн. грн.

Доходи від надання телекомунікаційних послуг за 2013 рік склали 48103,1 млн. грн., або збільшилися на 115,2 млн. грн., що становить 0,24% приросту порівняно з попереднім роком. З них доходи від надання послуг IP-телефонії, передачі і прийому телевізійних і радіопрограм, радіозв'язку та комп'ютерного зв'язку продемонстрували зростання на 0,4%, 0,5% та 5,5% відповідно. За такими складовими телекомунікаційних послуг, як фіксований телефонний зв'язок, мобільний зв'язок, телеграфний зв'язок, проводове мовлення, спостерігається зниження обсягів доходів.

Основними сегментами на ринку телекомунікаційних послуг залишаються мобільний, фіксований та комп'ютерний зв'язок, спільна частка яких в загальних доходах від надання телекомунікаційних послуг складає 94,4%.

Аналіз доходів від надання різних видів послуг зв'язку за 2013 рік свідчить про такі тенденції:

- У 2013 році продовжилась тенденція попередніх років до загального зростання доходів, втім дещо знизився їх темп росту. Порівняно з 2012 роком доходи від надання послуг зв'язку зросли всього на 0,42%, з них доходи від надання телекомунікаційних послуг зросли на 0,24%.
- В структурі доходів від надання телекомунікаційних послуг змінилася частка фіксованого телефонного, мобільного та комп'ютерного зв'язку, в основному за рахунок зростання обсягу доходів від надання послуг доступу до мережі Інтернет та незначного зниження обсягу доходів від надання послуг телефонного фіксованого та мобільного зв'язку, на 20,3 млн. грн та на 148 млн. грн відповідно.

РИНОК ФІКСОВАНОГО ТЕЛЕФОННОГО ЗВ'ЯЗКУ

Доходи від надання послуг фіксованого телефонного зв'язку за 2013 рік склали 8318,9 млн. грн., що на 0,24% менше за обсяг доходів, отриманий від надання цих послуг у 2012 році.

В структурі доходів від надання послуг фіксованого телефонного зв'язку найбільшу частину становлять доходи від надання послуг місцевого зв'язку, їх обсяг, починаючи з 2008 року, щорічно зростає в середньому на 9% і на кінець 2013 року складає 6030,6 млн. грн. Водночас, обсяги доходів від надання послуг міжміського і міжнародного зв'язку та їх частки в загальному обсязі доходів фіксованого телефонного зв'язку, починаючи з 2009 року, постійно знижуються, зокрема, обсяг доходів від надання послуг міжміського телефонного зв'язку щорічно знижується в середньому на 17,8% і за підсумками 2013 року складає 1499,6 млн. грн., а обсяг доходів від надання послуг міжнародного зв'язку — в середньому на 15,3% і складає 788,7 млн. грн.

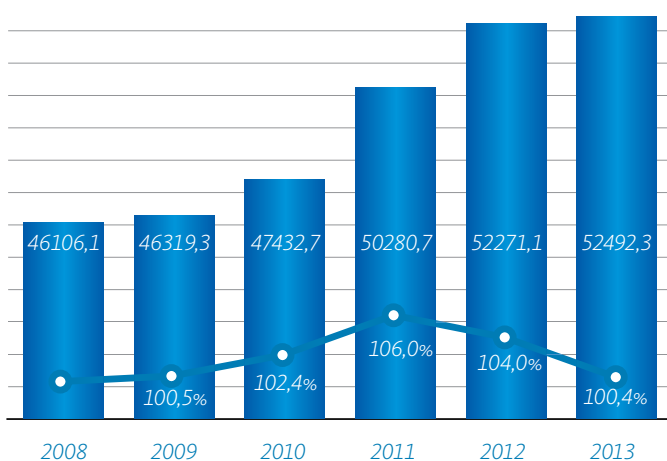
Кількість основних телефонних апаратів станом на 31 грудня 2013 року складає 11428,5 тис. од., що на 2,7% менше за їх кількість на початку звітного року. Основну частину з них становлять апарати міської телефонної мережі — 87,6%, кількість яких зменшилась порівняно з 2012 роком на 2,1% і складає 10010,2 тис. од. Телефонні апарати сільської телефонної мережі складають 1418,3 тис. од., (або 12,4% від загальної суми), що на 6,8% менше, ніж на початку року.

Показник щільності мережі фіксованого зв'язку в Україні станом у 2013 році склав 25,1 на 100 мешканців, у порівнянні з аналогічним показником у 2012 році — 26,4 на 100 мешканців.

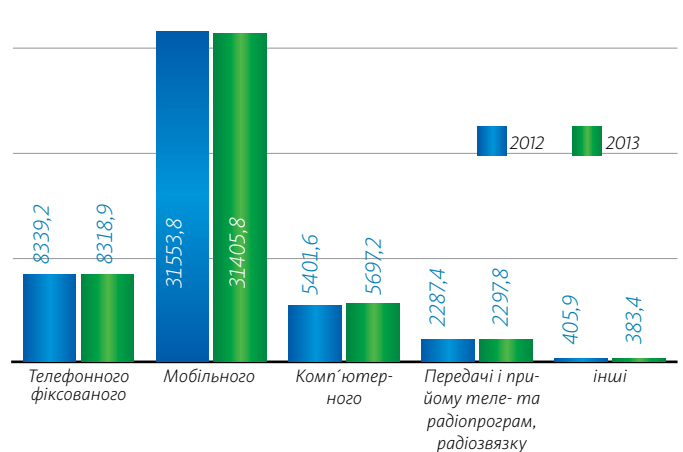
Рівень щільності фіксованого зв'язку у різних регіонах України нерівномірний.

Регіонами з найнижчим рівнем проникнення фіксованого телефонного зв'язку є Рівненська, Івано-Франківська, Закарпатська, Луганська та Донецька області. Регіонами з найвищим рівнем — м. Київ, Чернігівська, Харківська, Дніпропетровська, Запорізька та Одеська області (Додатки 3, 4).

Динаміка доходів галузі зв'язку за 2012–2013 роки, млрд. грн., в % до попереднього року

Динаміка доходів за різними видами телекомунікаційних послуг за 2012–2013 роки, млн. грн.

РИНОК МОБІЛЬНОГО ЗВ'ЯЗКУ:

Ринок мобільного зв'язку — один із сегментів галузі зв'язку, що найбільш інтенсивно розвивається. Мобільний телефонний зв'язок перейшов в розряд найбільш доступних послуг. І в чималому ступені завдяки меншій — у порівнянні з фіксованим зв'язком — вартістю розгортання та обслуговування телекомунікаційних мереж.

Сьогодні кількість мобільних телефонних терміналів в Україні перевищує кількість стаціонарних телефонів у 2,5 рази, при цьому стрімкими темпами зростає кількість телефонів, які працюють під управлінням операційних систем (смартфонів). Частка власників смартфонів та комунікаторів, що були зареєстровані в телекомунікаційних мережах операторів рухомого (мобільного) зв'язку протягом року, зросла приблизно на 35–40% та перевищила 6 млн. од.

Це в свою чергу створило умови для зростання попиту населення на послуги з використанням високшвидкісних широкосмугових технологій радіодоступу, таких як CDMA і UMTS, та до значного збільшення обсягів мобільного Інтернет-трафіка.

Протягом року суттєво зросли телекомунікаційні ресурси мереж, які використовують технології CDMA EV-DO. Зацікавленість у розвитку зазначеної технології з боку суб'єктів ринку є ознакою подальшого прискореного розвитку цієї технології на ринку телекомунікацій України.

За допомогою технології стільникового зв'язку третього покоління (3G) UMTS у всіх обласних центрах України стало можливим отримання абонентами послуг передачі даних та доступу до Інтернет на швидкості до 7,2 Мбіт/с.

У той же час подальше впровадження перспективних радіотехнологій в Україні вимагає додаткового радіочастотного спектра, який на даний момент практично вичерпаний у ринково привабливих смугах частот.

Суб'єкти господарювання, які мають діючі ліцензії для надання послуг мобільного стільникового зв'язку

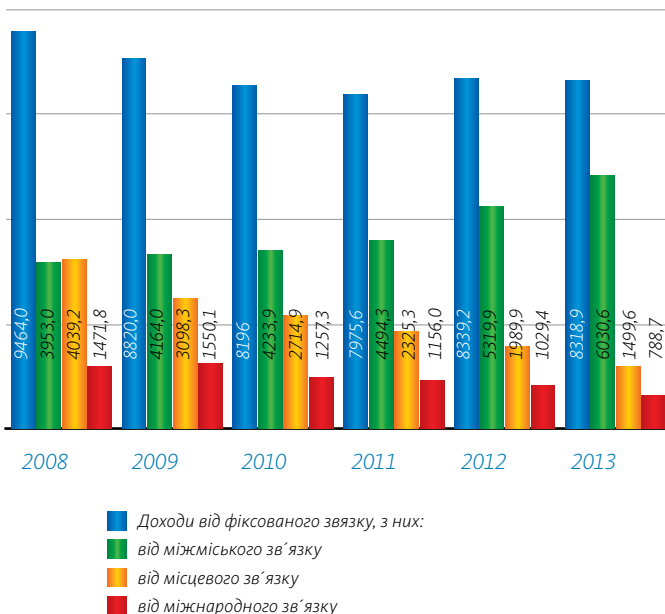
№ з/п	Радіотехнологія (вид зв'язку)	Суб'єкти господарювання
1	Стільниковий радіозв'язок CDMA-800	ТОВ «Інтернаціональні телекомунікації» ТОВ «АСТЕЛІТ» ПрАТ «Сі-Ес-Ті Інвест» ПрАТ «Телесистеми України»
2	Стільниковий радіозв'язок GSM-1800	ПрАТ «Київстар» ТОВ «Голден Телеком» ТОВ «АСТЕЛІТ» ПрАТ «МТС Україна»
3	Стільниковий радіозв'язок GSM-900	ПрАТ «Київстар» ПрАТ «МТС Україна» ТОВ «АСТЕЛІТ»
4	Стільниковий радіозв'язок E-GSM	ПрАТ «Київстар»
5	Стільниковий радіозв'язок CDMA-450	ПрАТ «МТС Україна»
6	Стільниковий радіозв'язок ІМТ-2000 (UMTS)	ТОВ «ТриМоб» ПАТ «Укртелеком»

Починаючи з 2010 року кількість абонентів мобільного зв'язку постійно зростає у середньому на 5,0% і на кінець 2013 року вона становить 62458,8 тис.аб. Порівняно з попереднім роком кількість абонентів збільшилась на 3115,1 тис.аб., що складає 5,2% росту.

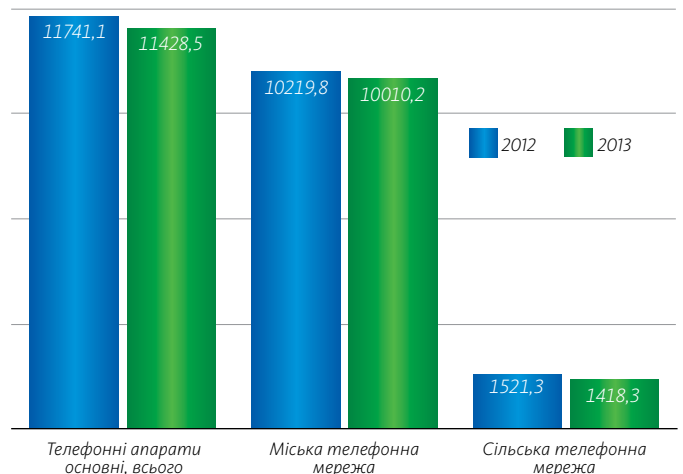
Рівень проникнення мобільного зв'язку в Україні становить 137,3%. Станом на кінець 2013 року у двох регіонах України цей показник нижче 100%, зокрема, у Хмельницькій області — 92,5%, Тернопільській області — 95,4% (Додатки 3, 6).

Доходи від надання послуг мобільного зв'язку у 2013 році склали 31405,8 млн. грн., знизившись порівняно з попереднім роком на 0,5%. Варто зазначити, що в період з 2009 по 2012 рік обсяги доходів зростали щорічно в середньому на 3,5%.

Динаміка доходів від надання послуг фіксованого зв'язку за 2008-2013 рр., млн. грн.

Кількість основних телефонних апаратів за 2012-2013 рр., тис.

РИНОК ШИРОКОСМУГОВОГО ДОСТУПУ

Широкошмуговий доступ (далі — ШСД) — доступ до Інтернету з великою швидкістю.

Міжнародний союз електрозв'язку (далі — МСЕ) визначив нижню межу швидкості для ШСД на рівні 256 кбіт/с.

Нажаль, в Україні досі нормативно не визначена мінімальна межа швидкості для ШСД. Як наслідок, при заповненні статистичних форм, кожен з операторів, який подає цю інформацію, самостійно визначає граничну межу швидкості ШСД.

На сьогоднішній день в Україні на мережах доступу послуги ШСД надаються з використанням:

- ▶ волоконно-оптичних ліній зв'язку — FTTx;
- ▶ мідних ліній зв'язку — xDSL;
- ▶ коаксіального (телевізійного) кабелю — DOCSIS;
- ▶ супутникових каналів — VSAT;
- ▶ безпроводового доступу — Wi-Fi, WiMAX, UMTS, CDMA.

Найбільший рівень доходів спостерігається у разі надання послуги ШСД з використанням волоконно-оптичних ліній зв'язку за технологією FTTx.

Сучасні високошвидкісні мережі організуються поєднанням магістральних ліній з мережами доступу, рішеннями «останньої милі». Перспективними, економічно прийнятними напрямками розвитку фіксованих телекомунікаційних мереж залишається будівництво сучасних волоконно-оптичних ліній зв'язку з використанням технологій DWDM і CWDM, пакетного передавання на рівні транспортної мережі, а також розвиток мереж широкошмугового доступу з використанням оптичних ліній з технологіями FTTx (в тому числі пасивними, PON) та радіотехнологій — як технологій доступу для останніх метрів у місцях високої концентрації користувачів (Wi-Fi), а також фіксованих рішень WiMAX — у важкодоступних регіонах, або у випадках, де їх розгортання швидше й дешевше в порівнянні із проводовими лініями.

Мобільні мережі, запуск яких швидше і менш витратний, забезпечують зростання кількості абонентів мобільного ШСД. Наочним прикладом може слугувати досвід операторів «МТС Україна», «Інтернаціональні телекомунікації», People-net (за допомогою технології CDMA-EVDO RevA(B) та «ТриМоб» (за технологією UMTS).

Продовжують розгортатись телекомунікаційні мережі, побудовані з використанням технології WiMAX, що забезпечує безпроводовий доступ до Інтернет. Незначне збільшення кількості кінцевих користувачів спостерігається в обласних та районних центрах де працюють регіональні оператори телекомунікацій. Це обумовлено використанням обладнання, яке потребує значних фінансових витрат на розвиток інфраструктури мережі, оскільки передбачає наявність багаточисельних точок доступу.

Кількість абонентів ШСД в Україні перебільшила 7,19 млн. аб. (Додаток 7), при цьому починаючи з січня 2012 року темпи зростання абонентської бази послідовно зменшуються.

Головну роль в розвитку абонентської бази ШСД продовжує грати сегмент приватних користувачів. За оцінками iKS-Consulting, показник проникнення ШСД в домогосподарства України на кінець червня 2013 року збільшився до майже 37,5% (за даними Державної служби статистики в Україні на кінець 2013 року налічувалося 16,9 млн. домогосподарств). Недостатнє проникнення фіксованого ШСД пов'язано в першу чергу з великою територією країни, різним рівнем попиту в сільських і міських регіонах.

В сукупній абонентській базі співвідношення приватних та корпоративних користувачів складає 89% і 11% відповідно.

2013 рік не був відмічений змінами у розстановці сил лідерів. На шість великих поставщиків послуг ШСД приходиться більше 47% от сукупної абонентської бази.

На першому місці за чисельністю абонентів ШСД залишається «Укртелеком» (22,3% ≈ 1600 тис. абонентів). На другому місці знаходиться «Київстар» (9,9% ≈ 693 тис. абонентів). Третє місце займає компанія «Воля» (7,7% ≈ 550 тис. абонентів).

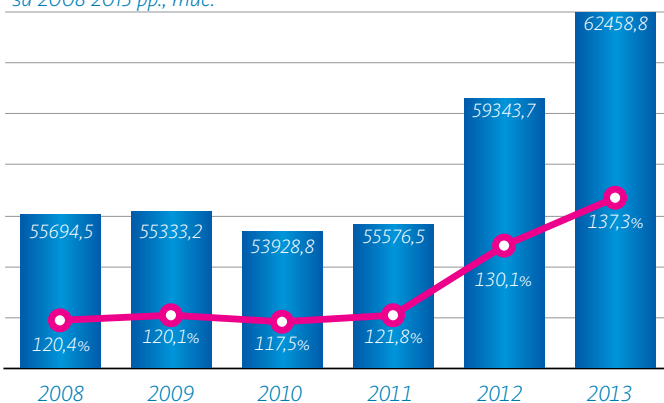
Питома вага «Триолана» не змінилася (3%, ≈ 215 тис. абонентів), частки «Датагруп» і «Веги» також залишилися без змін (2,4%, ≈ 174 тис. абонентів та 2,1%, ≈ 153 тис. абонентів відповідно).

Сукупна абонбаза крупніших операторів/провайдерів ШСД в Україні, тис.

Місце	Компанія/мережа	Загальна кількість абонентів фіксованого ШСД, тис.
1	Укртелеком	1606
2	Київстар	693
3	Воля	550
4	Триолан	215
5	Датагруп	174
6	Вега	153
7	ТЕНЕТ	120
9	Фрегат	110
10	FREENET	91
12	Ланет	85
8	Airbites	82
11	TRINITY	57
13	IPNet	55

Протягом 2013 року не змінилася тенденція щодо збільшення кількості операторів, провайдерів, що надають послуги ШСД.

Динаміка зміни абонентської бази мобільних операторів та рівня проникнення мобільного зв'язку за 2008-2013 рр., тис.

Динаміка доходів від надання послуг мобільного зв'язку за 2008-2013 рр., млн. грн.

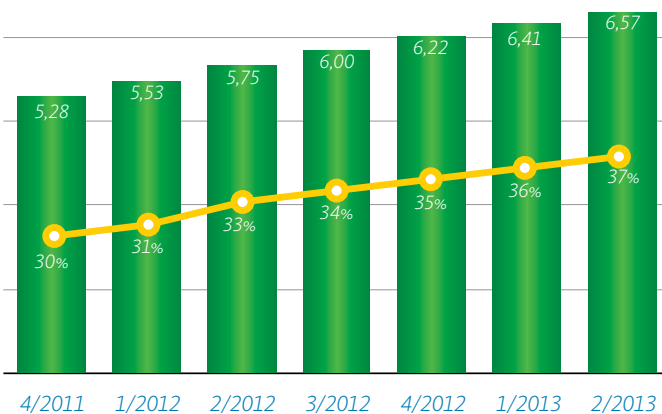

Кількість операторів, провайдерів телекомунікацій, які надають послуги доступу до Інтернет

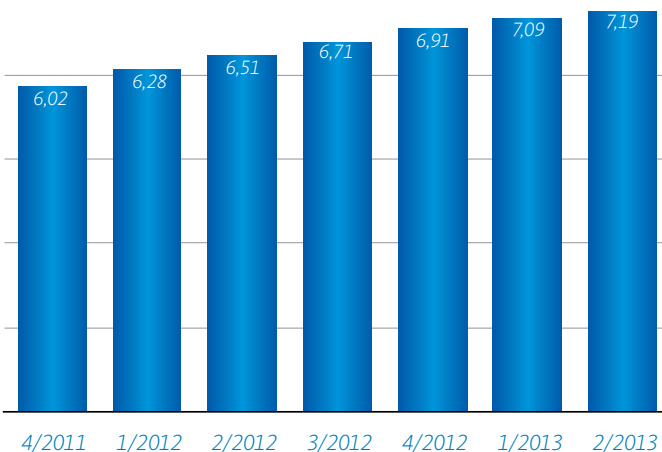
№	Вид діяльності	за 2013 рік	Станом на 31.12.2013
1.	Операторів телекомунікацій, що надають послуги доступу до Інтернет, з них:	423	1237
	надають послуги доступу до Інтернет з використанням РЧР	135	507
	надають послуги доступу до Інтернет без використання РЧР	288	730
2.	Провайдерів телекомунікацій, що надають послуги доступу до Інтернет	347	1114

Крім того, існує декілька сотень незареєстрованих локальних «домашніх» мереж.

Динаміка проникнення ШСД в домогосподарства України, у 2011–2013 роках, %

Динаміка зростання кількості абонентів фіксованого ШСД в Україні, у 2011–2013 роках, млн.

Незважаючи на тенденцію до зменшення темпів, ринок ШСД України ще далекий від насичення: позитивна динаміка зростання доходів свідчить про стабільний попит, як з боку комерційних структур, так і з боку населення.

У 2013 році доходи від надання послуг доступу до Інтернет склали 4908,5 млн. грн. та зросли на 235,5 млн. грн. у абсолютному виразі, або на 5% порівняно з попереднім роком.

Починаючи з 2009 року обсяги доходів від надання послуг доступу до Інтернет постійно зростають, проте темпи їх росту щорічно уповільнюються.

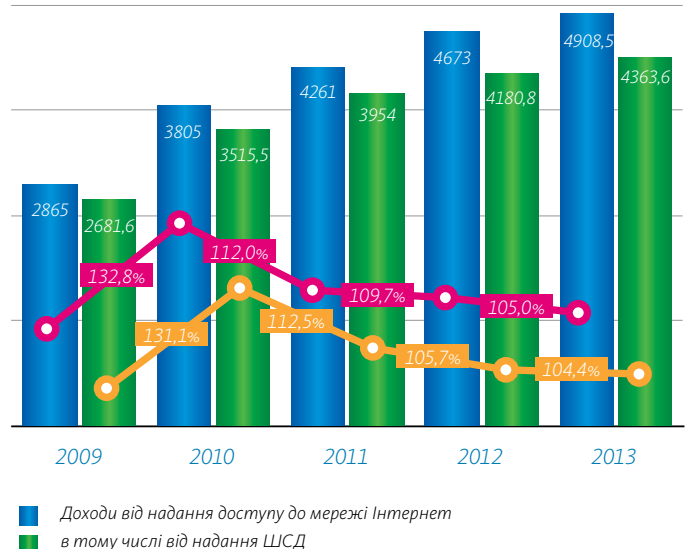
До основних проблем розвитку ринку ШСД відносяться:

- ▶ Недостатній рівень розвитку телекомунікаційної інфраструктури в сільських та депресивних регіонах України.
- ▶ Затримка з конкурсом на частоти мобільного зв'язку для мереж 3G.
- ▶ Наявність організаційних бар'єрів, великих фінансових витрат під час побудови інфраструктури доступу до Інтернет.
- ▶ Наявність правових бар'єрів під час доступу операторів до житлового фонду всіх форм власності у разі проведення будівельних і монтажних робіт зі створення інфраструктури доступу до Інтернет.
- ▶ Відсутність механізму спільного використання інфраструктури доступу до Інтернет.

Для вирішення зазначених проблем НКРЗІ передбачає:

- ▶ Стимулювання розвитку телекомунікаційних мереж для надання широкосмугового доступу в сільських та багато витратних районах.
- ▶ Розробку та затвердження нормативно-правових актів, які сприяють зниженню адміністративних бар'єрів з розвитку мереж, побудови інфраструктури мереж доступу.
- ▶ Розробку, спільно з ЦОВВ у галузі телекомунікацій, нормативних і нормативно-технічних документів, що стимулюють розвиток інфраструктури ШСД.

Динаміка доходів від надання послуг доступу до Інтернет та ШСД за 2009–2013 роки, млн.грн.

РИНОК ПОШТОВОГО ЗВ'ЯЗКУ

Поштовий сектор України зазнає певних змін під впливом економічної і фінансової ситуації, як в державі так і у світі та характеризується зниженням обсягів письмової кореспонденції та розширенням поля діяльності у таких сегментах, як електронна торгівля, фінансові послуги та розвитку міжнародної логістики.

В той же час, продовжується процес лібералізації ринку, що призводить до постійного збільшення кількості постачальників послуг поштового і кур'єрського зв'язку та обсягів наданих ними послуг.

Послуги поштового зв'язку у 2013 році надавалися УДППЗ «Укрпошта» через мережу, яка складається з 14,7 тис. об'єктів. Загальна протяжність поштових маршрутів становить більше 356,0 тис. км. 88% жителів України мають доступ до відділень зв'язку, розташованих від них на відстані до 3 км, а 99% фізичних осіб отримують пошту за місцем проживання.

Крім того, послуги поштового зв'язку надаються 32 операторами недержавної форми власності.

Послуги поштового зв'язку спеціального призначення (фельд'єгерського і спеціального зв'язку) надають окремим категоріям користувачів Державна фельд'єгерська служба України та Державне підприємство спеціального зв'язку.

Сталий розвиток галузі відображається зростанням у 2013 році доходів від надання послуг та відповідно до збільшення частки сектору по відношенню до телекомунікаційних послуг у сфері зв'язку.

За 2013 рік доходи від надання послуг поштового зв'язку склали 3370,3 млн. грн., що на 2,9% більше за 2012 рік.

За доходами від споживання послуг поштового зв'язку виділяються наступні групи регіонів України:

- ▶ з дуже високим рівнем споживання поштових послуг — Київська, Донецька, Харківська, Дніпропетровська, Львівська, Одеська, Луганська області та АР Крим;
- ▶ з високим рівнем споживання поштових послуг — Запорізька, Вінницька, Полтавська, Житомирська, Чернігівська, Черкаська, Хмельницька, Сумська області;
- ▶ з низьким рівнем споживання послуг поштового зв'язку — Івано-Франківська, Рівненська, Кіровоградська, Тернопільська, Закарпатська, Волинська, Херсонська, Миколаївська та Чернівецька області.

Такий регіональний розподіл можна пояснити чисельністю населення і рівнем соціально-економічного розвитку регіонів.

НОВІ РЕГУЛЯТОРНІ АКТИ

В 2013 році НКРЗІ продовжувала роботу з удосконалення законодавчої та нормативно-правової бази сфери зв'язку, спрямовану на досягнення рівних умов діяльності суб'єктів господарювання всіх форм власності, вдосконалення механізму регулювання ринкових відносин.

Сприяння розвитку відкритого і справедливого конкурентного ринку телекомунікацій на основі збалансування інтересів держави, операторів, провайдерів телекомунікацій і споживачів телекомунікаційних послуг є основним завданням Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації, як органа державного регулювання.

Регулювання ринків телекомунікаційних послуг — це встановлення правил діяльності на ринках з метою забезпечення всіма його учасниками недопущення антиконкурентних дій.

Ключовим елементом регулювання є аналіз ринків телекомунікаційних послуг, за результатами якого визначається стан конкуренції на ринку і чи потребує цей ринок регуляторного впливу. У разі встановлення потреби у регуляторному впливі на такий ринок на законодавчому рівні має бути чітко встановлено повноваження органу державного регулювання та регуляторні зобов'язання, які він має право встановлювати.

Так, 2 грудня 2010 року № 2751 прийнято Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про телекомунікації» щодо ринку телекомунікаційних послуг пропуску трафіка», який передбачає внесення змін до окремих статей Закону України «Про телекомунікації», зокрема, передбачає встановлення визначення термінів «ринок телекомунікаційних послуг», «оператор телекомунікацій з істотною ринковою перевагою на ринку послуг пропуску трафіка», а також положення стосовно розширення повноважень органу державного регулювання в частині визначення ринків телекомунікаційних послуг, здійснення їх аналізу та визначення операторів телекомунікацій з істотною ринковою перевагою у затвердженому нею порядку.

Крім того, 7 червня 2012 року за № 4910 прийнято Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо розмежування повноважень державних органів у сферах природних монополій та у галузі зв'язку», який передбачає, зокрема зміни до Закону України «Про телекомунікації», у тому числі щодо встановлення визначення терміну «оператор, провайдер телекомунікацій з істотною ринковою перевагою на ринку телекомунікаційних послуг», уточнення повноваження щодо визначення операторів, провайдерів телекомунікацій з істотною ринковою перевагою на ринках певних телекомунікаційних послуг та зобов'язань, які на них накладаються виходячи з цього.

Однак на сьогодні законодавством недостатньо врегульовані відносини у сфері телекомунікацій з метою розв'язання вищевказаної проблеми і є нагальна потреба у чіткій регламентації процедури аналізу ринків телекомунікаційних послуг, встановлення регуляторних зобов'язань із розмежуванням їх за оптовим та роздрібним ринками телекомунікаційних послуг, у зв'язку з чим потребують також уточнення окремі терміни, процедури та повноваження органу державного регулювання.

Недостатня ефективність системи державного регулювання сфери телекомунікацій негативно впливає на суб'єктів господарювання, що здійснюють діяльність у сфері телекомунікацій та споживачів телекомунікаційних послуг.

Проблеми вдосконалення державного регулювання сфери телекомунікацій, внаслідок особливостей цієї сфери, не можуть бути розв'язані тільки за допомогою ринкових механізмів та потребують і ефективного державного втручання.

У зв'язку з цим НКРЗІ було розроблено проект **Закону України** «Про внесення змін та доповнень до Закону України «Про телекомунікації» щодо визначення та аналізу відповідних ринків послуг галузі електронних комунікацій, які є потенційним предметом очікуваного регулювання та створення ефективних механізмів», який передбачає усунення правової невизначеності шляхом регламентації на законодавчому рівні засад проведення аналізу ринків телекомунікаційних послуг, встановлення регуляторних зобов'язань із розмежуванням їх за оптовим та роздрібним ринками телекомунікаційних послуг, у зв'язку з чим уточнюються окремі терміни, процедури та повноваження НКРЗІ, проведено громадські слухання та робочі наради з операторами, провайдерами телекомунікацій, а також процедури погодження із заінтересованими державними органами.

З урахуванням норм національного законодавства та директивних документів ЄС фахівцями НКРЗІ проводиться робота з розробки проекту Порядку визначення ринків певних телекомунікаційних послуг, проведення їх аналізу та визначення операторів, провайдерів телекомунікацій з істотною ринковою перевагою на ринках таких послуг з метою удосконалення нормативно-правової бази у сфері телекомунікацій в частині встановлення організаційних засад та чіткого і прозорого механізму проведення аналізу ринків телекомунікаційних послуг, в тому числі визначення ринків, оцінки стану конкуренції на певних ринках телекомунікаційних послуг, визначення операторів телекомунікацій з істотною ринковою перевагою на ринках, де економічна конкуренція обмежена, та накладення на таких операторів відповідних регуляторних зобов'язань для покращення умов конкуренції.

Рішенням від 30 грудня 2013 року №865 проект рішення НКРЗІ «Про затвердження Порядку визначення ринків певних телекомунікаційних послуг, проведення їх аналізу та визначення операторів, провайдерів телекомунікацій з істотною ринковою перевагою на ринках таких послуг та визнання таким, що втратило чинність, рішення НКРЗІ від 25 серпня 2011 року № 444» прийнято за основу.

Для проведення аналізу ринків необхідна своєчасна, об'єктивна і достовірна інформаційна база про стан та розвиток ринку певних телекомунікаційних послуг.

Зважаючи на це, фахівцями НКРЗІ, відповідно до Законів України «Про телекомунікації» і «Про інформацію» та, з урахуванням директивних документів ЄС, розроблено проект Порядку надання операторами, провайдерами телекомунікацій звітності та інформації.

Метою прийняття цього Порядку є удосконалення механізму надання звітності та інформації щодо показників діяльності операторів, провайдерів, що здійснюють діяльність на ринках певних телекомунікаційних послуг, а також встановлення форм такої звітності.

Рішенням від 17 грудня 2013 року № 827 проект рішення НКРЗІ «Про затвердження Порядку надання операторами, провайдерами телекомунікацій звітності та інформації і визнання таким, що втратило чинність, рішення НКРЗІ від 4 листопада 2008 року № 1189» схвалено та направлено на погодження до інших зацікавлених органів державної влади.

З метою запровадження новітніх технологій у сфері телекомунікацій, які відповідають міжнародним стандартам, забезпечення права вільного доступу громадян до Інтернет в НКРЗІ були розроблені Правила здійснення діяльності у сфері телекомунікацій (діяльність з надання послуг доступу до Інтернет), з метою забезпечення ефективності здійснення діяльності у сфері телекомунікацій (діяльність з надання послуг доступу до Інтернет та/або послуг у мережі Інтернет) та створення рівних умов виходу на ринок телекомунікацій для всіх суб'єктів господарювання та встановлюють перелік організаційних, кваліфікаційних, технологічних вимог, обов'язкових для здійснення діяльності суб'єктами господарювання під час надання таких послуг. Рішенням НКРЗІ від 10 грудня 2013 року № 803 затверджено Правила здійснення діяльності у сфері телекомунікацій (діяльність з надання послуг доступу до Інтернет), яке зареєстровано в Міністерстві юстиції України 3 лютого 2014 року за № 207/24984.

НКРЗІ у 2013 році ініційовано розробку та прийняття у 2014 році національного плану «широкосмугового доступу». Реалізація вказаних Плану дозволить забезпечити побудову каналів рівня ШСД, особливо на останній милі.

Відповідно до статей 18 та 61 Закону України «Про телекомунікації», Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність» НКРЗІ прийнято рішення від 24 грудня 2013 року № 848 «Про внесення Змін до Порядку проведення експертизи при досудовому врегулюванні спору», яке зареєстроване в Міністерстві юстиції України 13 січня 2014 року за № 36/24813.

Внесення змін було зумовлено необхідністю приведення Порядку проведення експертизи при досудовому врегулюванні спору, затвердженого рішенням НКРЗІ від 13 травня 2010 року № 217 та зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 14 липня 2010 року за № 525/17820, у відповідність до чинного законодавства України.

Зазначені зміни передбачають включення положень стосовно проведення експертизи при досудовому врегулюванні спору пов'язаного з наданням послуг національного роумінгу, перенесення абонентських номерів, використання персональних номерів.

АНАЛІЗ РИНКІВ ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙНИХ ПОСЛУГ

Відповідно до пункту 10-1 частини першої статті 18 Закону України «Про телекомунікації», НКРЗІ має повноваження визначати ринки певних телекомунікаційних послуг, проводити їх аналіз та визначати операторів, провайдерів телекомунікацій з істотною ринковою перевагою на ринках таких послуг у встановленому нею порядку. Така практика створюватиме умови для вільного розвитку малих та середніх операторів телекомунікацій.

3 вересня 2013 року Комісією прийнято рішення № 577 «Про аналіз ринків послуг пропуску трафіка» та направлено запити операторам телекомунікацій, які згідно з Ліцензійним реєстром, мають чинні ліцензії на надання послуг фіксованого телефонного зв'язку та рухомого (мобільного) зв'язку і отримано дані про результати їх діяльності у період з 2011 по I півріччя 2013 років.

Згідно з рішенням НКРЗІ від 29 жовтня 2013 року № 699 «Про результати аналізу ринків послуг пропуску трафіка на мережах фіксованого та рухомого (мобільного) зв'язку і накладення на операторів з істотною ринковою перевагою регуляторних зобов'язань», визначено 345 операторів телекомунікацій з істотною ринковою перевагою (далі — ІРП) на ринках послуг термінації трафіка на мережах фіксованого зв'язку та 7 ІРП на ринках послуг термінації трафіка на мережах рухомого (мобільного) зв'язку.

На операторів з істотною ринковою перевагою на ринках послуг пропуску трафіка на мережах фіксованого та рухомого (мобільного) зв'язку накладено регуляторні зобов'язання відповідно до Закону України «Про телекомунікації».

Цей аналіз проводився згідно з нормами «Порядку аналізу ринків послуг пропуску трафіка та визначення операторів телекомунікацій з істотною ринковою перевагою», затвердженого рішенням НКРЗІ від 25 серпня 2011 року № 444, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 13 вересня 2011 року за № 1078/19816.

Комісія проводить аналіз ринків послуг пропуску трафіка відповідно до принципу попереднього регулювання (ex-ante), що передбачає оцінку майбутнього розвитку ринку з урахуванням його стану під час здійснення аналізу.

Для оцінки істотної ринкової переваги на ринку послуг термінації трафіка використовується норма Закону України «Про телекомунікації», відповідно до якої оператором з істотною ринковою перевагою на ринку телекомунікаційних послуг є оператор частка

доходу якого на ринку певних телекомунікаційних послуг, протягом року, що передує проведенню аналізу ринку, перевищує 25% сумарного доходу всіх операторів телекомунікацій, отриманого на цьому ринку за той самий період часу, або якщо внаслідок технологічного процесу надання послуги іншому оператору телекомунікацій її може бути надано тільки в мережі певного оператора телекомунікацій.

Враховуючи, що оператор телекомунікацій, який надає послуги термінації трафіка на власній телекомунікаційній мережі, є єдиним суб'єктом господарювання, що може надати таку послугу і його частка доходів на ринку послуг термінації трафіка складає 100%, кожний оператор телекомунікацій, який здійснює діяльність на ринку послуг термінації трафіка, визначається оператором з істотною ринковою перевагою на ринку термінації трафіка на мережі рухомого (мобільного) зв'язку.

Перший аналіз ринків послуг пропуску трафіка був проведений на виконання рішення НКРЗІ від 15 вересня 2011 року № 486 «Про початок проведення аналізу ринків послуг пропуску трафіка». За результатами аналізу для всіх операторів з ІРП рішенням НКРЗІ від 1 грудня 2011 року № 687, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України.

16 грудня 2011 року за № 1462/20200 були встановлені розрахункові такси за послуги пропуску трафіка до телекомунікаційних мереж операторів телекомунікацій з ІРП на ринках послуг пропуску трафіка.

На сьогодні на ринках діють симетричні ставки, припинилися суперечки між операторами під час укладення договорів про взаємоз'єднання, відсутні випадки відключення мереж.

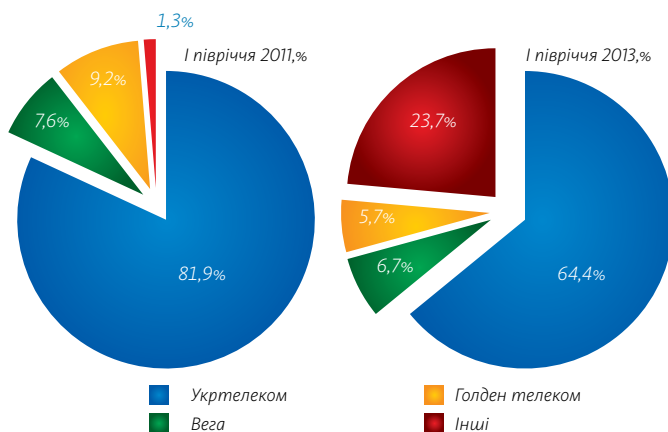
ДИНАМІКА ТА ПОТОЧНИЙ СТАН РИНКІВ

На основі даних про діяльність операторів телекомунікацій за період з 2011 по I півріччя 2013 років, отриманих для аналізу ринків пропуску трафіка, зроблено оцінку щодо динаміки та поточного стану ринків фіксованого та рухомого (мобільного) зв'язку.

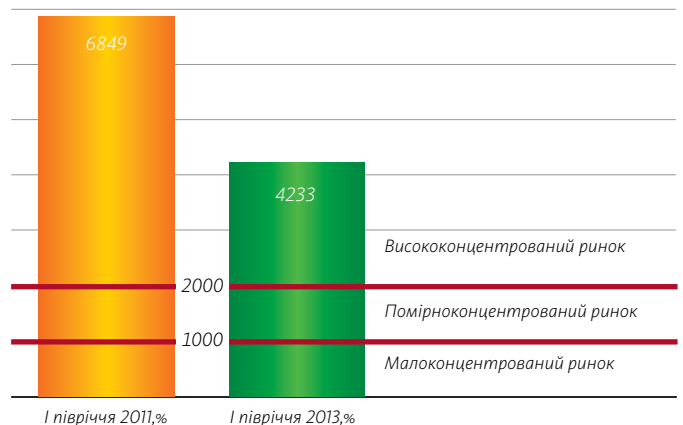
Ринок фіксованого зв'язку

За вказаний період частка доходів від надання послуг фіксованого телефонного зв'язку споживачам в загальному обсязі доходів учасників ринку змінилася, суттєво зменшилася частка провідного

Обсяг доходів учасників ринку у I півріччі 2011-2013 років

ІНДІ для ринку мобільного зв'язку в I півріччя 2011-2013 років

гравця ринку ПАТ «Укртелеком».

Для оцінки стану економічної конкуренції на ринку було розраховано коефіцієнт Герфіндаля-Гіршмана (ННІ), який визначає концентрацію на певному ринку.

Як видно із вищенаведеної діаграми, не зважаючи на значне зниження коефіцієнту, ринок ще залишається висококонцентрованим.

Також на ринку спостерігається тенденція зменшення обсягів обміну трафіком між фіксованими та мобільними мережами.

Ринок мобільного зв'язку

Було проаналізовано динаміку та поточний стан ринків послуг рухомого (мобільного) зв'язку за період з 2011 по I півріччя 2013 року. Слід зазначити, що за вказаний період частка доходів від надання послуг мобільного зв'язку споживачам в загальному обсязі доходів трьох мобільних операторів була стабільно високою і складала від 93,9 до 97,3%.

Для оцінки стану економічної конкуренції на ринку було розраховано коефіцієнт Герфіндаля-Гіршмана (ННІ), який визначає концентрацію на певному ринку.

Як видно із діаграми, ринок залишається висококонцентрованим, коефіцієнт Герфіндаля-Гіршмана (ННІ) збільшується.

На ринку спостерігається тенденція зростання вихідного внутрішньо мережевого трафіка та незначного падіння вихідного трафіка на інші мобільні мережі і фіксовані телефонні мережі.

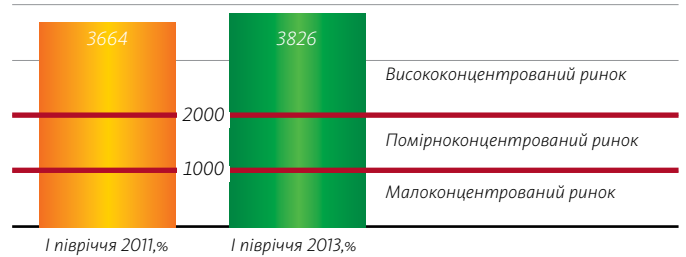
З метою збереження абонентів оператори телекомунікацій встановлюють тарифи на дзвінки до мереж інших операторів значно вищими, ніж на дзвінки у власних мережах, як наслідок, понад 90% трафіка завершуються на власних мережах операторів.

При цьому споживачі вимушені користуватися послугами різних операторів з метою зменшення сукупних витрат.

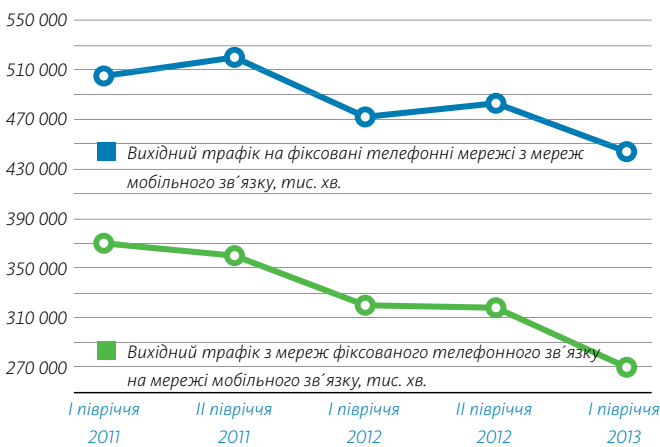
За період з 2011 року по I півріччя 2013 року структура рухомого (мобільного) трафіка практично не змінювалася.

Аналіз оптових ринків пропуску трафіка дозволяє зробити висновок, що з метою забезпечення ефективної конкуренції та захисту інтересів споживачів необхідно продовження дії заходів регуляторного впливу на операторів з ІРП.

ННІ для ринку фіксованого зв'язку в I півріччі 2011–2013 років

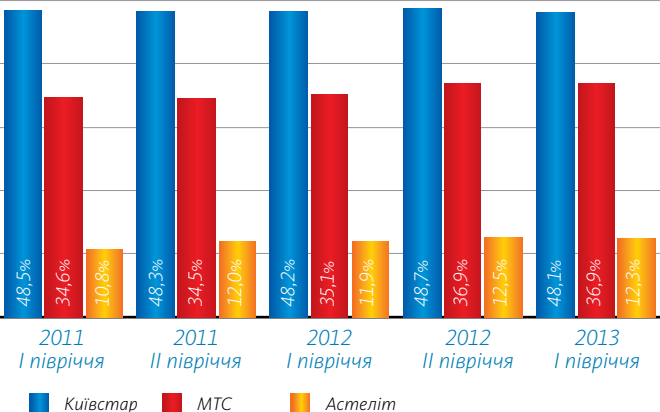
Обсяг обміну трафіком між фіксованими та мобільними мережами у 2011–2013 роках

Обсяг вихідного трафіка на інші мобільні мережі і фіксовані телефонні мережі, тис. хв.

Частка доходів операторів мобільного зв'язку,%

Структура рухомого (мобільного) трафіка

ТАРИФНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ТА ВЗАЄМОРОЗРАХУНКИ

Особлива роль у розвитку галузі зв'язку відведена тарифній політиці, метою якої є гармонійне поєднання інтересів споживачів, операторів зв'язку та держави. Для створення єдиного та прозорого механізму формування та встановлення тарифів на послуги, що регулюються державою, Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації, розробляє відповідні нормативні документи, які є обов'язковими для виконання всіма учасниками ринку телекомунікацій.

Робота щодо розвитку і вдосконалення системи тарифного регулювання та взаєморозрахунків проводиться НКРЗІ на постійній основі.

ТАРИФНЕ РЕГУЛЮВАННЯ У СФЕРІ ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙ

У межах своїх повноважень НКРЗІ здійснює тарифне регулювання у сфері телекомунікацій шляхом встановлення граничних або фіксованих тарифів на:

- ▶ загальнодоступні телекомунікаційні послуги;
- ▶ надання в користування каналів електрозв'язку операторів телекомунікацій з істотною ринковою перевагою на ринках певних телекомунікаційних послуг;
- ▶ розрахункові такси за послуги пропуску трафіка до телекомунікаційних мереж операторів телекомунікацій з істотною ринковою перевагою на ринках певних телекомунікаційних послуг;
- ▶ надання в користування кабельної каналізації електрозв'язку операторів телекомунікацій.

Задачами тарифного регулювання в сфері зв'язку є стимулювання впровадження операторами новітніх технологій розширення обсягів послуг, підвищення можливостей операторів зв'язку щодо забезпечення потреб користувачів у послугах зв'язку і залучення інвестицій у розвиток цієї сфери для досягнення стабільного економічного становища операторів ринку, стимулювання розвитку конкуренції, забезпечення балансу між платоспроможним попитом і зростанням обсягів послуг зв'язку, забезпечення стабільності, прозорості і прогнозованості тарифів.

ТАРИФИ НА ЗАГАЛЬНОДОСТУПНІ ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙНІ ПОСЛУГИ

НКРЗІ відповідно до повноважень, визначених Законом України «Про телекомунікації», здійснює тарифне регулювання загальнодоступних телекомунікаційних послуг, до яких належать: підключення кінцевого обладнання споживача до телекомунікаційних мереж фіксованого зв'язку загального користування (універсальний доступ), послуги фіксованого телефонного зв'язку в межах зони нумерації (місцевий телефонний зв'язок), а також виклик служб екстреної допомоги, послуги довідкових служб і зв'язку за допомогою таксофонів.

Незважаючи на підвищення у 2012 році тарифів на послуги місцевого зв'язку, вони залишились збитковими для операторів телекомунікацій, особливо це стосувалось послуг сільського телефонного зв'язку.

Внаслідок штучного стримування зростання тарифів на сільський телефонний зв'язок протягом останніх років, плата за користування сільським телефонним зв'язком компенсувала витрати на його обслуговування лише на 50%. Така диспропорція негативно впливала на галузь в цілому, оскільки вона не створює механізму заохочення інтересів до вкладання коштів у збиткові види діяльності.

У зв'язку з цим, НКРЗІ підготувала пропозиції стосовно зміни тарифів на загальнодоступні телекомунікаційні послуги.

Зазначені пропозиції були обговорені з профспілковою стороною та стороною роботодавців в рамках Робочої групи з розробки Граничних тарифів на загальнодоступні телекомунікаційні послуги, за результатами чого отримано погодження у частині перегляду тарифів у межах, що відповідають запланованому розміру, закладеному у розрахунках основних прогнозних макроекономічних показників економічного і соціального розвитку України на 2013 рік, з урахуванням темпів зростання законодавчо встановленої мінімальної заробітної плати працівників народного господарства.

З метою наближення тарифів на загальнодоступні телекомунікаційні послуги до рівня їх собівартості за умов збереження доступності послуг для користувачів НКРЗІ прийняла рішення від 4 квітня 2013 року № 196 «Про затвердження Граничних тарифів на загальнодоступні телекомунікаційні послуги», зареєстроване у Міністерстві юстиції України 18 квітня 2013 року за № 623/23155, яке набрало чинності з 1 травня 2013 року.

Протягом 2013 року відбулося підвищення тарифів на окремі загальнодоступні послуги в два етапи: I етап — на період з 1 травня 2013 року до 31 жовтня 2013 року включно, II етап — на період з 1 листопада 2013 року.

На першому етапі розмір абонентної плати за користування телефонним апаратом збільшився: для всіх категорій абонентів міської телефонної мережі — на 7%, для абонентів сільської телефонної мережі — на 10%, на другому етапі — для абонентів сільської телефонної мережі ще на 15%. Водночас кумулятивний індекс зміни тарифів на загальнодоступні телекомунікаційні послуги становить 10%.

Результатом зміни Граничних тарифів на загальнодоступні телекомунікаційні послуги є додаткове отримання доходів на суму близько 170 млн. грн., збільшення надходжень до Державного бюджету України і покращення результатів фінансово-господарської діяльності операторів телекомунікацій.

ТАРИФИ НА НАДАННЯ В КОРИСТУВАННЯ КАБЕЛЬНОЇ КАНАЛІЗАЦІЇ ЕЛЕКТРОЗВ'ЯЗКУ ОПЕРАТОРІВ ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙ

Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації, відповідно до повноважень, визначених Законом України «Про телекомунікації», здійснює регулювання тарифів на надання в користування кабельної каналізації електрозв'язку операторів телекомунікацій.

ККЕ є одним з елементів, що утворюють телекомунікаційну мережу, від стану якої залежить перспектива задоволення потреб громадян України в якісних телекомунікаційних послугах.

НКРЗІ проводить послідовну політику, спрямовану на прозорість ціноутворення на послуги ККЕ та створення конструктивних, взаємовигідних стосунків між суб'єктами ринку.

Відповідно до статей 18 та 66 Закону України «Про телекомунікації» НКРЗІ прийнято рішення від 30 грудня 2013 року № 861 «Про затвердження Граничних тарифів на надання в користування кабельної каналізації електрозв'язку операторів телекомунікацій і визнання таким, що втратило чинність, рішення НКРЗІ від 29 листопада 2012 року № 620», яке зареєстровано в Міністерстві юстиції України 6 лютого 2014 року за № 230/25007.

Розрахунок тарифів проведено з метою забезпечення прибуткової діяльності операторів-власників шляхом приведення їх розмірів до економічно обґрунтованих значень та здійснено у межах нарощування у 2014 році індексів споживчих цін та цін виробників, а також збільшення розміру законодавчо встановленої мінімальної заробітної плати.

ТАРИФНЕ РЕГУЛЮВАННЯ У СФЕРІ ПОШТОВОГО ЗВ'ЯЗКУ

НКРЗІ відповідно до повноважень визначених Законом України «Про поштовий зв'язок» здійснює тарифне регулювання універсальних послуг поштового зв'язку, до яких відноситься пересилання простої та рекомендованої письмової кореспонденції та посилок без оголошеної цінності масою до 10 кг.

Підставою для перегляду у 2013 році тарифів на універсальні послуги поштового зв'язку стало зростання мінімальної заробітної плати, цін на паливно-мастильні матеріали, зростання тарифів на електроенергію, ставок орендної плати, рівня інфляції, що в свою чергу, відобразилося на витратах УДППЗ «Укрпошта» на забезпечення технологічного процесу надання універсальних послуг поштового зв'язку.

З метою наближення тарифів на універсальні послуги поштового зв'язку до рівня їх собівартості за умов збереження доступності послуг для користувачів НКРЗІ прийняла рішення від 6 серпня 2013 року № 506 «Про затвердження Граничних тарифів на універсальні послуги поштового зв'язку», зареєстроване в Міністерстві юстиції України 23 серпня 2013 року за № 1465/23997, яке набрало чинності з 1 вересня 2013 року.

Середній розмір збільшення Граничних тарифів на універсальні послуги поштового зв'язку у доходах дорівнює 2%, що нижче запланованого розміру, закладеного у розрахунках основних прогностичних макроекономічних показників економічного і соціального розвитку України на 2013 рік, який становить 15%.

Новий рівень тарифів дозволив забезпечити виконання вимог щодо законодавчо встановленої мінімальної заробітної плати, надходження до державного та місцевих бюджетів, обов'язкових платежів до Пенсійного фонду та інших цільових фондів. Впровадження запропонованих Граничних тарифів дозволило збільшити річні доходи УДППЗ «Укрпошта» на 20,4 млн. грн.

РОЗДІЛ IV

СПРОЩЕННЯ ДОСТУПУ НА РИНОК ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙНИХ ПОСЛУГ. ЕФЕКТИВНЕ ВИКОРИСТАННЯ ОБМЕЖЕНИХ РЕСУРСІВ

Удосконалення регуляторних актів з питань ліцензування, користування радіочастотним ресурсом і функціонування ринку комунікаційних послуг.....	33
Реєстрація і ліцензування видів діяльності у сфері телекомунікацій	34
Підвищення ефективності використання радіочастотного ресурсу	36
Використання номерного ресурсу.....	37
Взаємоз'єднання телекомунікаційних мереж.....	38
Діалог з операторами і провайдерами телекомунікацій.....	38

УДОСКОНАЛЕННЯ РЕГУЛЯТОРНИХ АКТІВ З ПИТАНЬ ЛІЦЕНЗУВАННЯ, КОРИСТУВАННЯ РАДІОЧАСТОТНИМ РЕСУРСОМ І ФУНКЦІОНУВАННЯ РИНКУ КОМУНІКАЦІЙНИХ ПОСЛУГ

В 2013 році НКРЗІ продовжувала роботу з удосконалення законодавчої та нормативно-правової бази сфери зв'язку з питань ліцензування видів діяльності, користування радіочастотним ресурсом і функціонування ринку телекомунікаційних, інформаційно-телекомунікаційних послуг.

З метою забезпечення ефективності використання радіочастотно-ресурсу України, стимулювання надходження інвестицій у розвиток сфери телекомунікацій та інформаційних технологій, оперативного і безперешкодного впровадження суб'єктами підприємництва на ринку телекомунікацій сучасних технологій зв'язку і збільшення обсягів телекомунікаційних послуг НКРЗІ було розроблено проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України». Законопроект пропонувався внесення змін до Закону України «Про радіочастотний ресурс України», Закону України «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності», Закону України «Про Перелік документів дозвільного характеру у сфері господарської діяльності». Норми цього законопроекту спрямовані на спрощення умов користування радіочастотним ресурсом України шляхом скасування дозвільної процедури ввезення з-за кордону радіоелектронних засобів та випромінювальних пристроїв у смугах радіочастот загального користування.

Норми цього законопроекту включені до проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо скорочення кількості документів дозвільного характеру» (реєстраційний номер 2436а від 27 червня 2013 року).

Законопроект передбачає внесення змін, в тому числі до статті 29 Закону України «Про радіочастотний ресурс України» з метою скасування необхідності отримання дозволу на ввезення, натомість митне оформлення відповідних радіоелектронних засобів та випромінювальних пристроїв здійснюватиметься на підставі їх наявності у реєстрі радіоелектронних засобів та випромінювальних пристроїв, що можуть застосовуватися на території України.

Рішенням від 23 липня 2013 року № 464 НКРЗІ підтримала проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо скорочення кількості документів дозвільного характеру» (реєстраційний номер 2436а від 27 червня 2013 року) із пропозиціями. 8 жовтня 2013 року даний законопроект прийнято Верховною Радою України за основу.

НКРЗІ у 2013 році з метою спрощення умов діяльності для суб'єктів ринку телекомунікацій було удосконалено та затверджено регуляторні акти з питань ліцензування діяльності у сфері телекомунікацій і користування радіочастотним ресурсом.

30 жовтня 2013 року Урядом було затверджено постанову Кабінету Міністрів України № 797 «Про внесення зміни у додаток 1 до постанови Кабінету Міністрів України від 16.06.2004 № 773» «Про розміри та порядок зарахування плати за видачу, переоформлення, видачу дубліката, копії ліцензії на провадження діяльності у сфері телекомунікацій і продовження строку її дії», проект якої було розроблено НКРЗІ та схвалено рішенням НКРЗІ від 15 жовтня 2013 року № 670.

Порядок надання висновків щодо електромагнітної сумісності та дозволів на експлуатацію радіоелектронних засобів і випромінювальних пристроїв, розроблений відповідно до частини другої статті 14, частини першої статті 29, статей 41, 42 Закону України «Про радіочастотний ресурс України», який вдосконалює порядок надання висновків щодо електромагнітної сумісності та дозволів на їх експлуатацію, дозволяє зменшити час і витрати, які необхідні для оформлення документів, якщо умови їхнього встановлення відповідатимуть умовам, визначеним цим регуляторним актом. Ринок вперше одержав більш однозначні, зрозумілі та прозорі правила отримання дозволів, а процедура їхньої видачі буде спрощеною. Рішення НКРЗІ від 1 листопада 2012 року № 559 «Про затвердження Порядку надання висновків щодо електромагнітної сумісності та дозволів на експлуатацію радіоелектронних засобів і випромінювальних пристроїв та визнання такими, що втратили чинність, деяких рішень НКРЗІ» зареєстровано в Міністерстві юстиції України 3 січня 2013 року за № 57/22589.

Рішення НКРЗІ від 24 вересня 2013 року № 625 «Про затвердження Порядку проведення конкурсів або тендерів на отримання ліцензій на користування радіочастотним ресурсом України та визнання таким, що втратило чинність, рішення НКРЗІ від 06.09.2007 № 911», зареєстровано в Міністерстві юстиції України 14 жовтня 2013 року за № 1754/24286.

Цей нормативно-правовий акт визначає порядок підготовки та проведення конкурсів або тендерів на отримання ліцензій на користування радіочастотним ресурсом України у разі, якщо заявлена потреба в радіочастотному ресурсі України перевищує його фактичну наявність. Метою прийняття Порядку є забезпечення ефективного користування радіочастотним ресурсом України. Метою проведення Конкурсів є надання в користування смуг (номіналів) радіочастот на конкурентних, прозорих засадах та забезпечення для всіх суб'єктів господарювання рівних умов отримання ліцензій.

Рішення НКРЗІ від 25 червня 2013 року № 390 «Про внесення Змін до Регламенту аматорського радіозв'язку України», зареєстровано в Міністерстві юстиції України 12 липня 2013 року за № 1174/23706. Зміни розроблено у відповідності до Закону України «Про радіочастотний ресурс України», постанови Кабінету Міністрів України від 5 серпня 2012 року № 838 «Про внесення змін до Плану використання радіочастотно-ресурсу України», Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо скасування свідоцтва про державну реєстрацію юридичної особи та фізичної особи-підприємця» та із урахуванням рекомендацій Ліги радіоаматорів України щодо уточнення порядку користування радіочастотним ресурсом України аматорською службою радіозв'язку та аматорською супутниковою службою радіозв'язку.

Проект Переліку радіоелектронних засобів та випромінювальних пристроїв, для експлуатації яких не потрібні дозволи на експлуатацію, розроблений НКРЗІ відповідно до вимог частини другої статті 29 Закону України «Про радіочастотний ресурс України» з метою розширення переліку РЕЗ та ВП, експлуатація яких здійснюється на бездозвільній основі (без отримання дозволів на експлуатацію),

та для яких через певні особливості розвитку технологій зв'язку не потрібно здійснювати частотні присвоєння, а також підвищення рівня дотримання правил експлуатації РЕЗ та ВП на бездозвільній основі, в тому числі, через встановлення заздалегідь визначеного переліку вимог, які можуть бути використані виробниками для особливостей конструювання РЕЗ, що, як правило, перебувають в експлуатації користувачів, які не мають спеціальних знань.

З метою зменшення регуляторного тиску на суб'єктів господарювання та для приведення норм чинних нормативно-правових актів у відповідність до вимог Закону України «Про телекомунікації», НКРЗІ було розроблено:

- ▶ проект Ліцензійних умов здійснення діяльності у сфері телекомунікацій з надання послуг фіксованого телефонного зв'язку з правом технічного обслуговування та експлуатації телекомунікаційних мереж і надання в користування каналів електровз'язку: місцевого, міжміського, міжнародного;
- ▶ проект Ліцензійних умов здійснення діяльності у сфері телекомунікацій з надання послуг рухомого (мобільного) телефонного зв'язку з правом технічного обслуговування та експлуатації телекомунікаційних мереж і надання в користування каналів електровз'язку;
- ▶ проект Ліцензійних умов здійснення діяльності у сфері телекомунікацій з надання послуг фіксованого телефонного зв'язку з використанням безпроводового доступу до телекомунікаційної мережі з правом технічного обслуговування і надання в користування каналів електровз'язку: місцевого, міжміського,

міжнародного, — що визначають перелік організаційних, кваліфікаційних та інших спеціальних вимог, обов'язкових для виконання суб'єктами господарювання під час здійснення відповідної діяльності у сфері телекомунікацій.

Крім того, відповідно до статей 14, 36 Закону України «Про радіочастотний ресурс України» НКРЗІ прийнято за основу рішення «Про затвердження Ліцензійних умов користування радіочастотним ресурсом України», що містить перелік організаційних, кваліфікаційних та інших спеціальних вимог, обов'язкових для виконання у разі провадження господарської діяльності, яка передбачає користування РЧР для надання телекомунікаційних послуг, за винятком розповсюдження телерадіопрограм в радіомовній радіослужбі.

Відповідно до вимог статей 18, 57–61 Закону України «Про телекомунікації», Положення про НКРЗІ, рішенням від 30 грудня 2013 року №864, прийнято за основу проект рішення НКРЗІ «Про внесення змін до Правил взаємоз'єднання телекомунікаційних мереж загального користування». Вказаним проектом рішення НКРЗІ Правила взаємоз'єднання телекомунікаційних мереж загального користування, які затверджені рішенням НКРЗІ від 8 грудня 2005 року № 155 та зареєстровані в Міністерстві юстиції України 27 січня 2006 року за № 71/11945, пропонується викласти в новій редакції з метою приведення їх у відповідність до чинного законодавства України, зокрема Закону України «Про телекомунікації».

РЕЄСТРАЦІЯ І ЛІЦЕНЗУВАННЯ ВИДІВ ДІЯЛЬНОСТІ У СФЕРІ ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙ

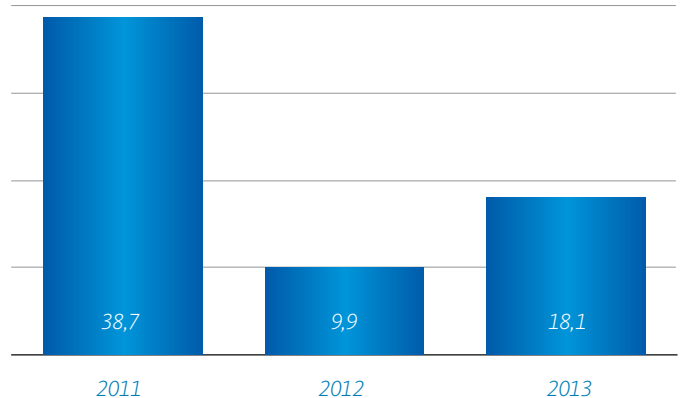
Відповідно до частини першої статті 42 Закону України «Про телекомунікації» НКРЗІ здійснює реєстрацію суб'єктів господарювання у сфері телекомунікацій, веде Реєстр операторів, провайдерів телекомунікацій.

Відповідно до Закону України «Про телекомунікації» НКРЗІ здійснює ліцензування таких видів діяльності у сфері телекомунікацій:

- ▶ надання послуг фіксованого телефонного зв'язку з правом технічного обслуговування та експлуатації телекомунікаційних мереж і надання в користування каналів електровз'язку (місцевого, міжміського, міжнародного);
- ▶ надання послуг фіксованого телефонного зв'язку з використанням безпроводового доступу до телекомунікаційної мережі з правом технічного обслуговування і надання в користування каналів електровз'язку (місцевого, міжміського, міжнародного);
- ▶ надання послуг рухомого (мобільного) телефонного зв'язку з правом технічного обслуговування та експлуатації телекомунікаційних мереж і надання в користування каналів електровз'язку;
- ▶ надання послуг з технічного обслуговування і експлуатації телекомунікаційних мереж, мереж ефірного теле- та радіомовлення, проводового радіомовлення та телемереж.

Відповідно до Закону України «Про радіочастотний ресурс України» НКРЗІ здійснює ліцензування користування радіочастотним ресурсом України.

Надходження до Держбюджету плати за видачу ліцензій на види діяльності, млн. грн

В ході ліцензування НКРЗІ керується Законами України «Про телекомунікації», «Про радіочастотний ресурс України» та наступними нормативними документами:

- ▶ Ліцензійні умови здійснення діяльності у сфері телекомунікацій з надання послуг фіксованого міжнародного, міжміського, місцевого телефонного зв'язку з правом технічного обслуговування та експлуатації телекомунікаційних мереж і надання в користування каналів електрозв'язку, затверджені рішенням НКРЗ від 10 грудня 2009 року № 1789, зареєстровані в Міністерстві юстиції України 13 січня 2010 року за № 19/17314;
- ▶ Ліцензійні умови здійснення діяльності у сфері телекомунікацій з надання послуг фіксованого телефонного зв'язку з використанням безпроводового доступу до телекомунікаційної мережі з правом технічного обслуговування і надання в користування каналів електрозв'язку: місцевого, міжміського, міжнародного, затверджені рішенням НКРЗ від 29 липня 2010 року № 348, зареєстровані в Міністерстві юстиції України 16 серпня 2010 року за № 688/17983;
- ▶ Ліцензійні умови здійснення діяльності у сфері телекомунікацій з надання послуг рухомого (мобільного) телефонного зв'язку з правом технічного обслуговування та експлуатації телекомунікаційних мереж і надання в користування каналів електрозв'язку, затверджені рішенням НКРЗ від 26 січня 2006 року № 179, зареєстровані в Міністерстві юстиції України 17 лютого 2006 року за № 145/12019;
- ▶ Ліцензійні умови здійснення діяльності у сфері телекомунікацій з надання послуг технічного обслуговування і експлуатації телекомунікаційних мереж, мереж ефірного теле- та радіомовлення, проводового радіомовлення та телемереж, затверджені рішенням НКРЗ від 11 листопада 2010 року № 513, зареєстровані в Міністерстві юстиції України 30 листопада 2010 року за №1200/18495.

- ▶ Ліцензійні умови користування радіочастотним ресурсом України затверджені рішенням НКРЗ від 19 серпня 2005 року № 53, зареєстровані в Міністерстві юстиції України 20 жовтня 2005 року за № 1237/11517.

РЕЕСТРАЦІЯ ТА ЛІЦЕНЗУВАННЯ ВИДІВ ДІЯЛЬНОСТІ І НАДХОДЖЕННЯ ДО ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ

Протягом 2013 року до Реєстру операторів, провайдерів телекомунікацій включено 850 суб'єктів господарювання, з них 502 оператора та 348 провайдерів.

Станом на 1 січня 2014 року в Україні працюють 2600 операторів, з них 1714 оператори, які здійснюють діяльність у сфері телекомунікацій на підставі ліцензій на види діяльності.

Реєстр операторів і провайдерів телекомунікацій розміщений на веб-сайті НКРЗІ.

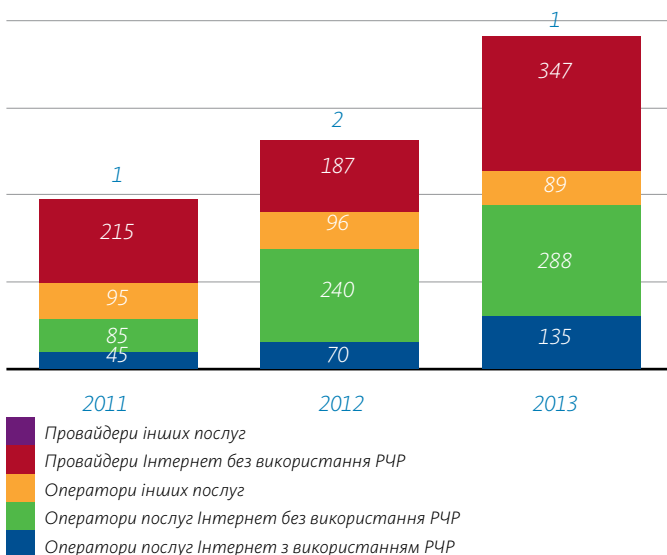
За 2013 рік НКРЗІ видала 170 ліцензій на види діяльності у сфері телекомунікацій. Переоформлено 70 ліцензій на 11,22 тис. грн., видано 72 копії ліцензій на 12,24 тис. грн., продовжено термін дії 138 ліцензій на 15 872,88 тис. грн.

Протягом 2013 року спостерігається тенденція щодо збільшення кількості операторів, провайдерів (на 768 за рік), що надають послуги ШСД.

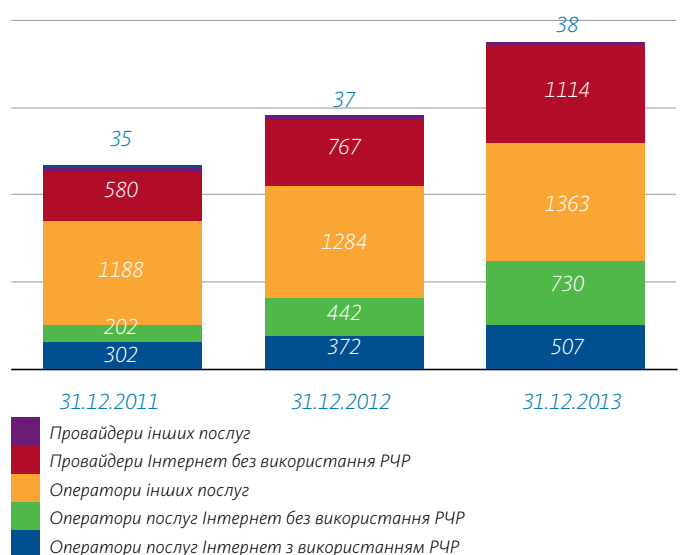
Також відзначається незначний приріст операторів, провайдерів (на 135 за рік), що надають послуги ШСД з використанням РЧР. (Додаток 8)

Надходження до Держбюджету від сплати за видачу ліцензій на види діяльності протягом 2013 року склали 18 060,95 тис. грн.

Кількість операторів, провайдерів телекомунікацій, включених до Реєстру за 2011–2013 роки.

Динаміка кількості діючих операторів, провайдерів телекомунікацій

ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ РАДІОЧАСТОТНОГО РЕСУРСУ

ЛІЦЕНЗУВАННЯ КОРИСТУВАННЯ РАДІОЧАСТОТНИМ РЕСУРСОМ УКРАЇНИ ТА НАДХОДЖЕННЯ ДО ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ

Користування радіочастотним ресурсом здійснюється на підставі ліцензій на користування радіочастотним ресурсом та надає право суб'єкту господарювання на провадження діяльності, яка передбачає користування РЧР для надання телекомунікаційних послуг.

Інші загальні користувачі користуються радіочастотним ресурсом на підставі ліцензій на канали мовлення, виданих Національною радою з питань телебачення та радіомовлення, та/або дозволів на експлуатацію радіоелектронних засобів, виданих Українським державним центром радіочастот.

За 2013 рік НКРЗІ видала 449 ліцензій на користування РЧР. Також, з метою ефективного використання радіочастотного ресурсу НКРЗІ прийняло низку рішень щодо перерозподілу раніше наданого суб'єктам господарювання РЧР. За рішенням НКРЗІ радіочастотний ресурс за діючою ліцензією був переоформлений на двох інших операторів телекомунікацій.

КІЛЬКІСТЬ ВИДАНИХ ЛІЦЕНЗІЙ НА КОРИСТУВАННЯ РЧР ЗА 2006–2013 РР

Станом на 31 грудня 2013 року в Україні існує 536 операторів, які здійснюють діяльність у сфері телекомунікацій з використанням радіочастотного ресурсу.

Наразі практично весь радіочастотний ресурс, виділений для впровадження цифрового стільникового радіозв'язку стандартів GSM та CDMA, вичерпано. Тому надходження коштів до державного бюджету України за видачу ліцензій на користування РЧР у 2009–2011 роках поступово зменшувалося. У 2012 році значне надходження до бюджету виникло завдяки продовженню термінів дії ліцензій на цифровий стільниковий радіозв'язок стандартів GSM та CDMA.

В той же час постійно зростають надходження до державного бюджету за користування радіочастотним ресурсом.

Надходження до державного бюджету склали 24928,8 тис. грн.

ЗАСТОСУВАННЯ РАДІОЕЛЕКТРОННИХ ЗАСОБІВ ТА ВИПРОМІНЮВАЛЬНИХ ПРИСТРОЇВ НА ТЕРИТОРІЇ УКРАЇНИ

3 січня 2012 року в НКРЗІ впроваджений новий Порядок ведення Реєстру радіоелектронних засобів та випромінювальних пристроїв, що можуть застосовуватися на території України в смугах радіочастот загального користування.

Новий порядок наближує законодавство України до основних принципів, які визначені у Директивах Європейського Парламенту та Ради 1999/5/ЄС про радіообладнання і телекомунікаційне термінальне обладнання та взаємне визнання їх відповідності, 2000/299/ЄС про створення первинної класифікації радіообладнання і телекомунікаційного термінального обладнання та пов'язані з ними ідентифікатори, з урахуванням вимог Технічного регламенту радіообладнання і телекомунікаційного кінцевого (термінального) обладнання, який затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 24 червня 2009 року № 679.

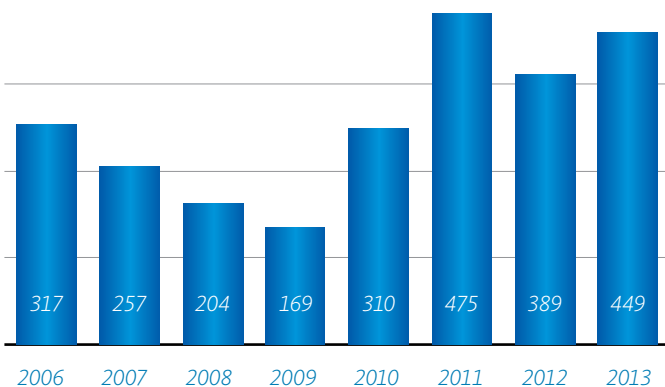
Удосконалено форму ведення Реєстру, з урахуванням необхідності впровадження електронного документообігу та електронного ведення Реєстру, можливості обміну інформацією з автоматизованими системами зацікавлених центральних органів виконавчої влади, узагальнення та аналітична обробка даних тощо. Також спрощені форми заявочних документів, які необхідно подавати для отримання відповідних рішень НКРЗІ, зокрема, форми заяв щодо визначення можливості застосування нового типу РЕЗ або ВП на території України, щодо внесення до Реєстру нового типу РЕЗ або ВП до Реєстру, щодо внесення змін до Реєстру, форми Картки тактико-технічних даних РЕЗ або ВП.

Новий порядок ведення Реєстру також передбачає замовлення отримувачем адміністративної послуги способу отримання повідомлення про прийняті рішення НКРЗІ — на електронну пошту та/або на поштову адресу у межах України.

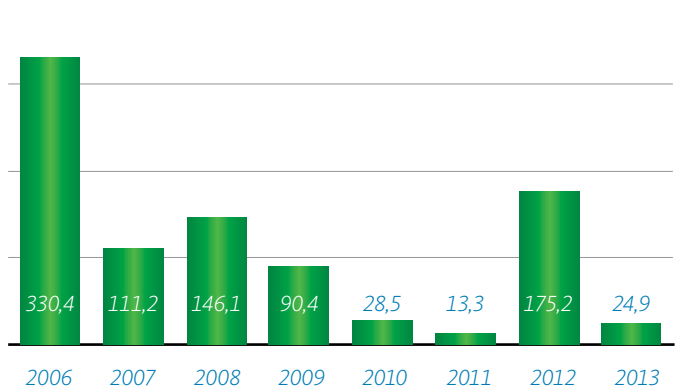
В 2013 році збільшилась кількість заяв суб'єктів господарювання до НКРЗІ про визначення можливості застосування конкретних типів радіоелектронних засобів на території України.

За 2013 рік НКРЗІ було прийнято 24 рішення про визначення можливості або неможливості застосування заявлених РЕЗ, за

Кількість виданих ліцензій на користування РЧР за 2006–2013 роки.

Динаміка надходжень до Держбюджету плати за видачу ліцензій на користування РЧР за 2006–2013 роки, млн. грн.

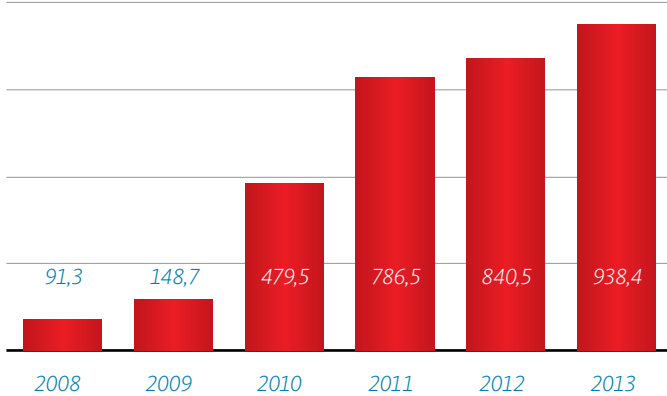

результатами цих рішень до Реєстру радіоелектронних засобів та випромінювальних пристроїв, що можуть застосовуватися на території України в смугах радіочастот загального користування було внесено 1894 типи РЕЗ. (Додаток 9)

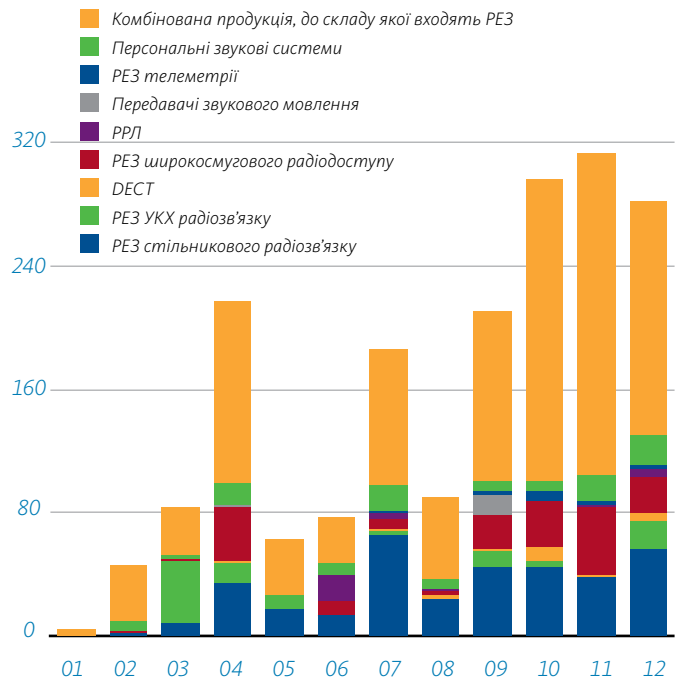
Основні типи РЕЗ за видами радіотехнологій, що внесені до Реєстру за 2013 рік

- ▶ Радіобладнання систем стільникового рухомого радіозв'язку — 351;
- ▶ Радіобладнання систем ультракороткохвильового рухомого радіозв'язку — 88;
- ▶ Радіобладнання систем широкосмугового радіодоступу — 174;
- ▶ Радіобладнання безпроводових персональних звукових систем — 113;
- ▶ Радіобладнання у складі комбінованої продукції для особистих, родинних, побутових і технологічних потреб — 1065.

Динаміка надходжень до Держбюджету збору за користування РЧР, млн. грн.

Порівняльний аналіз типів РЕЗ, внесених до Реєстру у 2013 році, залежно від радіотехнології

ВИКОРИСТАННЯ НОМЕРНОГО РЕСУРСУ

Основними напрямками діяльності НКРЗІ з питань використання номерного ресурсу є:

- ▶ законодавче вдосконалення механізмів видачі, переоформлення, продовжені терміну дії та анулювання дозволів на використання номерного ресурсу;
- ▶ подальше спрощення дозвільної системи використання номерного ресурсу в порядку, визначеному законодавством;
- ▶ підвищення ефективності використання виділеного операторам номерного ресурсу.

У 2013 році від операторів до НКРЗІ надійшло 397 заяв про видачу, переоформлення та повернення дозволів на використання номерного ресурсу проти 382 заяв у 2012 році.

За результатами їх опрацювання та розгляду на засіданнях НКРЗІ протягом звітного періоду прийнято 310 рішень стосовно використання номерного ресурсу на підставі яких було оформлено 274 дозвільних документа, які необхідні операторам для здійснення діяльності з надання телекомунікаційних послуг з використанням номерного ресурсу.

У 2013 році від операторів до НКРЗІ надійшло 80 заяв від 35 операторів стосовно виділення номерного ресурсу проти 70 заяв у 2012 році.

За результатами їх опрацювання та розгляду видано 67 дозволів на новий номерний ресурс. Так, рішеннями НКРЗІ операторам виділено 12 500 номерів місцевих телефонних мереж, 43 коди пунктів сигналізації мережі СКС-7, 2 скорочених номери, 2 коди оператора глобальної телекомунікаційної послуги 800 та 1 код

оператора глобальної телекомунікаційної послуги 900.

Протягом року було переоформлено 240 дозволів на використання 1393 тис. номерів місцевих телефонних мереж, 54 коди пунктів сигналізації мережі СКС-7, 3 коди операторів глобальних телекомунікаційних послуг, 5 кодів вибору альтернативних маршрутів міжнародного та міжміського фіксованого телефонного зв'язку та 3 національні ідентифікаційні коди мереж призначення фіксованого зв'язку.

Також, до НКРЗІ надійшло 103 заяви про повернення номерного ресурсу проти 77 заяв у 2012 році. Кількість операторів, які повернули номерний ресурс протягом року склала 44, з них 12 операторів повернули номерний ресурс у зв'язку із прийняттям ними рішень про припинення діяльності з надання телекомунікаційних послуг споживачам.

Крім того, підвищити ефективність використання номерного ресурсу операторами телекомунікацій дозволить впровадження послуг з перенесення номерів і використання персональних номерів відповідно до рішення НКРЗІ від 25 квітня 2013 року № 248 «Про затвердження Положення про надання послуг із перенесення абонентських номерів та використання персональних номерів», яке зареєстровано в Міністерстві юстиції України 5 липня 2013 року за № 1117/23649 та набрало чинності з 19 липня 2013 року.

Надходження до загального фонду державного бюджету за виділення номерного ресурсу склали 416,9 тис. грн., що становить 20,8% від плану на 2013 рік (план — 2 млн. грн.).

ВЗАЄМОЗ'ЄДНАННЯ ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙНИХ МЕРЕЖ

Регулювання взаємоз'єднання телекомунікаційних мереж здійснювалося відповідно до Закону України «Про телекомунікації» та Правил взаємоз'єднання телекомунікаційних мереж загального користування, затверджених рішенням Національної комісії з питань регулювання зв'язку України від 8 грудня 2005 року № 155, зареєстрованих в Міністерстві юстиції України 27 січня 2006 року за № 71/11945 (зі змінами).

Відповідними рішеннями НКРЗІ опрацьовано та затверджено 345 пропозицій загальною пропускною спроможністю 2337 потоків Е1 (з них 6 додаткові, за рахунок незаявленого взаємоз'єднання, пропускною спроможністю 6 потоків Е1).

Пропозиції надійшли від операторів телекомунікацій таких, що визначені НКРЗІ операторами з істотною ринковою перевагою на ринках певних телекомунікаційних послуг.

Зазначені пропозиції внесені до Каталогу пропозицій на 2013 рік та усталеним порядком розміщено на офіційній сторінці НКРЗІ в мережі Інтернет.

За звітний період в НКРЗІ проведено 5 нарад та переговорів з операторами стосовно нормативно-правового забезпечення взаємоз'єднання, інфраструктури, надано 62 роз'яснення, прийнято 4 рішення щодо регулювання взаємоз'єднання телекомунікаційних мереж та використання інфраструктури телекомунікацій.

Надано 71 письмову відповідь на звернення операторів, провайдерів телекомунікацій та інших суб'єктів господарської діяльності, щодо надання роз'яснень стосовно взаємоз'єднання телекомунікаційних мереж.

ДІАЛОГ З ОПЕРАТОРАМИ І ПРОВАЙДЕРАМИ ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙ

Протягом 2013 року 44 оператори телекомунікацій здійснили повернення номерного ресурсу, з них 12 операторів повернули номерний ресурс у зв'язку із прийняттям ними рішень про припинення діяльності з надання телекомунікаційних послуг споживачам.

З метою захисту прав споживачів та недопущення припинення надання їм телекомунікаційних послуг НКРЗІ спланувала та здійснила в межах законодавства України необхідний комплекс заходів спрямованих на врегулювання зазначеної проблеми.

Так, протягом 2013 року НКРЗІ було проведено ряд консультацій, узгоджувальних нарад та переговорів для визначення операторів, які продовжать надавати телекомунікаційні послуги споживачам серед операторів, що прийняли рішення про припинення діяльності з надання послуг, із використанням раніше виділеного номерного ресурсу.

Вжиті НКРЗІ заходи дозволили забезпечити своєчасне інформування споживачів у термін не пізніше ніж за три місяці до дати припинення надання їм телекомунікаційних послуг та прийняти відповідні рішення, якими були визначені оператори здатні організаційно та технічно забезпечити подальше надання послуг споживачам із збереженням раніше розподілених абонентських номерів.

Так, за прийнятими НКРЗІ рішеннями оператори отримали безкоштовно необхідні дозвільні документи на використання номерного ресурсу місцевих телефонних мереж загальною ємністю 86 500 номерів, що створило умови для забезпечення подальшого надання загальнодоступних телекомунікаційних послуг в інтересах близько 52 тис. споживачів у 14 населених пунктах України.

За 2013 рік за досудовим регулюванням спорів при взаємоз'єднанні телекомунікаційних мереж до НКРЗІ оператори телекомунікацій не звертались.

РОЗДІЛ V

СИСТЕМНІСТЬ І КОМПЛЕКСНІСТЬ У РОЗВИТКУ ІНФОРМАТИЗАЦІЇ ТА ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА

Стан та тенденції розвитку сфери інформатизації.....	40
Удосконалення нормативно-правових актів у сфері інформатизації	41
Координація розвитку українського сегмента мережі Інтернет.....	42
Стан реалізації пріоритетних державних проектів інформатизації	44
Ініціативи НКРЗІ у сфері інформатизації.....	47

СИСТЕМНІСТЬ І КОМПЛЕКСНІСТЬ У РОЗВИТКУ ІНФОРМАТИЗАЦІЇ ТА ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА

Для більшості країн розвиток інформатизації, інформаційного суспільства є одним з національних пріоритетів і розглядається як загальнонаціональне завдання. ІКТ відводиться роль підґрунтя соціально-економічного прогресу, одного з ключових чинників розвитку економіки.

Стрімкий розвиток ІКТ як базового сегменту інформаційного суспільства, значною мірою сприяє трансформації, що сприяла переосмисленню ролі інформації в промисловому виробництві, її значущості в критичних для повноцінного розвитку держави, сферах торгівлі, освіти, охорони здоров'я та безпеки.

Своїм зростом сфера ІКТ зобов'язана повсюдному проникненню інформаційних технологій в бізнес-процеси організацій, механізми державного управління та повсякденне життя людей. Одночасно ІКТ — це потужний інструмент впливу на розвиток держави й суспільства і реальний сектор промисловості, який може виступити «локомотивом» не лише розвитку економіки в цілому, але й змін в політичному та суспільному житті країни.

За останні кілька років сектор ІКТ зростає швидкими темпами завдяки розширенню вітчизняного ринку, потребі в експорті послуг ІКТ з України та завдяки поліпшенню ефективності правового регулювання сектора, яке відбувалося, зокрема, з широким залученням бізнес-асоціацій і громадських об'єднань.

Сфери розвитку інформаційного суспільства та інформатизації регулюються такими базовими законами України: «Про Концепцію Національної програми інформатизації»; «Про Національну програму інформатизації»; «Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства України на 2007-2015 роки»; «Про електронні документи та електронний документообіг»; «Про електронний цифровий підпис», «Про захист персональних даних», «Про доступ до публічної інформації», «Про інформацію», «Про адміністративні послуги», «Про державну підтримку розвитку індустрії програмної продукції», а також Податковим кодексом України та Стратегією розвитку інформаційного суспільства в Україні.

СТАН ТА ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ СФЕРИ ІНФОРМАТИЗАЦІЇ

ДИНАМІКА ОСНОВНИХ ПОКАЗНИКІВ СФЕРИ ІНФОРМАТИЗАЦІЇ

Обсяг реалізованих послуг у сфері комп'ютерного програмування та інших послуг у сфері інформатизації за 2013 рік склав 11,4 млрд. грн., що на 17,5% більше, ніж у минулому році.

За 2013 рік обсяг реалізованої продукції за видом діяльності «Виробництво комп'ютерів, електронної та оптичної продукції» склав близько 6,0 млрд. грн., що становило 0,6% від всієї реалізованої продукції.

Обсяги капітальних інвестицій за видами економічної діяльності за видами економічної діяльності «Комп'ютерне програмування та надання інших інформаційних послуг» та «Виробництво комп'ютерів, електронної та оптичної продукції», які за 2013 рік склали відповідно 597,4 млн. грн. (у порівнянні з 2012 роком зростання на 16,6%) та 247,3 млн. грн. (у порівнянні з 2012 роком зниження на 3,4%)

За 2013 рік освоєно (використано) капітальних інвестицій у програмне забезпечення та бази даних 3,3 млрд. грн., що склало 32% від інвестицій у нематеріальні активи та 1,34% від загального обсягу освоєних капітальних інвестицій за видами активів.

Обсяг прямих іноземних інвестицій (акціонерний капітал) за видом економічної діяльності «Інформація та телекомунікації» склав 2,09 млрд. дол. США, що на 4,5% більше, ніж на початок поточного року.

Обсяги експорту (1102,4 млн. дол. США) та імпорту (367,1 млн. дол. США) комп'ютерних та інформаційних послуг збільшились у порівнянні з минулим роком на 35% (7,2% до загального експорту послуг) та 25% (4,55% до загального імпорту послуг) відповідно (Додаток 10).

Експерти в сфері інформаційних технологій аналізують ІТ-ринок в Україні за двома напрямками: продукти для кінцевих споживачів; продукти для підприємств. Якщо пересічні громадяни зацікавлені, в основному, в придбанні обладнання (комп'ютерів та супутньої оргтехніки) та стандартних пакетів програмного забезпечення, то українські підприємства все більше уваги приділяють складним

ІТ-рішенням, які дозволяють поліпшити як власні виробничі процеси, так і комунікацію з партнерами та клієнтами.

За даними компанії «GfK Україна» за III квартал 2013 року ринок інформаційних технологій в частині апаратного забезпечення збільшився на 9% порівняно з аналогічним періодом минулого року та сягнув 3,5 млрд. грн. Дві основних складових українського ринку ІТ-продуктів та послуг — це ІТ-аутсорсинг та продаж ІТ-продуктів на внутрішньому ринку. Понад 50% ринку — це експорт ІТ-послуг (аутсорсинг розробки програмного забезпечення). Середній щорічний ріст ринку ІТ-аутсорсингу становить 40%.

За оцінками Світового банку, до 2015 року Україна може вийти на 6-е місце в світі за обсягом ІТ-експорту. Водночас внутрішній сегмент ІТ теж буде рости, але дещо низькими темпами — 5-10% на рік.

Загальна кількість суб'єктів господарювання (юридичних осіб), що здійснювали діяльність в сфері ІТ відповідно до видів економічної діяльності склала 8,8 тис.

Станом на листопад 2013 року в Україні зареєстровано 12,9 тис. фізичних осіб-підприємців, які декларують основним видом своєї діяльності сферу ІТ-технологій, що складає 9,2% від загальної кількості суб'єктів господарювання.

РИНОК ПРАЦІ У СФЕРІ ІНФОРМАТИЗАЦІЇ, ПІДГОТОВКА КАДРІВ

Інформаційні технології — ключова область на ринку праці в Україні. Програмісти, розробники, системні адміністратори на сьогодні найбільш затребувані фахівці. Кількість фахівців у сфері інформаційних технологій в Україні на початку 2013 року становила більше 200 тис. осіб, із них близько 20% — висококласні сертифіковані фахівці, які створюють конкурентоспроможну експортоорієнтовану продукцію. Україна посідає четверте місце в світі за кількістю сертифікованих ІТ-фахівців після США, Індії та Росії згідно з дослідженнями Exploring Ukraine IT Outsourcing Industry 2012.

За інформацією МОН у середньому в Україні на кожні три

вакансії сьогодні припадає два ІТ-фахівця. Вже зараз на ринку праці присутній значний дефіцит кваліфікованих кадрів, який за експертними оцінками сягає 30 тисяч осіб. Існуюча система підготовки кадрів для індустрії ІКТ не забезпечує вимоги ринку праці. У середньому за рік ВНЗ України випускають близько 20 тисяч фахівців за напрямом інформаційних технологій, з яких лише третина володіють знаннями і навичками, необхідними для роботи в компаніях індустрії.

Прогноз потреб ринку праці у фахівців свідчить, що затребуваність в ІТ-фахівцях буде рости і далі. Зростання інформаційних технологій в Україні дуже динамічне — темпи зростання ринку програмного забезпечення очікуються на рівні 17% на рік. Таким чином, у найближчі 5 років в ІТ-сфері буде створено більше 30 тис. нових робочих місць.

За розрахунками Європейської Бізнес Асоціації щодо потреби в ІТ-кадрах в Україні до 2015 року: нових робочих місць у 2015 році буде 168,5 тис., з них 106 тис. в ІТ-експорті, 62,5 тис. — на внутрішньому ринку; навчальними закладами буде випущено 77,5 тис. осіб (бракуватиме 91 тис. осіб).

Очікуване зростання кадрів в ІТ-сфері буде забезпечено на 60% за рахунок ІТ-випускників ВНЗ, на 40% — за рахунок підвищення кваліфікації, другої вищої освіти.

Згідно з прогнозами Європейської Бізнес Асоціації на кінець 2015 року в Україні буде працювати 350 тис. ІТ-фахівців: в експортному сегменті — близько 125 тис. осіб, на внутрішньому сегменті — близько 225 тис. осіб.

СТАН КОМП'ЮТЕРИЗАЦІЇ ДОМОГОСПОДАРСТВ, СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ

Інформаційні технології охоплюють практично всі сфери сучасного суспільства України: органів державного управління, фінансово-кредитної сфери, інформаційного обслуговування підприємницької діяльності, науки, освіти та ін.

За даними Держстату в Україні на 3 співробітника наявний 1 комп'ютер, частка підключених до Інтернет підприємств сягнула 95,1%, з них 38% — ШСД, 17% працівників підприємств регулярно використовують комп'ютер, підключений до Інтернет, 36,4% підприємств мають веб-сайт або домашню сторінку в Інтернет.

Рівень забезпеченості загальноосвітніх навчальних закладів I-III ступенів навчальними комп'ютерними комплексами становить 87,2% (міських — до 91%, сільських — до 73%).

Показник щодо кількості учнів на один комп'ютер у 2011 році становив 27 учнів, у 2012 році — 25, наприкінці 2013 року цей показник становив — 21. Для порівняння: у Європі та США в середньому 1 персональний комп'ютер — на 5–7 учнів.

Україна посідає 62 місце у світовому рейтингу із використання ІКТ у навчальному процесі. За останні три роки наша країна піднялася на 40 позицій у цьому напрямі.

За даними МОН молодьспорту, загальнодержавний показник оволодіння педагогічними працівниками ІКТ становить 99,6%, в 19 регіонах він складає 100%

За даними Держстату за 2008–2013 рр. динаміка забезпеченості домогосподарств комп'ютерною технікою має позитивний характер, а саме: збільшення з 22% у 2008 році до 33% у 2012 році.

УДОСКОНАЛЕННЯ НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ АКТІВ У СФЕРІ ІНФОРМАТИЗАЦІЇ

Проблеми, що існують на сьогодні в сфері інформатизації, носять комплексний характер, їх вирішення потребує здійснення системних кроків переходу на якісно новий рівень державного управління, що має на меті забезпечити перетворення сфери інформатизації із моделі споживання на модель виробництва.

З метою реалізації запланованих кроків НКРЗІ ініційовано розробку низки законодавчих та нормативно-правових актів сфері інформатизації.

У 2012 році було розроблено, схвалено рішенням НКРЗІ від 22 грудня 2012 року № 609 проект Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства України на 2007-2015 роки» та в установленому порядку подано на розгляд Кабінету Міністрів України.

Запропоновані зміни передбачали, зокрема: коригування основних стратегічних цілей, механізмів та нормативного забезпечення розвитку інформаційного суспільства в Україні на період до 2020 року, виходячи із сучасного стану його розвитку; необхідність удосконалення національної системи показників оцінювання розвитку інформаційного суспільства; введення нових принципів розвитку інформаційного суспільства, з урахуванням формування моделей споживання та виробництва; визначення інституційного забезпечення координації діяльності державних органів з питань розвитку інформаційного суспільства; необхідності створення національної системи кібербезпеки.

На даний час проект Закону доопрацьовується, враховуючи схвалення Урядом Стратегії розвитку інформаційного суспільства в Україні, та готується для його перепогодження із заінтересованими органами;

Протягом 2013 року НКРЗІ здійснюються заходи з розробки проекту Закону України «Про інформатизацію», необхідність при-

йняття якого обумовлена недостатнім рівнем правозастосування в сфері інформатизації (недостатність нормативної бази, пов'язана з реалізацією конституційних прав і свобод при застосуванні ІКТ, інформаційній взаємодії громадян, суспільства і держави) та недостатності системи державного регулювання та нагляду за сферою інформатизації в цілому.

Метою проекту Закону є унормування відносин, що виникають під час формування та реалізації державної політики та здійснення державного регулювання у сфері інформатизації, а також розвитку інформаційного суспільства, створення, розповсюдження і використання об'єктів сфери інформатизації та надання послуг з їх застосуванням.

Актуальність проекту Закону полягає в необхідності здійснення системних та дієвих кроків переходу на якісно новий рівень державного регулювання сфери інформатизації, зокрема законодавчого закріплення повноважень державних органів щодо управління та регулювання діяльності у сфері інформатизації, а також прав та обов'язків фізичних і юридичних осіб, які беруть участь у даній діяльності або користуються об'єктами сфери інформатизації.

Першим кроком на шляху до упорядкування Українського простору ідентифікаторів є розроблене НКРЗІ Положення про порядок формування простору ідентифікаційних кодів об'єктів Українського сегменту світового простору ідентифікаторів об'єктів, затверджене рішенням НКРЗІ від 18 квітня 2013 року № 227, яке зареєстровано в Міністерстві юстиції України 15 серпня 2013 року за № 1403/23935. Метою прийняття цього документу є упорядкування процесу формування простору ідентифікаційних кодів об'єктів Української гілки світового простору ідентифікаторів об'єктів, визначення функцій Національних реєструючих організацій, опис процедур отримання та реєстрації і обліку ідентифікаторів об'єкту.

КООРДИНАЦІЯ РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОГО СЕГМЕНТА МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ

ПРИНЦИПИ РЕГУЛЮВАННЯ ІНТЕРНЕТ 4-ГО ПОКОЛІННЯ

Сьогодні у світовій індустрії інформаційно-телекомунікаційних технологій (далі — ІКТ) відбуваються значні зміни, а саме: лібералізація ринку зв'язку, стрімкий розвиток Інтернету та інформаційно-телекомунікаційних технологій. Інформаційне суспільство за своєю суттю стає глобальним.

Проблема вибору ефективного розумного механізму державного регулювання суспільних відносин у сфері ІКТ стає все більш актуальною. Обсяги трафіку постійно зростають завдяки зростанню технологічних ринків, а також необхідності і можливості у громадян підключення до Інтернет все більшої кількості пристроїв. Багато існуючих ділових, адміністративних та соціальних комунікацій трансформуються в електронну форму. Водночас створюється величезна кількість нових електронних комунікацій. Ця тенденція стійка і не викликає сумнівів у необхідності вдосконалення методів регуляторного впливу. На сьогодні у світі не існує єдиної загальноприйнятої концепції регуляторного впливу на сферу ІКТ, також відсутні і універсальні міжнародні конвенції. Світовий розвиток електронних ринків стає менш прогнозованим і передбачуваним і дуже динамічним у своєму розвитку. Звідси очевидна актуальність розробки прогнозних моделей їх розвитку. Система регулювання в цих умовах стає максимально відкритою, рухливою та гнучкою. На перший план виходить такий вагомий критерій, як здатність швидко адаптуватися до виникаючих змін і ефективно та своєчасно реагувати на них.

Одним з головних завдань НКРЗІ вбачає у координації та узгодженні виникаючих суперечностей між інтересами органів державної влади, бізнесу, громадських організацій і громадян, ясному розумінні тенденцій розвитку електронного ринку на найближчу і середньострокову перспективу.

У свою чергу, показники ефективності управління електронним ринком стають системно орієнтованими і багатовимірними. Зрозуміло, що жоден з рівнів державного регулювання (нормативний, організаційний, податковий, монополійний тощо) не втраять свого значення, але при цьому в нових умовах світового розвитку важко не відзначити збільшення постійно зростаючого значення технічного та інформаційного регулювання. Державне регулювання електронного ринку має бути спрямоване на стимулювання інноваційних процесів, які створюють нові ресурси для сталого економічного зростання. Тому будь-який регуляторний вплив із відхилення від встановлених ринкових норм не повинен бути формальним, в обов'язковому порядку має бути виконаний глибокий аналіз ситуації.

ПРОНИКНЕННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ

За даними компанії InMind Factum group на кінець 2013 року в Україні налічувалось до 19,7 млн. регулярних користувачів мережі Інтернет старше 15 років, що становить 51% від населення віком старше 15 років. При цьому загальний рівень проникнення Інтернет в Україні складає 57%.

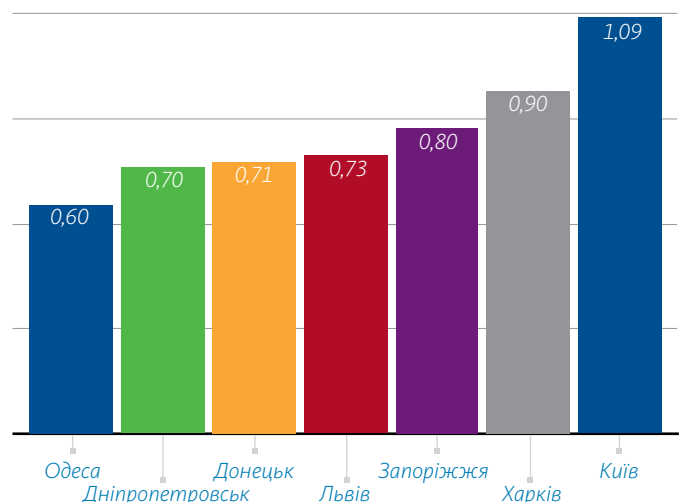
За даними Держстату:

- ▶ частка підключених до Інтернет підприємств сягнула 95,1%, з них 38% — ШСД. У 76% підприємств доступ до Інтернету мають всі комп'ютери;
- ▶ частка підключених до Інтернет денних загальноосвітніх навчальних закладів за рік зросла з 68,5% (2011/2012 н.р.) до 74,2% (2012/2013 н.р.);
- ▶ частка підключених до Інтернет медичних закладів за рік зросла з 20% до 23%.

За результатами аналізу інтенсивності використання Інтернет-технологій серед українських підприємств, проведеного компаніями Google Україна і GfK Україна, встановлено, що:

- ▶ індекс інтенсивності використання мережі Інтернет в Україні складає 25 за шкалою від 0 до 100, що свідчить про істотний потенціал для росту. При цьому є певне відставання у використанні мережі Інтернет підприємствами в регіонах — для підприємств Києва індекс становить 32 пункти, що на 7 пунктів вище середнього рівня;
- ▶ підприємства, які активніше використовують мережу Інтернет, більш успішно розширюють свій бізнес та досягають кращих результатів. Темп зростання доходів підприємств, що активніше використовують Інтернет, на 6,6 відсоткових пунктів вище, ніж у решти підприємств;
- ▶ завдяки зростанню індексу інтенсивності використання Інтернету на 10 пунктів може дати додатково 14 млрд. грн. для економіки України.

Середня вартість послуг доступу до Інтернет у містах України, дол. США за Мбіт/сек

Проте способи використання мережі Інтернет українськими підприємствами сьогодні обмежуються лише кількома популярними рішеннями. У першу чергу, українські підприємства використовують Інтернет для того, щоб заявити про своє існування і поінформувати про свою діяльність. Власний веб-сайт мають 62% опитаних респондентів. Онлайн-рекламу розміщує близько третини (34%) українських компаній. Близько третини підприємств здійснюють закупівлю продукції для своїх потреб в Інтернет-магазинах; в той же час, продажем своєї продукції через Інтернет займається тільки 12% компаній.

У регіональному розрізі за даними Державної служби статистики найбільша кількість абонентів мережі Інтернет припадає на м. Київ (66,8%), Одеську (56,7%), Львівську (9,4%), Донецьку (8,9%), та Запорізьку (8,5%) області. Аутсайдерами у розвитку Інтернет (менше 5%) залишаються Рівненська, Житомирська, Закарпатська та Івано-Франківська області.

За даними статистичних досліджень компанії iKS-Consulting, рівень проникнення ШСД в домогосподарства України на цей час перевищує 37%. Для порівняння, відповідно до прес-релізу Європейської Комісії від 17 жовтня 2013 року, загальноєвропейський показник базового широкопasmового доступу населення до Інтернет досяг 100% за рахунок супутникового Інтернету, при цьому 96,1% користувачів використовують проводний Інтернет, і лише 0,6% — власне супутниковий.

Важливою компонентою, що розглядається сьогодні під час вимірювання розвитку ІКТ, є якість доступу. За даними онлайн-сервісу NET INDEX, станом на початок 2014 року Індекс якості (або як його називають, R-фактор), який є комплексним показником якості широкопasmового зв'язку, в середньому по світу складає 84,46, у Євросоюзу — 85,75. По Україні цей показник відповідає світовому — 84,46, і таким чином Україна входить до тридцятки лідерів у світовому рейтингу за якістю зв'язку (за результатами випробувань від Pingtest.net).

Індекс вартості визначає споживчу цінність ШСД та обраховує середню вартість у доларах США за Мбіт/сек. У середньому у світі цей показник складає 6,80 дол. США, для Євросоюзу — 3,56 дол. США. В Україні середня вартість за Мегабіт в секунду складає 0,84 дол. США. В абсолютному світовому рейтингу за цим показником Україна займає 4 місце, але з урахуванням ВВП на душу населення — лише 37 місце. При цьому, найдорожчий доступ по Україні на сьогодні — у м. Київ (1,09 дол. США).

Основною проблемою щодо розвитку мережі Інтернет, та збільшення показників підключених до фіксованого широкопasmового доступу до мережі Інтернет домогосподарств є небажання провайдерів Інтернет реалізовувати проекти з підключення невеликих населених пунктів за допомогою волоконно-оптичних ліній зв'язку. Такий підхід зумовлено значними витратами на реалізацію проектів та великим строком їх окупності.

АВТОНОМНІ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

Автономна система (АС) в Інтернеті — це система IP-мережі маршрутизаторів, керованих одним або декількома операторами, що мають єдину політику маршрутизації з Інтернетом.

Станом на 26 грудня 2013 року в Україні існує 2 225 автономних систем. За чисельністю автономних систем Україна посідає на четверте місце у світі.

Держава	Кількість АС
США	23 127
Росія	5 329
Бразилія	2 269
Україна	2 225
Великобританія	2 128
Польща	1 971
Німеччина	1 818
Румунія	1 709

СТАН УКРАЇНСЬКОГО СЕГМЕНТУ МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ

Відносини, пов'язані з адмініструванням адресного простору українського сегменту мережі Інтернет, врегульовані статтею 56 Закону України «Про телекомунікації».

За даними Адміністратора доменної зони .UA, кількість зареєстрованих доменних імен станом на грудень 2013 року складає 665 380 (на кінець 2012 року — 690 925).

Кількість зареєстрованих доменних імен у зоні .UA за 2013 рік зменшилася на 25 545 імен.

Україна стала четвертою країною світу, яка отримала кириличний домен в Інтернеті — після Російської Федерації, Сербії та Казахстану.

Право на адміністрування і зобов'язання щодо забезпечення сталого функціонування домену .UKR отримало об'єднання підприємств Український мережевий інформаційний центр (УМІЦ).

Починаючи з 22 серпня 2013 року триває перший етап періоду пріоритетної реєстрації (виключно для органів державної влади). З 4 грудня 2013 року розпочався четвертий етап пріоритетної реєстрації доменних імен в домені .UKR. Станом на 26 грудня 2013 року у домені .UKR зареєстровано близько 2154 доменних імен другого рівня.

Україна зареєструвала свою кириличну зону на початку березня 2011 року, а у лютому 2013 року Рада директорів Міжнародної корпорації з управління адресним простором в Інтернеті (ICANN) схвалила делегування Україні прав на домен .UKR. 19 березня 2013 року було завершено процедуру делегування у кореневій системі доменних імен Інтернет національного кириличного домену верхнього рівня .UKR.

Право на адміністрування і зобов'язання щодо забезпечення сталого функціонування домену .UKR отримало об'єднання підприємств «Український мережевий інформаційний центр» (УМІЦ, UANIC).

Завдяки ініціативі НКРЗІ в січні 2013 року створено ініціативну групу з відновлення роботи Координаційної ради об'єднання підприємств «Український мережевий інформаційний центр», до складу якої увійшли представники заінтересованих органів державної влади, бізнесу, громадських організацій та регулятора ринку телекомунікацій. Заходи, які здійснено ініціативною групою протягом першого півріччя 2013 року, дозволили розпочати роботу оновленої Координаційної Ради.

Під час плідної співпраці органів державної влади, громадських організацій та української Інтернет-спільноти НКРЗІ був створений ефективний механізм вироблення та прийняття спільних рішень в межах моделі регулювання ринку електронних комунікацій четвертого покоління.

При активній участі НКРЗІ, органів державної влади та заінтересованих громадських організацій розроблено Тимчасову Концепцію впровадження та розвитку домену .UKR, яку було схвалено рішенням

Координаційної Ради УМІЦ від 16 серпня 2013 року № 13. Проведено широке громадське обговорення та схвалення першочергових документів, що врегульовують питання адміністрування національного домену в інтересах розвитку інформаційного суспільства в Україні, таких як: Тимчасові правила реєстрації та користування доменними іменами в домені .УКР, Положення про акредитацію реєстраторів, Порядок формування стоп-листа, Вимоги до договору між оператором реєстру та реєстратором, проекти Договору акредитації між Адміністратором та Реєстратором та Договору між Адміністратором та Оператором реєстру.

В результаті проведеного відкритого конкурсу визначено Оператора реєстру домену .УКР. На засіданні Координаційної ради, що відбулось 17 жовтня 2013 року, було затверджено пропозицію Адміністратора домену .УКР щодо визначення Оператора реєстру з декількох претендентів.

Згідно цієї пропозиції Оператором реєстру домену .УКР було затверджено ТОВ «Технічний центр Інтернет».

З серпня 2013 року успішно розпочалась реєстрація центральними органами виконавчої влади власних інформаційних ресурсів в національному кириличному домені .УКР. Першими доменними іменами, зареєстрованими у кириличному домені .УКР, стали президент.укр, уряд.укр, парламент.укр, електронне-урядування.укр.

Сьогодні продовжується робота над проектами Положення про Комісію з досудового вирішення доменних спорів, Порядком розв'язання доменних спорів.

18 листопада 2013 року відбулось підписання Угоди щодо відповідальності між ICANN і UANIC. Угода з боку ICANN була підписана Президентом і Генеральним директором Фаді Шехаде, з боку UANIC — директором Ю. Гончаруком.

Презентація Угоди відбулася в Києві 6 листопада 2013 року в ході зустрічі Голови НКРЗІ П. Яцука — Голови Координаційної ради об'єднання підприємств «Український мережевий інформаційний центр» та Голови Державного агентства з питань науки, інновацій і інформатизації, Члена урядового комітету ICANN від України В. Семиноженко з віце-президентом ICANN в Європі Найджелом Хісоном.

З 4 грудня 2013 року розпочався четвертий етап пріоритетної реєстрації доменних імен в домені .УКР. Станом на 26 грудня 2013 року у домені .УКР зареєстровано 2154 доменних імен другого рівня.

На наступних етапах періоду пріоритетної реєстрації планується здійснювати реєстрацію доменних імен для власників торгових марок (знаків для товарів і послуг), фірмових найменувань та інших об'єктів інтелектуальної власності.

Подальші заходи з розвитку домену .УКР спрямовані на гармонізацію документів, що врегульовують його функціонування.

СТАН РЕАЛІЗАЦІЇ ПРІОРИТЕТНИХ ДЕРЖАВНИХ ПРОЕКТІВ ІНФОРМАТИЗАЦІЇ

У сучасному світі сфера ІКТ гармонійно поєднує телекомунікаційні й інформаційні послуги, виробництво засобів інформаційних технологій і телекомунікацій, програмних засобів, електронних інформаційних ресурсів, що робить її чимось більшим, аніж просто однією з інфраструктур і галузей економіки.

ІКТ дедалі активніше застосовуються в екологічній, медичній, військовій, політико-адміністративній, медійно-комунікаційній, культурній, науково-освітній сферах, видозмінюючи їх і надаючи соціальному та людському розвитку нових якостей, сенсів і вимірів.

Відповідно до повноважень та з метою здійснення державного регулювання у сфері інформатизації НКРЗІ в 2013 році прийняла активну участь в заходах щодо координації загальнодержавних проектів з інформатизації.

НАДАННЯ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПОСЛУГ

На сьогодні питання регулювання надання адміністративних послуг є найактуальнішим та потребує вирішення на державному рівні.

Початок функціонування Єдиного державного реєстру адміністративних послуг в Україні та створення Єдиного державного порталу адміністративних послуг надає особливої актуальності визнанню і збереженню прав та свобод людини, що може бути досягнуто лише завдяки якісному забезпеченню доступних сервісно-публічних послуг.

З метою вироблення скоординованих та узгоджених дій і рішень НКРЗІ приймала активну участь у робочих та оперативних нарадах, зустрічах з обговорення питань надання адміністративних послуг в електронному вигляді, створення та функціонування Порталу.

НКРЗІ виступала з позицій надання конструктивних коментарів і пропозицій, розвивала пропозиції інших учасників зібрань, висловлювала критичні зауваження.

В ході розгляду та проведення експертизи проектів нормативно-правових актів НКРЗІ надано конструктивні та обґрунтовані пропозиції в частині:

- ▶ деталізації вимог до Єдиного державного порталу адміністративних послуг, а саме: вимоги до організації Порталу, до функцій, які забезпечує Портал (загальних функцій, функцій користувачів, основних інформаційних послуг). Запропоновано передбачити класифікацію переліку послуг, а саме, за категоріями послуг, за категоріями отримувачів, за ключовими словами, за темами (освіта, податки, нерухомість, страхування тощо). З метою реєстрації користувачів системи запропоновано створити електронні кабінети суб'єктів звернення. Передбачити механізм авторизації та ідентифікації користувачів системи;
- ▶ функціонального наповнення Порталу;
- ▶ порядку створення та функціонування Порталу. Необхідність адаптації Порталу до інформаційної системи електронної взаємодії державних інформаційних ресурсів.

Аргументовані, конструктивні рекомендації та пропозиції, надані НКРЗІ, були враховані головним розробником Мінекономрозвитку під час підготовки, розгляду та прийняття відповідних нормативно-правових актів.

Загальним позитивним результатом є затвердження Кабінетом Міністрів України порядку ведення Реєстру адміністративних послуг (постанова від 30 січня 2013 року № 57), порядку ведення Єдиного державного порталу адміністративних послуг (постанова

від 3 січня 2013 року № 13), плану заходів щодо створення Єдиного державного порталу адміністративних послуг (розпорядження від 11 вересня 2013 року № 718-р).

Мінекономрозвитку створено пілотну версію Єдиного державного порталу адміністративних послуг (<http://poslugy.gov.ua>), який перебуває у стадії розробки і працює у режимі тестування.

Сьогодні проект із надання адміністративних послуг розвивається відкрито, зрозуміло та орієнтований на громадян. Його інфраструктурне позиціонування визначено. Проект покликаний забезпечити якісно новий рівень сервісів у сфері адміністративних послуг влади для громадян та бізнесу на всій території України.

РОЗВИТОК ЕЛЕКТРОННОГО УРЯДУВАННЯ

На даний час впровадження електронного урядування в Україні здійснюється на виконання Концепції розвитку електронного урядування в Україні, затвердженої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 13 грудня 2010 року № 2250-р, Плану заходів щодо реалізації Концепції розвитку електронного урядування в Україні, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 26 вересня 2011 року № 1014-р.

Представники НКРЗІ прийняли активну участь в роботі відповідної робочої групи з питань впровадження електронного урядування.

В колі питань робочої групи — стан впровадження електронного урядування в Україні протягом 2010-2012 років та перспективи його подальшого розвитку.

Робочою групою проведено комплексний ретельний аналіз чинної нормативно-правової бази у сфері інформатизації, здійснено попередній аудит щодо стану виконання органами державної влади завдань і заходів зі створення та забезпечення функціонування систем електронного урядування, передбачених Концепцією розвитку електронного урядування в Україні.

Робочою групою розроблено проект чіткої цільової моделі електронного урядування з урахуванням успішних світових практик.

Керуючись необхідністю об'єднання зусиль для формування механізмів вироблення і реалізації узгодженої політики щодо впровадження електронного урядування, вироблення узгоджених дій і рішень щодо розробки механізмів координації виконання проектів (завдань) НКРЗІ надано аргументовані, конструктивні пропозиції та рекомендації, які підтримано як робочою групою, так і управлінським комітетом з питань впровадження електронного урядування.

На даний час робоча група продовжує свою роботу, напрацьовує спільні пропозиції та рішення, узгоджені скоординовані дії всіх учасників процесу. Попередні результати успішної, плідної роботи підтверджують правильність прийнятого рішення в напрямку впровадження електронного урядування в Україні.

ЕЛЕКТРОННИЙ ЦИФРОВИЙ ПІДПИС

З метою удосконалення державного регулювання та контролю за додержанням законодавства про електронний цифровий підпис, а також реформування законодавства у сфері використання інфраструктури відкритих ключів шляхом забезпечення ефективного криптографічного захисту інформації, а також створення умов технологічної сумісності програмно-технічних комплексів акредитованих центрів сертифікації ключів та надійних засобів електронного цифрового підпису у 2013 році було здійснено декілька системних кроків із реалізації зазначених напрямів.

Міністерством юстиції України спільно з Адміністрацією державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України було розроблено проекти спільних наказів: «Про затвердження вимог до форматів, структури та протоколів, що реалізуються у надійних засобах електронного цифрового підпису», який погоджено рішенням НКРЗІ від 21 червня 2012 року № 304, та «Про затвердження вимог до алгоритмів, форматів та інтерфейсів, що реалізуються у засобах шифрування та надійних засобах електронного цифрового підпису», який також було погоджено рішенням НКРЗІ від 17 грудня 2013 року № 828.

Подальшим кроком стала розробка Міністерством юстиції України проекту Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про електронний цифровий підпис» (щодо державного регулювання та контролю).

НКРЗІ Рішенням від 30 грудня 2013 року № 862 не підтримала проект Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про електронний цифровий підпис» (щодо державного регулювання та контролю), реєстраційний номер 3703 від 29 листопада 2013 року, наданий для розгляду Комітетом Верховної Ради України з питань інформатизації та інформаційних технологій, та надала конструктивні та обґрунтовані зауваження і пропозиції.

Положення проекту Закону стосуються сфери використання електронного підпису та надання електронних довірчих послуг (поняття «електронний підпис» та «електронні довірчі послуги» вводиться новою редакцією проекту Закону).

Оскільки, електронний підпис є однією із складових інформаційно-комунікаційної інфраструктури, НКРЗІ приймала активну участь в робочих нарадах та консультаціях щодо обговорення змісту законопроекту. Висловлювала досить критичні зауваження та пропозиції.

В цілому, НКРЗІ підтримує необхідність внесення змін до Закону України «Про електронний цифровий підпис». Водночас, НКРЗІ вважає, що проект Закону, який вводиться в дію в два етапи (з 1 січня 2014 року та з 1 січня 2017 року), закладає передумови для узаконення монополізму на ринку електронного підпису, важливої інфраструктурної складової ринку електронних комунікацій.

Проект Закону не забезпечує створення умов розвитку добросовісної конкуренції у сфері надання електронних довірчих послуг, закладає порушення умов конкурентного середовища з однаковими для всіх учасників ринку правилами, не забезпечує контроль за прозорістю та відкритістю у сфері надання електронних довірчих послуг. Що є невинуватим та в подальшому серйозним ризиком для розвитку електронного підпису як важливої складової інформаційно-комунікаційної інфраструктури.

Усунути ці негативні процеси можна за умови створення ефективного механізму державного регулювання ринку електронного підпису, який повинен ґрунтуватися на прозорій, чітко відпрацьованій нормативній базі, професійній діяльності координуючого централізованого органу управління і виконанні визначених правил функціонування з боку самих учасників ринку.

ЕЛЕКТРОННА ЗВІТНІСТЬ

Згідно з дослідженнями Світового банку і Industry Foundation Classes, в 2013 році Україна посіла 112 місце з 189 країн світу за показниками легкості ведення бізнесу, піднявшись на 25 позицій.

Експерти Світового банку зазначили, що наша держава — топ-реформатор. За кількістю проведених протягом року реформ країна займає лідируючі позиції — з 10 показників, які характеризують цикл ведення бізнесу, реформи торкнулися восьми. Успіхи забезпечили насамперед реформи у сфері реєстрації підприємств, зокрема полегшення процедури реєстрації платників податків. Впровадження системи електронної звітності до податкових органів також додали Україні пунктів.

Формування «Єдиного вікна електронної звітності» є важливим складовим елементом створення умов для відкритого та прозорого державного управління, якісного поліпшення бізнес-середовища та інвестиційного клімату в державі.

З метою оптимізації процесу подання звітності підприємців до різних державних інституцій в режимі on-line через спеціальне «єдине вікно» й за єдиним уніфікованим стандартом Міністерством доходів та зборів України у 2013 році розроблено проект Концепції створення та функціонування автоматизованої системи «Єдине вікно подання електронної звітності» та Плану заходів щодо її реалізації.

НКРЗІ, відповідно до компетенції, розглядала проекти зазначених документів і надавала конструктивні та обґрунтовані пропозиції в частині необхідності розробки регламенту функціонування автоматизованої системи та порядку підключення до неї державних органів; порядку подання звітності до державних колегіальних органів; варіанту реалізації автоматизованої системи (on-line чи off-line).

У 2013 році загальним результатом є схвалення Кабінетом Міністрів України Концепції створення та функціонування автоматизованої системи «Єдине вікно подання електронної звітності» (розпорядження Кабінету Міністрів України від 7 серпня 2013 року № 587-р), затвердження плану заходів щодо реалізації Концепції створення та функціонування автоматизованої системи «Єдине вікно подання електронної звітності» (розпорядження Кабінету Міністрів України від 17 жовтня 2013 року №809-р).

З 5 грудня 2013 року введено в експлуатацію новий онлайн-сервіс Міндоходів «Електронний кабінет платника податків» (пряма адреса knp.minrd.gov.ua).

ЕЛЕКТРОННИЙ РЕЄСТР ПАЦІЄНТІВ

В умовах реформування сфери охорони здоров'я, для реалізації національної програми «Здоров'я 2020 — український вимір» та у відповідності до програми ЄС «Європейська стратегія здоров'я 2020» в Україні впроваджується принципово новий методологічний підхід при реформуванні галузі — створення Електронного реєстру пацієнтів.

Масштабність та важливість впровадження даного проекту потребує залучення, тісної співпраці та відповідальності з боку усіх ключових учасників цього процесу.

НКРЗІ займає активну позицію в міжвідомчій взаємодії процесу впровадження електронного реєстру пацієнтів. Конструктивні коментарі та суттєві зауваження було надано до проектів технічних завдань на створення комплексної інформаційної системи Електронний реєстр пацієнтів та на комплексну систему захисту

інформації (побудова архітектури системи, розробки уніфікованих медичних довідників та класифікаторів тощо).

Протягом 2013 року НКРЗІ приймала участь у робочих зустрічах та оперативних нарадах в Міністерстві охорони здоров'я України, спільних заходах в Адміністрації Президента України, «International Bank for Reconstruction and Development» з обговорення актуальних питань впровадження електронного реєстру пацієнтів. Конструктивна дискусія за участю НКРЗІ продовжується.

На сьогодні є проміжні досягнення: МОЗ, Мінсоцполітики та НКРЗІ затвердили технічні завдання на створення комплексної інформаційної системи «Електронний реєстр пацієнтів» та на створення комплексної системи захисту інформації комплексної інформаційної системи «Електронний реєстр пацієнтів».

Впровадження електронного реєстру пацієнтів дозволить розширити систему національних електронних реєстрів, покращити ефективність та якість медичної допомоги, підвищити достовірність статистичної інформації. А це одна з умов комфортного переходу до страхової медицини.

ВІДКРИТИЙ СВІТ

З метою створення єдиного освітнього простору, забезпечення доступності до якісної освіти завдяки впровадженню в освітній процес сучасних інформаційних технологій та усунення освітньої нерівності через встановлення у середніх школах країни широкомовного доступу до Інтернету в Україні впроваджується національний проект «Відкритий світ» — створення інформаційно-комунікаційної освітньої мережі національного рівня на базі технологій радіозв'язку четвертого покоління (4G). Це приклад того, що Україна може бути в авангарді світових інновацій, адже сьогодні лише незначна територія Європи покрита цією технологією.

НКРЗІ приймає участь у заходах із впровадження національного проекту «Відкритий світ». Зокрема, за дорученням Кабінету Міністрів України НКРЗІ опрацювала питання щодо можливих шляхів стимулювання підключення до мережі Інтернет навчальних закладів та підтримала пропозицію Державного агентства з інвестицій та управління національними проектами України щодо створення міжвідомчої робочої групи для забезпечення виконання поставлених завдань Урядом України.

У 2013 році НКРЗІ брала участь у робочих нарадах та міжнародній науково-практичній конференції «Національний проект «Відкритий світ» — міжнародний досвід як запорука успіху» з обговорення питань створення сучасного освітнього інфраструктурного комплексу в Україні.

У серпні 2013 року завершено перший етап реалізації Національного проекту «Відкритий світ»: 54 школи в усіх областях України були оснащені сучасним обладнанням.

У жовтні 2013 року у рамках реалізації другого етапу Національного проекту «Відкритий світ» відібрано 2000 шкіл-учасників з усієї України, які будуть повністю укомплектовані найновішим комп'ютерним обладнанням. А до 2015 року всі середні школи України будуть обладнані новітньою технікою та підключені до Інтернет. На другому етапі планується створення «Електронної шкільної бібліотеки».

ІНІЦІАТИВИ НКРЗІ У СФЕРІ ІНФОРМАТИЗАЦІЇ

НАЦІОНАЛЬНА ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНА ІНФРАСТРУКТУРА

З урахуванням розвитку в Україні електронного ринку (електронних товарів та послуг), інструментарій якого повністю визначається рівнем розвитку інформаційно-комунікаційної інфраструктури держави та використовуваними на її основі інформаційно-комунікаційними технологіями, НКРЗІ ініційовано розробку Концепції національної інформаційно-комунікаційної інфраструктури (далі — НІКІ), що забезпечить основні засади розбудови та регулювання цивілізованого електронного ринку (електронних товарів та послуг) в Україні за допомогою нормативного визначення загальних цілей, встановлення правил та регламентів взаємодії суб'єктів електронного ринку, об'єктів координації та державного нагляду.

Метою цієї концепції є визначення принципів та напрямів створення, функціонування і розвитку національної інформаційно-комунікаційної інфраструктури України, встановлення відповідної системи принципів і методів державного регулювання у зазначеній сфері, а також визначення шляхів реалізації та очікуваних результатів.

Основними складовими НІКІ є територіально розподілені державні, регіональні, муніципальні чи інші корпоративні інформаційно-комунікаційні системи (ІКС), кожна з яких забезпечує надання інформаційно-комунікаційних послуг у відповідності зі специфікою сфери життєдіяльності суспільства, яку вона обслуговує.

Основою національного рівня НІКІ є широкосмугова мульти-сервісна транспортна мережа, яка об'єднує регіональні та відомчі вузли інформаційно-комунікаційної інфраструктури, оснащені програмно-апаратними комплексами (програмно-апаратними платформами — ПАП), що забезпечують виконання інфраструктурою технологічних функцій і доставку інформаційних послуг до користувачів через широкосмугові мережі доступу.

НІКІ має забезпечити:

- ▶ функціонування єдиної системи загальнодержавного управління, в тому числі управління державою, регіоном, містом;
- ▶ надання широкого спектру різноманітних інформаційно-комунікаційних послуг установам, організаціям, підприємствам та населенню на безкоштовній і комерційній основі.

Реалізація Концепції дозволить:

- ▶ сформуванню єдиного інфраструктурного простору суспільства, в тому числі для вирішення задач економічного розвитку, соціального захисту, медичного обслуговування, підвищення якості освіти, рівня культури, здійснення охорони навколишнього середовища, забезпечення потреб державного управління, правопорядку, оборони України та національної безпеки;
- ▶ забезпечити інтеграцію національної інформаційно-комунікаційної інфраструктури до глобальної інформаційної інфраструктури;
- ▶ забезпечити інформаційну безпеку в інформаційному просторі держави;
- ▶ забезпечити усіх суб'єктів інформаційного суспільства сучасними високоякісними інформаційними і комунікаційними послугами, у тому числі можливістю вільного доступу до регіонального, державного і світового інформаційних фондів.

ЄДИНА ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНА ПЛАТФОРМА

З метою забезпечення організації ефективної інформаційної взаємодії органів державної влади Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації, розроблено та Рішенням НКРЗІ від 24 січня 2013 року № 34 схвалено концепцію Єдиної інформаційно-комунікаційної платформи (ЄІКП).

Основною ціллю Концепції є визначення правил, технологічної платформи та порядку побудови єдиного інформаційного середовища для забезпечення автоматичної інформаційної взаємодії інформаційних систем органів державної влади.

Побудова ЄІКП має забезпечити:

- ▶ автоматизовану інформаційну взаємодію відомчих інформаційних систем, включаючи прямий автоматичний обмін інформацією і її взаємне узгодження між логічно взаємопов'язаними та інформаційно залежними реєстрами;
- ▶ автоматизовану міжвідомчу взаємодію під час роботи з фізичними та юридичними особами на єдиній, достовірній та непротивірчній інформаційній основі;
- ▶ автоматизовану юридично значущу взаємодію з державними органами та електронне обслуговування фізичних та юридичних осіб у форматі «єдиного вікна» з використанням електронного цифрового підпису;
- ▶ консолідацію інформації, що зберігається в різних відомчих і державних реєстрах, базах даних та інформаційних системах для інформаційно-аналітичних систем;
- ▶ безпеку інформації відповідно до вимог законодавства про захист інформації та персональних даних.

Реалізація Концепції сприятиме підвищенню ефективності державного управління, відкритості та прозорості діяльності Уряду, а також забезпечить:

- ▶ створення умов для ефективного використання загальнодержавних інформаційно-аналітичних систем та інформаційних ресурсів, забезпечення високої якості надання інформаційно-комунікаційних послуг користувачам;
- ▶ зниження витрат на обслуговування електронних послуг, на обслуговування, підтримку, модернізацію та адміністрування апаратного та програмного забезпечення;
- ▶ підвищення ефективності діяльності державних органів за рахунок поліпшення інформаційної та інформаційно-аналітичної підтримки при вирішенні стратегічних і оперативних завдань соціально-економічного та науково-технологічного розвитку країни;
- ▶ сприяння розвитку галузей економіки, безпосередньо пов'язаних з розробкою, застосуванням та використанням інформаційно-комунікаційних технологій;
- ▶ забезпечення керівництва держави оперативною та достовірною інформацією про стан економіки і хід здійснення реформ;
- ▶ підвищення ефективності використання бюджетних коштів за рахунок запобігання дублюванню робіт при створенні, впровадженні та модернізації засобів інформатизації, уніфікації та стандартизації технічних і технологічних рішень в нових проектах і сумісності в проектах модернізації;
- ▶ розвиток конкуренції і підприємництва, рівні умови діяльності суб'єктів ринку інформаційно-комунікаційних технологій.

Єдина інформаційно-комунікаційна платформа має стати базисом для формування та форматування ринку електронних товарів та послуг.

РОЗДІЛ VI

ПУБЛІЧНІСТЬ ТА ВІДКРИТІСТЬ ДІЯЛЬНОСТІ НКРЗІ

Висвітлення діяльності НКРЗІ та зв'язки з громадськістю	49
Дорадчі органи НКРЗІ	51

ВИСВІТЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НКРЗІ ТА ЗВ'ЯЗКИ З ГРОМАДСЬКІСТЮ

У 2013 році НКРЗІ велику увагу приділяла забезпеченню прозорості й відкритості своєї діяльності.

Відповідно до Положення про НКРЗІ у 2013 році Комісія забезпечувала оприлюднення інформації про свою діяльність, здійснювала заходи щодо налагодження діалогу з громадськістю та створення умов для участі громадян у процесі формування і реалізації державної політики.

На офіційному сайті НКРЗІ регулярно оприлюднювалися результати «гарячих телефонних ліній», засідань НКРЗІ, повідомлень структурних підрозділів щодо регуляторної політики НКРЗІ. Загалом за період діяльності НКРЗІ створено, оприлюднено на офіційному веб-сайті НКРЗІ та розповсюджено для ЗМІ понад 550 новинних повідомлень, які висвітлюють діяльність НКРЗІ та результати публічних заходів (семінарів, круглих столів, нарад, зустрічей), проведених у рамках взаємодії та співробітництва із учасниками ринку та ЗМІ у питаннях посилення регуляторної та юридичної спроможності НКРЗІ щодо регулювання сектору телекомунікацій та інформатизації.

Відбувалося регулярне висвітлення діяльності НКРЗІ у засобах масової інформації. За 2013 рік про НКРЗІ в українських ЗМІ згадувалось понад 1400 разів, із яких вийшло майже 1250 позитивних публікацій.

За минулий рік Голова НКРЗІ та члени НКРЗІ дали представникам друкованих ЗМІ та телеканалів понад 60 інтерв'ю та коментарів. Було організовано близько 10 прес-конференцій та брифінгів, присвячених питанням звітності НКРЗІ, міжнародному співробітництву, в тому числі в рамках проекту Twipping, питанням створення єдиної інформаційно-комунікаційної платформи органів державної влади, питанням організації впровадження послуг із перенесення абонентських номерів та використання персональних номерів тощо.

Протягом 2013 року більшість рішень НКРЗІ щодо затвердження нормативно-правових актів приймалося після оприлюднення їхніх проектів на офіційному веб-сайті НКРЗІ з метою громадського обговорення та врахування громадської думки. Усього у 2013 році було оприлюднено більше ніж 20 проектів нормативно-правових актів у сфері зв'язку та інформатизації, які затверджувалися після доопрацювання за результатами громадського обговорення. Торік у розгляді питань на засіданнях НКРЗІ, що проходили у формі відкритих слухань, взяли участь понад 200 представників громадськості, об'єднань громадян та ЗМІ.

Для підвищення ефективності консультацій з громадськістю та партнерства із підприємцями у сфері зв'язку та інформатизації протягом року НКРЗІ неодноразово проводила із керівництвом ключових громадських об'єднань галузі — Українським союзом промисловців і підприємців (УСПП), Інтернет Асоціацією України, Асоціацією підприємств інформаційних технологій України, Американською торгівельною палатою в Україні, Українською асоціацією операторів зв'язку «Телас» та іншими об'єднаннями громадян зустрічі та обмін думками стосовно удосконалення правового регулювання у сфері телекомунікацій, інформатизації, користування радіочастотним ресурсом, надання послуг поштового зв'язку тощо.

За 2013 рік НКРЗІ було надано 61 відповідь на звернення громадян стосовно публічної інформації відповідно до Закону України «Про доступ до публічної інформації». Комісія з метою забезпечення прозорості та відкритості своєї діяльності створила механізми реалізації права кожного на доступ до публічної інформації, права особи вільно збирати, зберігати, використовувати і поширювати інформацію. НКРЗІ забезпечує реєстрацію документів, стабільну роботу системи обліку, оприлюднення інформації у системі обліку на офіційному веб-сайті Комісії; надання доступу до системи обліку за запитами та можливість для користувачів пошуку, перегляду, отримання електронних копій із системи обліку в цілому або її частин.

Випущено 12 номерів офіційного журналу «Бюлетень НКРЗІ (офіційне видання)», який публікує найбільш важливу та актуальну інформацію щодо законодавчих, нормативно-правових актів, повну добірку рішень, прийнятих Комісією в інтересах учасників ринку, проекти актів, винесені на громадське обговорення тощо. У журналі започатковано рубрику «Запитуєте — відповідаємо», де друкується корисна для учасників ринку та споживачів телекомунікаційних послуг інформація стосовно відповідей та роз'яснень фахівців НКРЗІ на типові запити та звернення, що надходять до Комісії.

На офіційному веб-сайті НКРЗІ у 2013 році було запроваджено рубрику «Галузь зв'язку: цифри та факти», яка оперативно інформує громадськість про стан розвитку і досягнення сфери зв'язку та інформатизації України. Велася підготовча робота щодо створення нової версії офіційної веб-сторінки НКРЗІ у мережі Інтернет, яка сприятиме налагодженню зворотного зв'язку та обізнаності суспільства щодо діяльності НКРЗІ, забезпеченню зручного розміщення інформаційних матеріалів відповідно до потреб цільових аудиторій, які його відвідують — операторів, споживачів послуг та телекомунікаційної громадськості в Україні.

Головою та членами Комісії надавалися відповіді на запити представників громадськості та ЗМІ під час публічних заходів за ініціативи НКРЗІ та заходів за ініціативи суб'єктів ринку. Так, за підтримки НКРЗІ пройшла низка спільних заходів, на яких відбувалося обговорення питань стосовно координації дій та співпраці державних інституцій, приватного сектора, дипломатичного середовища, міжнародних фінансових організацій, неурядових організацій для розвитку економіки і галузі зв'язку та інформатизації, а саме:

- ▶ 26 березня 2013 року НКРЗІ презентувала Звіт про роботу за 2012 рік. У заході взяли участь народні депутати України, представники Адміністрації Президента України, Кабінету Міністрів України, центральних органів виконавчої влади, національних регуляторних органів України, бізнесу, дорадчих органів НКРЗІ, громадських організацій та ЗМІ;
- ▶ 9 квітня 2013 року НКРЗІ спільно з міжнародною корпорацією Intel провели в Києві Круглий стіл «Широкосмуговий доступ до Інтернету в Україні: поточний стан та перспективи». У роботі заходу, що пройшов у формі презентацій та інтерактивних обговорень, взяли участь представники центральних органів законодавчої та виконавчої влади, а також представники бізнесу, наукових закладів та профільних громадських організацій;
- ▶ 16 серпня 2013 року відбулося чергове засідання Координаційної Ради об'єднання підприємств у галузі телекомунікацій, інформатизації та Інтернету «Український мережевий інформаційний центр». Головою Координаційної Ради УМІЦ було обрано Голову НКРЗІ Петра Яцука. Засідання було присвячене обговоренню питань, пов'язаних з початком реєстрації у національному загальнодоступному кириличному домені .УКР;
- ▶ 22 жовтня 2013 року за сприяння НКРЗІ відбулася нарада з представниками операторів рухомого (мобільного) зв'язку (ПрАТ «МТС Україна», ПрАТ «Київстар», ТОВ «Астеліт», ТОВ «ТриМоб», ПрАТ «Телесистеми України») для обговорення можливості довготривалого зниження чинних тарифів на послуги міжнародного роумінгу;

- ▶ 2 листопада 2013 року відбулася конференція з нагоди завершення проекту Twinning «Підтримка посилення регуляторної та юридичної спроможності Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації, щодо регулювання сектору телекомунікацій». НКРЗІ було презентовано розроблені під час дії проекту та застосовані у своїй діяльності ефективні інструменти регулювання сектору телекомунікацій в Україні з урахуванням досвіду країн ЄС та наближення законодавства до *acquis communautaire*. Також було оприлюднено досягнення у запровадженні стимулюючого регулювання та додаткового адміністративного посилення можливостей НКРЗІ у сфері регулювання ринку телекомунікацій відповідно до правил та найкращих практик, що застосовуються незалежними регуляторними органами країн ЄС. Учасником конференції була презентована Дорожня карта подальшого удосконалення законодавства України відповідно до *acquis communautaire* ЄС, що створює підґрунтя для розробки змін та доповнень до нормативно-правового поля в сфері регулювання електронних комунікацій України.
- ▶ 4 грудня 2013 року за підтримки НКРЗІ та Комітету Верховної Ради України з питань інформатизації та інформаційних технологій в Києві відбувся Форум «Гроші та технології: рішення для бізнесу», в рамках якого визнані експерти ІКТ-ринку обговорювали існуючий в Україні стан з огляду на перспективи запровадження нових технологій та використання потенціалу бізнес-середовища для просування реформ за найважливішими напрямками розвитку інформаційного суспільства

Такі спільні заходи та консультації із громадськістю сприяли удосконаленню пріоритетних напрямків подальшої роботи НКРЗІ як регулятора галузі зв'язку та інформатизації, прискореному подоланню так званого «цифрового розриву» між містом та селом, а також рівному забезпеченню всіх верств населення як мінімум загальнодоступними телекомунікаційними послугами відповідно до Закону України «Про телекомунікації».

ДОРАДЧІ ОРГАНИ НКРЗІ

Робота дорадчих органів НКРЗІ у 2013 р. організувалась як один із важливих елементів системи зворотнього зв'язку, що забезпечує виваженість та ґрунтовне опрацювання рішень Комісії. Дорадчі органи привносять у діяльність НКРЗІ три важливі складові, які дійсно мають суттєвий вплив: підвищення рівня довіри до регулятора з боку споживачів і учасників ринку, громадську підтримку в імplementації рішень нормативно-правового характеру, потужний та ефективний експертний потенціал.

Відповідно до положень про дорадчі органи НКРЗІ, діяльність Громадської ради, Науково-технічної ради (НТР) та Науково-експертної ради (НЕР) у 2013 році була спрямована на сприяння у виконанні НКРЗІ таких основних завдань:

- ▶ здійснення державного регулювання у сфері телекомунікацій, інформатизації, користування радіочастотним ресурсом та надання послуг поштового зв'язку;
- ▶ здійснення повноважень органу ліцензування, дозвільного органу, регуляторного органу та органу державного нагляду (контролю) у сфері телекомунікацій, інформатизації, користування радіочастотним ресурсом та надання послуг поштового зв'язку;
- ▶ максимального задоволення попиту споживачів на телекомунікаційні послуги, створення сприятливих організаційних та економічних умов для залучення інвестицій, збільшення обсягів послуг та підвищення їхньої якості, розвитку та модернізації телекомунікаційних мереж з урахуванням інтересів національної безпеки.

РОБОТА ГРОМАДСЬКОЇ РАДИ НКРЗІ

Відповідно до плану роботи Громадської ради НКРЗІ, було проведено п'ять засідань Громадської ради. На цих засіданнях, окрім організаційних питань щодо прийняття регламентуючих документів (Регламент ради, затвердження складу Президії, Постійних комісій та плану роботи), розглядалися наступні важливі питання щодо:

- ▶ регуляторного середовища для розвитку сучасних інформаційно-комунікаційних технологій шляхом створення відповідного нормативно-правового поля;
- ▶ ролі національного регулятора та громадськості у створенні Національної концепції широкосмугового доступу як головної складової частини цифрової екосистеми України;
- ▶ якості надання послуг операторами, провайдерами інформаційно-телекомунікаційних послуг, ефективність існуючих критеріїв оцінки, їх відповідність сучасним вимогам.

За результатами розгляду цих питань Громадською радою приймалися відповідні рішення, готувались та направлялись листи з пропозиціями до органів виконавчої влади України.

У період між засіданнями Громадської ради, згідно з регламентом, було проведено сім засідань Президії ради, на яких вирішувались поточні питання щодо оперативної організації та координації роботи Громадської ради. За участі всіх членів Громадської ради та представників НКРЗІ відбулося розширене засідання, на якому обговорювались пропозиції та зауваження до проекту Звіту НКРЗІ за 2012 рік. Президія Громадської ради розглядала також питання організації роботи Постійних комісій ради, виконання Плану роботи ради та підготовки до засідань Громадської ради.

Регулярно проводилися засідання Постійних комісій Громадської ради, присвячені підготовці питань для розгляду на Громадській раді. Так, під час засідання комісії «Електронні сервіси» (голова — А. Мелашенко) спільно з представниками Міністерства доходів та зборів і Державної архівної служби України розглядалися питання застосування електронних документів, які мають юридичну силу первинних.

На регулярній основі проводилися особисті зустрічі та робочі наради Голови Громадської Ради України В. Коляденка з керівництвом НКРЗІ, Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, представниками Верховної ради та Кабінету Міністрів України, науково-дослідних інститутів зв'язку, громадських організацій, головами громадських рад міністерств та відомств, членами Громадської ради.

За минулий рік кількісний склад Громадської ради збільшився до 31 особи: до складу цього дорадчого органу рішенням НКРЗІ були включені представники від Асоціації Адвокатів України, Асоціації підприємств інформаційних технологій України та Всеукраїнської асоціації «Інформаційна безпека та інформаційні технології».

Робота Громадської ради проводилась у тісній співпраці з керівництвом НКРЗІ, передусім Головою НКРЗІ та членами Комісії, керівниками департаментів та інших підрозділів. У свою чергу громадськість та телекомспільнота отримала можливість не лише впливати постфактум, а й завчасно пропонувати власне бачення реалізації тих чи інших регуляторних питань.

РОБОТА НАУКОВО-ТЕХНІЧНОЇ РАДИ НКРЗІ

У 2013 році розпочав роботу новий склад Науково-технічної ради НКРЗІ, до якого було залучено еліту вітчизняної галузі інфокомунікацій — найбільш авторитетних та досвідчених науковців, освітян, представників бізнесу. Перш за все, рішеннями НТР НКРЗІ було узгоджено організаційні питання поточної діяльності, зокрема, затверджено регламент та план діяльності ради, перелік тематичних комісій НТР та їхній склад. Із прийняттям нового регламенту було створено умови для зручної та ефективної взаємодії членів ради, одна із яких — можливість прийняття рішень НТР шляхом електронного голосування. Оскільки члени Науково-технічної ради працюють у різних регіонах України, такий інноваційний підхід дозволяє більш раціонально використовувати їхні ресурси та потенціал. Регламентом також визначено механізм роботи в Тематичних комісіях, робочих групах і секціях.

Серед питань порядку денного засідань НТР у 2013 році найважливішими для подальшого розвитку галузі були такі:

- ▶ основні напрями науково-технічного супроводження діяльності Комісії;
- ▶ розвиток національної інформаційно-комунікаційної інфраструктури;
- ▶ аспекти використання спеціальної термінології у вітчизняній сфері інфокомунікацій тощо.

Так, протягом 2013 року НТР не лише розглянула напрями науково-технічної підтримки діяльності НКРЗІ, але й розпочала систематичну роботу в Тематичних комісіях над рекомендаціями щодо розробки проектів технічних вимог до науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт, які необхідно виконати для повноцінного забезпечення науково-технічної підтримки діяльності НКРЗІ та поступального розвитку галузі.

Окрім того, члени НТР активно працювали над аспектами розбудови в Україні інформаційного суспільства, зокрема, в контексті аналізу потреб та умов розвитку Національної інформаційно-комунікаційної інфраструктури (НІКІ) та засад підвищення її ефективності.

Діяльність Науково-технічної ради НКРЗІ здійснюється в тісній співпраці з керівництвом НКРЗІ. Так, у 2013 році Голова НКРЗІ П. Яцук брав участь у всіх засіданнях НТР НКРЗІ. До роботи НТР НКРЗІ також активно долучались і члени Комісії, керівники департаментів та інших підрозділів НКРЗІ.

РОБОТА НАУКОВО-ЕКСПЕРТНОЇ РАДИ НКРЗІ

Науково-експертна рада НКРЗІ відповідно до свого положення надає експертні пропозиції та рекомендації щодо нормативно-правового регулювання сфери зв'язку та інформатизації, об'єднуючи українських вчених та експертів із багаторічним досвідом роботи у телекомунікаційній галузі.

На установчому засіданні Науково-експертної ради НКРЗІ було затверджено Регламент Науково-експертної ради НКРЗІ, План роботи на 2013 рік, визначено основні напрями науково-експертної роботи у сфері зв'язку та інформатизації. Прийняті під час засідання рішення стали засадами роботи НЕР НКРЗІ як експертно-дорадчої структури Комісії на 2013 рік.

Головою та членами Науково-експертної ради НКРЗІ (А. Омельченко, О. Рогожин, В. Боярчук, В. Балашов, А. Семенченко) протягом першої половини 2013 року було розглянуто проект закону «Про внесення змін до Закону України «Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007–2015 роки» та направлено до НКРЗІ відповідні експертні висновки та пропозиції до зазначеного документу.

Представники НЕР НКРЗІ також брали участь у наступних заходах НКРЗІ: публічній презентації Звіту НКРЗІ про свою роботу у 2012 році; підсумковій конференції в рамках проекту Twinning «Підтримка посилення регуляторної та юридичної спроможності Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації, щодо регулювання сектору телекомунікацій».

Науково-експертна рада НКРЗІ протягом минулого року проводила спільні заходи з іншими дорадчими органами Комісії — Громадською радою та Науково-технічною радою НКРЗІ.

Ці конструктивні кроки дозволили у 2013 році науково-експертній еліті забезпечити експертну підтримку діяльності НКРЗІ за багатьма напрямками її роботи. Відповідно до рішення спільного засідання дорадчих органів НКРЗІ, яке відбулось 17 січня 2014, робота дорадчих органів у 2013 році визнана задовільною.

НКРЗІ розглядає діяльність дорадчих органів як комплексну систему, головна перевага якої — потенційний синергетичний ефект від взаємодії науки, експертного співтовариства, бізнесу та громадянськості. Таким чином, взаємодію між НКРЗІ та дорадчими органами у 2014 році буде посилено для досягнення відчутних результатів щодо сприяння у виконанні поставлених перед НКРЗІ завдань.

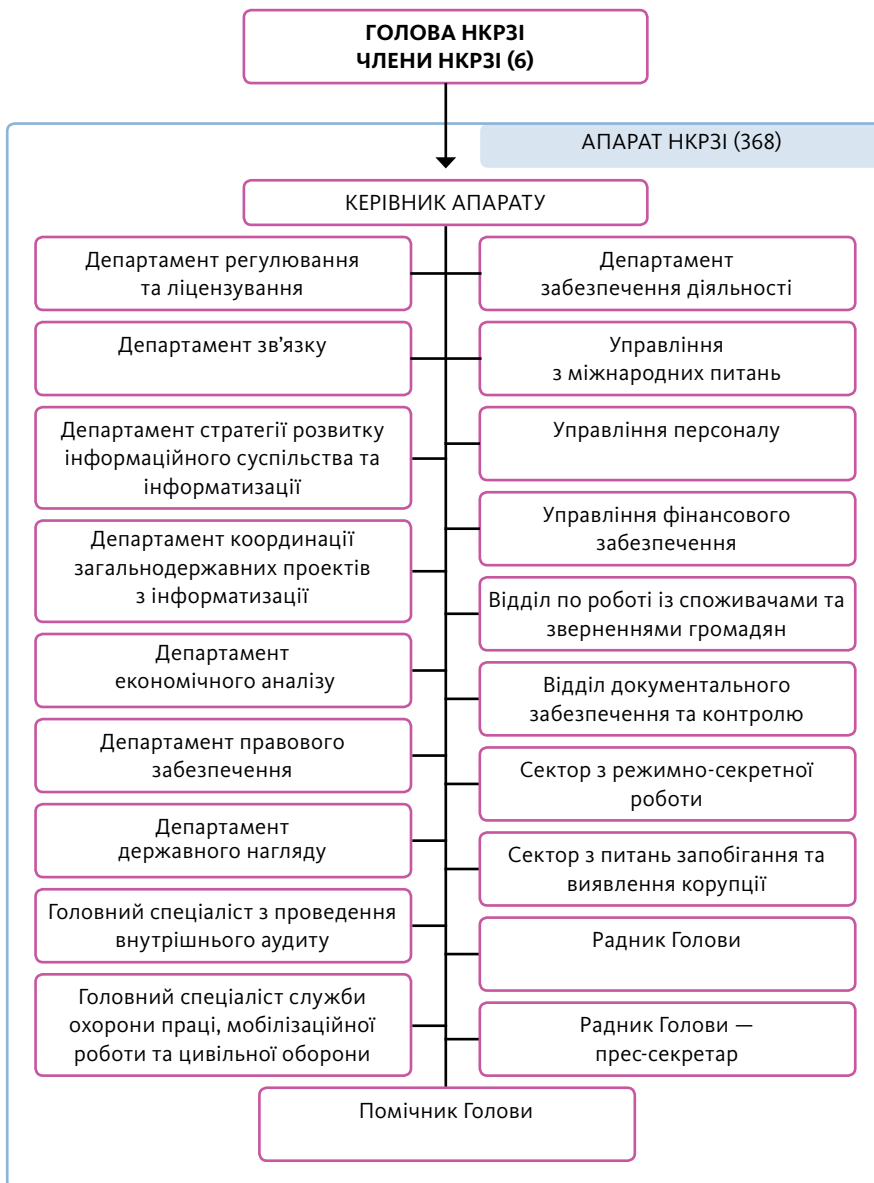
РОЗДІЛ VII

РЕСУРСНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НКРЗІ

Удосконалення організаційної структури НКРЗІ.....	54
Розвиток людських ресурсів НКРЗІ.....	56
Документальне забезпечення і контроль: нові підходи.....	57
Забезпечення надходжень до бюджету	58

УДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНОЇ СТРУКТУРИ НКРЗІ

СТРУКТУРА НАЦІОНАЛЬНОЇ КОМІСІЇ, ЩО ЗДІЙСНЮЄ ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ У СФЕРІ ЗВ'ЯЗКУ ТА ІНФОРМАТИЗАЦІЇ

До сфери управління НКРЗІ входить Державне підприємство «Український державний центр радіочастот».

Під час формування організаційної структури НКРЗІ намагається динамічно реагувати на актуальні потреби щодо забезпечення функцій, покладених на Комісію, зокрема з урахуванням змін законодавства. Структуру НКРЗІ сформовано відповідно до пріоритетних напрямів діяльності та повноважень Комісії, визначених Положенням про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації.

У структурі НКРЗІ виокремлюється склад Комісії, до якої входить Голова НКРЗІ та 6 членів НКРЗІ, а також Апарат НКРЗІ, який складається із 7 профільних департаментів (74% чисельності працівників) та 8 підрозділів забезпечуючого характеру (26% чисельності працівників): 1 департамент, 3 управління, 2 відділи, 2 сектори. Крім того, до Апарату НКРЗІ входять помічник та радники Голови та 2 головних спеціалісти: служби охорони праці, мобілізаційної роботи і цивільної оборони; з проведення внутрішнього аудиту.

АПАРАТ НКРЗІ

ШЕСТАК
Іван Михайлович
керівник Апарату НКРЗІ

СОКИРКО
Микола Степанович
директор Департаменту
регулювання та
ліцензування

ХОХОТВА
Іван Іванович
директор Департаменту
зв'язку

ДОРОХОВА
Олександра Миколаївна
Директор Департаменту стра-
тегії розвитку інформаційного
суспільства та інформатизації

КОТЕНОК
Григорій Михайлович
директор Департаменту ко-
ординації загальнодержавних
проектів з інформатизації

БАРАБІН
Андрій Юрійович
директор Департаменту
економічного аналізу

ВОЛОДІН
Василь Геннадійович
директор Департаменту
правового забезпечення

КОРЕЦЬКИЙ
Олександр Володимирович
директор Департаменту
державного нагляду

ВИШНЯ
Ярослав Валерійович
начальник Управління з
міжнародних питань

ЄМЕЛЬЯНЕНКОВ
Борис Миколайович
директор Департаменту
забезпечення діяльності

ЄМЕЛЬЯНЕНКОВА
Наталія Олексіївна
начальник Управління
фінансового забезпечення

ШАПРАН
Олена Юріївна
начальник Управління
персоналу

ТКАЧУК
Оксана Андріївна
начальник Відділу по
роботі із споживачами та
зверненнями громадян

ПАСІЧНИК
Людмила Григоріївна
начальник Відділу
документального
забезпечення та контролю

ЮХИМЕНКО
Олег Георгійович
завідувач Сектору з
режимно-секретної роботи

МИСЛІНСЬКИЙ
Анатолій Володимирович
завідувач Сектору
з питань запобігання
та виявлення корупції

РОЗВИТОК ЛЮДСЬКИХ РЕСУРСІВ НКРЗІ

Успіх завдань, які належить втілювати НКРЗІ, можливий за умови формування команди професіоналів, відданих своїй справі, які знають і враховують особливості та перспективи розвитку українського ринку телекомунікацій та інформатизації, а також — світові тенденції.

Саме тому у 2013 році пріоритетними напрямками кадрової політики НКРЗІ було залучення кваліфікованих кадрів, які б відповідали професійним завданням за окремими напрямками діяльності, та професійний розвиток персоналу з орієнтацією на впровадження кращого досвіду управління людськими ресурсами регуляторів країн ЄС.

При затвердженій штатній чисельності 375 одиниць станом на 1 січня 2013 року штат НКРЗІ укомплектовано на 88% (331 особа).

Кадровий склад сформовано з дотриманням гендерної рівності (162 державні службовці (49%) — жінки та 169 (51%) — чоловіки) та розумного балансу між амбіційною молоддю, яка прагне працювати у перспективній сфері, та досвідом людей, які віддали розбудові галузі зв'язку роки напруженої праці.

З метою залучення молоді на державну службу запроваджено співпрацю з навчальними закладами щодо проведення практики та стажування студентів з Одеською національною академією зв'язку ім. О. Попова, Київським національним лінгвістичним університетом, Київським національним університетом імені Т. Шевченка.

Наразі у штаті НКРЗІ працюють висококваліфіковані фахівці, які професійно вирішують покладені на Комісію завдання.

Якісний склад команди фахівців характеризують цифри.

Середній вік державних службовців НКРЗІ — 41 рік.

Повну вищу освіту мають 321 (97%) працівників НКРЗІ, з них 75 (23%) працівників мають кваліфікацію магістра.

За своєю освітою 58% державних службовців мають вищу технічну, 15% — економічну, 11% — юридичну, 16% — гуманітарну освіту. Спостерігається тенденція збільшення кількості працівників з технічною та економічною освітою.

55 (17%) працівників мають дві вищі освіти, здобуті в тому числі у 16 випадках у Національній академії державного управління при Президенті України за спеціальністю «Державне управління» та «Управління суспільним розвитком». 24 особи продовжують навчання у вищих навчальних закладах для здобуття другої вищої освіти; 5 осіб — для здобуття повної вищої освіти. У НКРЗІ працює 9 державних службовців, яким присвоєно науковий ступінь кандидата наук.

При цьому пріоритетним напрямком роботи з персоналом НКРЗІ є подальше планове навчання та підвищення кваліфікації працівників.

Упродовж 2013 року до підвищення кваліфікації були залучені працівники усіх категорій державної служби, які взяли участь у 80 навчальних заходах.

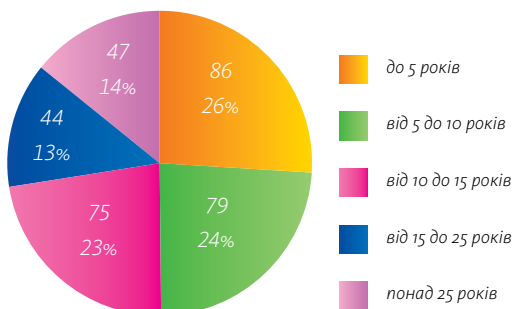
Так, Голова та члени Комісії взяли участь у тренінгу «Ефективна комунікація із ЗМІ та громадськістю»; чотири державні службовці НКРЗІ стали учасниками тренінгів за Програмою розвитку лідерства для державних службовців вищого корпусу у сфері державної служби, державного управління та з питань вивчення нового законодавства про державну службу в Україні; керівники самостійних структурних підрозділів пройшли підвищення кваліфікації з питань удосконалення управлінських навичок.

Крім того, 68 працівників були слухачами 28 тематичних короткотермінових семінарів за 22 темами; 3 особи пройшли навчання за професійними програмами для вперше прийнятих на державну службу; 4 особи — за спеціалізованою професійною програмою для працівників НКРЗІ; 7 осіб — за професійною програмою підвищення кваліфікації працівників юридичних служб міністерств, інших центральних органів виконавчої влади на тему «Правотворчість», «Питання нормопроектувальної техніки»; 1 особа — за професійною програмою у сфері європейської інтеграції та євроатлантичного співробітництва України; 1 особа — за програмою семінару «Державні закупівлі»; 1 особа взяла участь у постійно діючих курсах за напрямом «Мобілізаційна підготовка»; 3 особи стали учасниками тематичних семінарів з питань європейської інтеграції, з питань дипломатичного протоколу та етикету; 3 особи підвищили кваліфікацію з англійської мови; 10 осіб пройшли навчання за прикладними темами у сфері телекомунікацій; 16 осіб пройшли курс підготовки щодо впровадження електронного документообігу.

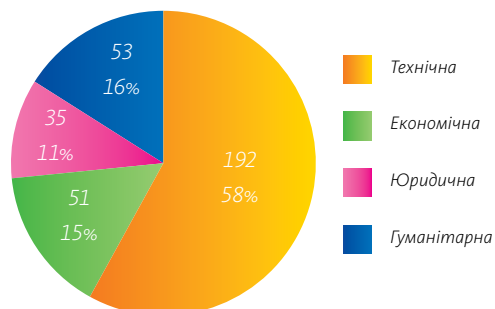
Всього продовж 2013 року 132 працівники НКРЗІ (40%) стали учасниками 50 заходів, організованих навчальними закладами та, крім того, 220 працівників взяли участь у 30 внутрішніх навчаннях з актуальних питань, що стосуються законодавчої бази та розвитку галузі телекомунікацій, практичних аспектів застосування програмного методу при формуванні та виконанні проектів інформатизації, питань державного нагляду, внутрішньоорганізаційної взаємодії, окремих питань організації праці, надання адміністративних послуг тощо.

Крім того, 4 державні службовці НКРЗІ підвищили кваліфікацію в рамках участі у першому турі щорічного Всеукраїнського конкурсу «Кращий державний службовець».

Розподіл державних службовців НКРЗІ за стажем державної служби

Розподіл державних службовців НКРЗІ за освітою

Традиційно високу увагу приділено вивченню міжнародного досвіду регулювання телекомунікацій та розвитку інформаційних технологій. Зокрема, в рамках Східного партнерства 6 працівників взяли участь у таких семінарах:

- ▶ з аналізу ринків Мережі регуляторних органів електронних комунікацій країн Східного Партнерства, 23-27 квітня 2013 року, м. Тбілісі (Грузія);
- ▶ щодо методології та підходів розрахунку витрат країн Східного партнерства, 19–23 травня 2013 року, м. Вільнюс (Литовська Республіка);
- ▶ з питань тарифів на завершення з'єднання рухомого (мобільного) та фіксованого телефонного зв'язку країн Східного партнерства, 2–6 вересня 2013 року, м. Баку (Азербайджанська Республіка);
- ▶ з питань щодо зобов'язань універсальних послуг Мережі регуляторних органів електронних комунікацій країн Східного Партнерства, 19–23 листопада 2013 року, м. Кишинів (Республіка Молдова).
- ▶ Крім того, 6 працівників НКРЗІ взяли участь у інших міжнародних заходах, зокрема у регіональному семінарі Міжнародного союзу електрозв'язку для країн СНД «Якість послуг, що надаються операторами телекомунікацій та захист прав споживачів», м. Ташкент, Республіка Узбекистан, 21–25 травня 2013 року; симпозіумі мережі Телеком для країн, що розвиваються, м. Ухань, КНР, 26 травня — 28 червня 2013 року; міжнародному навчально-освітньому заході компанії Cullen International з питань регулювання телекомунікаційних ринків, м. Москва, Російська Федерація.

Суттєвим внеском у професійний розвиток працівників НКРЗІ стала активна участь у навчальних візитах в рамках проекту Twinning «Посилення регуляторної та юридичної спроможності Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації, щодо регулювання сектору телекомунікацій».

Так, 24 працівники мали можливість вивчити досвід колег з регуляторів країн-членів ЄС (візити до Королівства Швеція, до Латвійської Республіки та до Королівства Іспанія).

Системна робота щодо підвищення професійної компетентності, а головне — щодо її практичного застосування, стала запорукою

поетапного вирішення актуальних завдань сфери зв'язку та інформатизації України, що знайшло своє відображення у визнанні професійних здобутків працівників НКРЗІ, які відмічені державними нагородами, відзнаками Верховної Ради України та Кабінету Міністрів України. Зокрема, присвоєно почесне звання «Заслужений працівник сфери послуг України» 3 державним службовцям, відзначено Почесною грамотою Кабінету Міністрів України 5 державних службовців, оголошено Подяку Прем'єр-міністра України 8 державним службовцям, нагороджено цінними подарунками Верховної Ради України 9 державних службовців НКРЗІ.

З метою подальшого розвитку людських ресурсів НКРЗІ розроблено Перспективний (стратегічний) план роботи з кадрами НКРЗІ, в якому передбачено заходи щодо запровадження нових інструментів управління людськими ресурсами з урахуванням міжнародного досвіду. Особливу увагу приділено формуванню іміджу НКРЗІ як привабливого роботодавця, удосконаленню процедури відбору кандидатів, запровадженню системи адаптації новопризначених, а також впровадженню нового законодавства про державну службу.

Окрема увага приділялась також питанням управління персоналом в контексті здійснення НКРЗІ функцій органу управління державним майном щодо державного підприємства «Український державний центр радіочастот».

Так, погоджено призначення заступників начальника підприємства, внесено зміни до контракту з начальником УДЦР, затверджено Положення про виплату йому матеріальної винагороди за ефективне управління державним майном.

За поданням НКРЗІ відзначено трудові здобутки семи працівників УДЦР. Зокрема, присвоєно почесне звання «Заслужений працівник сфери послуг України» начальнику Дніпропетровської філії УДЦР, відзначено Почесною грамотою Кабінету Міністрів України керівника Кримської філії УДЦР, чотирьом працівникам оголошено Подяку Прем'єр-міністра України, цінним подарунком Верховної Ради України нагороджено заступника начальника підприємства.

З метою створення передумов для соціального захисту працівників трудового колективу УДЦР підписано Угоду між НКРЗІ та Профспілкою працівників зв'язку України.

ДОКУМЕНТАЛЬНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ І КОНТРОЛЬ: НОВІ ПІДХОДИ

У 2013 році загальний документообіг НКРЗІ склав 23787 документів, з них вхідних — 12080, вихідних — 9777, внутрішня службова кореспонденція — 1930.

Порівняно з попереднім роком загальний документообіг НКРЗІ збільшився майже на 10 відсотків.

За групами документів:

- ▶ Адміністрація Президента України — 35 документів;
- ▶ Кабінет Міністрів України — 377 документів;
- ▶ Верховна Рада України — 45 документів;
- ▶ народні депутати України — 32 документи;
- ▶ органи виконавчої влади — 1248;
- ▶ суб'єкти господарювання — 4862;
- ▶ оператори телекомунікацій — 3294;
- ▶ громадяни — 137;
- ▶ судові органи — 388;
- ▶ учбові заклади — 143;
- ▶ запити на отримання публічної інформації — 60;
- ▶ інша кореспонденція — 1494.

Від операторів телекомунікацій та суб'єктів господарювання надходили переважно такі документи:

- ▶ заява про включення до реєстру операторів, провайдерів телекомунікацій — 1116;
- ▶ заява суб'єкта господарювання про зміну даних, зазначених у заяві про включення до реєстру операторів, провайдерів телекомунікацій — 1254;
- ▶ заяви про видачу, переоформлення, продовження терміну дії, видачу копії або дублікату ліцензії на користування радіочастотним ресурсом України, на отримання ліцензії на додаткову смугу радіочастот — 967;
- ▶ заяви щодо визначення можливості застосування РЕЗ та ВП на території України — 792;
- ▶ заяви про видачу, переоформлення, продовження терміну дії, видачу копії або дублікату ліцензії на здійснення діяльності у сфері телекомунікацій — 1059;
- ▶ заяви про виділення, переоформлення дозволу на використання номерного ресурсу — 725;
- ▶ листи з проханням про надання роз'яснень — 558;

- ▶ листи з пропозиціями та зауваженнями до проектів нормативно-правових актів, що розробляються НКРЗІ — 57;
- ▶ інші — 1628.

Всім документам, що надходять до НКРЗІ, за наявності підстав, встановлюється контрольний термін виконання відповідно до законодавства.

З метою підвищення рівня виконавської дисципліни в апараті НКРЗІ надається щотижневий звіт щодо термінів виконання контрольних документів, що надійшли до Комісії.

Також проводиться випереджувальний моніторинг виконання актів законодавства, доручень Президента України, Кабінету Міністрів України, заяв від операторів телекомунікацій та інших документів. Діє система щотижневого нагадування структурним підрозділам про документи, що перебувають на контролі, термін виконання яких спливає протягом тижня.

У 2013 році на контролі в НКРЗІ знаходилося 6680 документів, з них виконано вчасно 6045 документів, що складає 90%. Інші контрольні документи за об'єктивних обставин були виконані з незначним порушенням терміну.

З урахуванням значних обсягів документообігу Комісії та з метою забезпечення якісно нових підходів до організації роботи апарату НКРЗІ, опрацювання звернень громадян, скороченню часу відпрацювання заяв на користування радіочастотним ресурсом та надання ліцензій в сфері телекомунікації, а також нового рівня надання адміністративних послуг для громадян та бізнесу в НКРЗІ впроваджено «Систему захищеного електронного документообігу національного масштабу СЕД DOCS.UA».

Система захищеного електронного документообігу СЕД DOCS.UA, яка впроваджена в НКРЗІ, дозволить підвищити ефективність роботи працівників НКРЗІ та оперативно опрацьовувати вхідні документи у терміни згідно із вимогами нормативно-правових актів.

ОСНОВНІ ФУНКЦІОНАЛЬНІ МОДУЛІ СЕД DOCS.UA:

- ▶ Модуль «Канцелярія» забезпечує організацію роботи з паперовими документами відповідно до вимог законодавства України: реєстрація документів, контроль їх місцезнаходження та списання в архів, ведення номенклатури справ, пошук документів за атрибутами;
- ▶ Модуль «Звернення громадян і організацій» забезпечує автоматизацію роботи зі зверненнями громадян і організацій, реєстрація звернень, розгляд, виконання доручень по зверненню, контроль виконання, направлення відповіді заявникові. Ведення номенклатури справ звернень, пошук інформації за атрибутами;
- ▶ Модуль «Керування нарадами й засіданнями» призначений для підготовки і проведення нарад: обговорення складу учасників, порядку денного, місця й часу проведення, формування й розсилання протоколу, контроль виконання рішень;
- ▶ Модуль «Опрацювання заявок на користування радіочастотними ресурсом (РЧР)»;
- ▶ Модуль «Опрацювання заявок на надання ліцензій в сфері телекомунікації»;
- ▶ Модуль «Керування електронними документами» підтримує повний комплекс робіт з електронними документами: створення та редагування у форматах різних прикладних програм (застосуваннях), структуроване зберігання; керування доступом, захист від змін за допомогою шифрування та накладання ЕЦП; атрибутивний і повнотекстовий пошуки; протоколювання роботи з документами;
- ▶ Модуль «Керування діловими процесами» автоматизує процеси узгодження й обробки електронних документів (docflow); забезпечує видачу електронних завдань і контроль їх виконання (workflow).

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАДХОДЖЕНЬ ДО БЮДЖЕТУ

Планові надходження коштів до Державного бюджету відповідно до Закону України «Про Державний бюджет України на 2013 рік» за кодами, за якими закріплено контроль за справлянням (стягненням) платежів до бюджету, за 2013 рік складають 2 427,5 млн. грн.

Фактичні надходження коштів до Державного бюджету України за 2013 рік складають 2 407,4 млн. грн., у тому числі в розрізі кодів:

- ▶ 22011400 «Плата за видачу, переоформлення, продовження терміну дії ліцензій на користування радіочастотним ресурсом України та видачу дублікатів таких ліцензій» — 24,8 млн. грн.;
- ▶ 22011700 «Плата за видачу, переоформлення, продовження терміну дії ліцензії на здійснення діяльності у сфері телекомунікацій та видачу копій і дублікатів таких ліцензій» — 18,2 млн. грн.;
- ▶ 22012200 «Плата за виділення номерного ресурсу» — 0,4 млн. грн.;
- ▶ 19070000 «Збір за користування радіочастотним ресурсом України» — 938,4 млн. грн.;
- ▶ 24140600 «Збір за користування та надання послуг стільникового рухомого зв'язку» — 1 425,5 млн. грн.

- ▶ Законом України «Про Державний бюджет України на 2013 рік» за програмою 5561010 «Керівництво та управління у сфері регулювання зв'язку та інформатизації» на 2013 рік фінансування Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації затверджено в сумі 35 574,1 тис. грн.
- ▶ За зазначеною вище програмою за 2013 рік надійшли асигнування в сумі 34 980,7 тис. грн.

РОЗДІЛ VIII

УПРАВЛІННЯ МАЙНОМ. ДІЯЛЬНІСТЬ ДЕРЖАВНОГО ПІДПРИЄМСТВА «УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ЦЕНТР РАДІОЧАСТОТ»

Здійснення присвоєнь радіочастот та видача дозволів на експлуатацію радіоелектронних засобів	61
Міжнародне співробітництво	61
Ввезення з-за кордону радіоелектронних засобів та випромінювальних пристроїв	63
Радіочастотний моніторинг	64
Здійснення технічного контролю на телекомунікаційних мережах	65

Павло Васильович СЛОБОДЯНЮК
начальник Державного підприємства
«Український державний центр радіочастот»

Державне госпрозрахункове підприємство «Український державний центр радіочастот» (далі — УДЦР) утворено відповідно до Закону України «Про радіочастотний ресурс України», відноситься до сфери управління Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації, і здійснює свою діяльність на підставі Закону України «Про радіочастотний ресурс України» та інших нормативно-правових актів України.

УДЦР відноситься до числа підприємств, які мають стратегічне значення для економіки і безпеки країни.

Сьогодні УДЦР — потужне сучасне державне підприємство, яке забезпечує ефективне та раціональне використання радіочастотного ресурсу держави в інтересах усіх категорій користувачів з метою економічного, соціального, інформаційного і культурного розвитку країни, зміцнення її обороноздатності.

Відповідно до Закону України «Про радіочастотний ресурс України» підприємство наділене повноваженнями, що поширюються на смуги радіочастот загального користування:

- ▶ присвоєння радіочастот, призначення позивних сигналів, реєстрація РЕЗ та ВП, видача відповідних дозволів;
- ▶ підготовка висновків щодо можливості та умов користування радіочастотним ресурсом України;
- ▶ проведення радіочастотного моніторингу використання радіочастотного ресурсу України;
- ▶ забезпечення електромагнітної сумісності радіоелектронних засобів (далі — РЕЗ) та випромінювальних пристроїв (далі — ВП);
- ▶ створення умов для впровадження в Україні та подальшого розвитку новітніх телекомунікаційних технологій з використанням радіочастотного ресурсу;
- ▶ проведення технічного контролю телекомунікаційних мереж.

Крім того, УДЦР бере участь у проведенні міжнародного захисту і координації радіочастот, а також у роботі міжнародних організацій, які здійснюють управління і регулювання у сфері телекомунікацій та користування радіочастотним ресурсом.

До складу УДЦР входить 24 філії, які розташовані в усіх областях України та АР Крим.

В УДЦР створено, за оцінками іноземних експертів, одну з кращих в Європі і кращу в СНД систему технічного радіоконтролю, оснащену сучасними автоматизованими комплексами вітчизняного та зарубіжного виробництва, яка дозволяє контролювати використання радіочастотного ресурсу радіоелектронними засобами всіх радіотехнологій, що використовуються в Україні.

На сьогоднішній день у складі УДЦР створено також систему радіомоніторингу геолокації земних станцій супутникового зв'язку типу «ГеоМоп», аналогів якої немає в країнах СНД і Східної Європи.

Крім того, на підприємстві створена Автоматизована інформаційна система обліку мобільних терміналів на території України, яка є технічною реалізацією регуляторних процедур стосовно ввезення з-за кордону в Україну радіоелектронних засобів, що дозволило практично зняти проблему контрабандного ввезення мобільних телефонів та зробити прозорим цей сегмент українського ринку.

Гордістю України є також створений УДЦР Центр сертифікації європейського рівня.

У сфері міжнародної взаємодії УДЦР пріоритетним напрямком діяльності є забезпечення міжнародної координації присвоєнь радіочастот України та інших країн і розширення участі в роботі Міжнародного союзу електров'язку, членом якого є Україна, та інших міжнародних телекомунікаційних організацій.

У квітні 2013 року під час Всесвітнього форуму ІКТ «Інновації, що стимулюють розвиток економік» УДЦР отримав нагороду Міжнародного союзу електров'язку в категорії «За високі досягнення в управлінні використанням спектру в Україні».

Високий рівень фахівців підприємства дозволив УДЦР отримати статус членства в таких відомих міжнародних організаціях як Сектор радіозв'язку Міжнародного союзу електров'язку та Європейський інститут стандартів телекомунікацій.

Останні чотири роки Український державний центр радіочастот, який очолює кандидат технічних наук Павло Васильович Слободянюк, за результатами статистичних даних, визнавали кращим державним підприємством в Україні та нагороджували національним сертифікатом «Державне підприємство року».

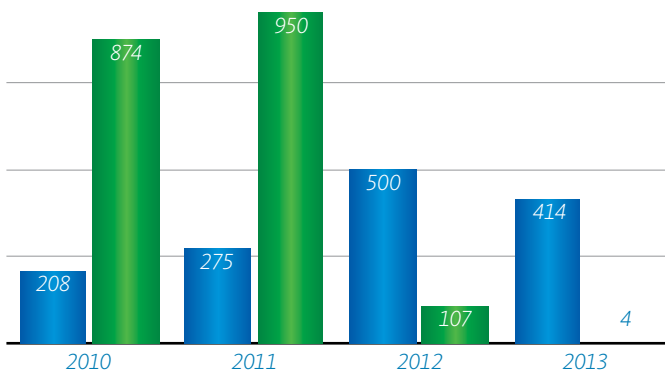

ЗДІЙСНЕННЯ ПРИСВОЄНЬ РАДІОЧАСТОТ ТА ВИДАЧА ДОЗВОЛІВ НА ЕКСПЛУАТАЦІЮ РАДІОЕЛЕКТРОННИХ ЗАСОБІВ

ОБСЯГИ РОБІТ З ПІДГОТОВКИ ВИСНОВКІВ ЩОДО МОЖЛИВОСТІ ЛІЦЕНЗУВАННЯ РЧР УКРАЇНИ ПРИБЛИЗНО ВІДПОВІДАЮТЬ РІВНЮ 2012 РОКУ.

Зменшення кількості наданих у 2012-2013 роках висновків щодо можливості та умов користування РЧР України для потреб телерадіомовлення обумовлена завершенням, в основному, у 2010-2012 роках розрахунків на виконання доручення Президента України №181/66519-01 від 14.10.10/10612 щодо забезпечення реалізації заходів з розбудови загальнонаціональної мережі цифрового наземного ТВ мовлення та відсутністю вільного радіочастотного ресурсу.

Підготовка та надання висновків щодо можливості ліцензування РЧР України і висновків щодо можливості та умов користування РЧР України для потреб телерадіомовлення

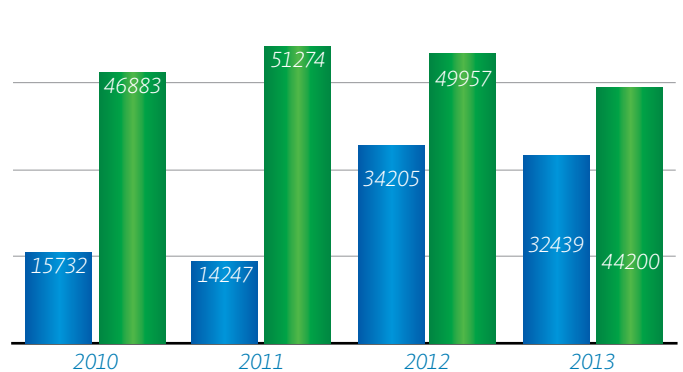
■ Підготовлено та надано НКРЗІ висновків щодо можливості ліцензування РЧР України для потреб телерадіомовлення
 ■ Підготовлено та надано Національній Раді висновків щодо можливості та умов користування РЧР України для потреб телерадіомовлення

В цілому обсяги робіт з присвоєнь радіочастот у 2013 році відповідають рівню 2012 року:

- ▶ надано 32439 висновків щодо електромагнітної сумісності РЕЗ;
- ▶ надано 44200 дозволів на експлуатацію РЕЗ стаціонарного розташування;
- ▶ надано 91866 дозволів на експлуатацію РЕЗ децентралізованого присвоєння.

Надання висновків щодо електромагнітної сумісності РЕЗ та дозволів на їх експлуатацію

Надання висновків щодо електромагнітної сумісності РЕЗ та дозволів на їх експлуатацію

■ Надано висновків щодо EMC РЕЗ
 ■ Надано дозволів на експлуатацію РЕЗ стаціонарного розташування

МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО

Основна діяльність УДЦР протягом 2013 року в сфері міжнародного співробітництва полягала в проведенні міжнародної координації присвоєнь радіочастот РЕЗ України та інших країн, участі у роботі міжнародних організацій (МСЕ, СЕПТ, РСЗ), поглибленні двостороннього співробітництва між УДЦР та радіочастотними органами інших держав, а також проведенні сертифікаційних випробувань.

УДЦР є повноправним членом Сектору радіозв'язку Міжнародного союзу електрозв'язку (МСЕ) з 2008 року. Діяльність УДЦР отримала високу оцінку на міжнародному рівні, зокрема, на Всесвітньому форумі ІКТ «Інновації, що стимулюють розвиток економік», організованому за підтримки МСЕ, УДЦР нагороджений у категорії «За високі досягнення в управлінні використанням спектру в Україні». Також досвід УДЦР з управління використанням радіочастотного спектру і радіомоніторингу під час підготовки та

проведення ЄВРО-2012 включено до Звіту Сектору радіозв'язку МСЕ SM.2257 «Управління радіочастотним спектром і моніторинг під час важливих подій».

МІЖНАРОДНА КООРДИНАЦІЯ ПРИСВОЄНЬ РАДІОЧАСТОТ

Впродовж 2013 року було скоординовано 2044 радіочастотні присвоєння для РЕЗ України та 21194 радіочастотних присвоєнь для РЕЗ інших країн, а також проведено двосторонні зустрічі з технічними експертами адміністрацій зв'язку Румунії та Республіки Білорусь з питань координації частотних присвоєнь наземним РЕЗ і супутниковим мережам.

УЧАСТЬ У ДІЯЛЬНОСТІ МСЕ, СЕПТ ТА РСЗ

Протягом 2013 року представники УДЦР взяли участь в 26 заходах міжнародних організацій в галузі зв'язку (МСЕ — 8, СЕПТ — 12, РСЗ — 6). Загалом під час участі в цьогорічних міжнародних форумах представниками УДЦР було зроблено 10 доповідей, представлено 4 офіційних вклади та 2 інформаційні документи, що були розглянуті робочими органами МСЕ і СЕПТ.

Фахівці УДЦР спільно Міжнародним союзом електров'язку (МСЕ) організували в м. Києві в період 10-12 липня 2013р. міжнародний семінар «Управління радіочастотним спектром. Радіомоніторинг як ефективний інструмент управління радіочастотним спектром». Проведення семінару МСЕ було доповнено роботою міжнародної виставки «Обладнання і системи радіомоніторингу — стан та перспективи розвитку і виробництва», організованою УДЦР. Значний успіх проведених заходів підтверджує участь понад 200 фахівців з 24 країн світу. Практичний досвід та результати досліджень УДЦР були представлені і на інших міжнародних форумах МСЕ, зокрема під час участі в 3-х заходах Сектору радіозв'язку МСЕ, в якому УДЦР є повноправним членом.

Сприяння реалізації ініціативи МСЕ з використання національних станцій супутникового радіоконтролю в Міжнародній системі контролю випромінювань було одним з ключових питань, що розглядалися на проведеному УДЦР 15-му міжнародному засіданні з питань космічного моніторингу (м. Київ, 15-17.10.2013р.). Представники МСЕ та 46 фахівців з 11 країн світу ознайомились з роботою впровадженої в УДЦР системи радіочастотного моніторингу земних станцій супутникового зв'язку в режимі реального часу.

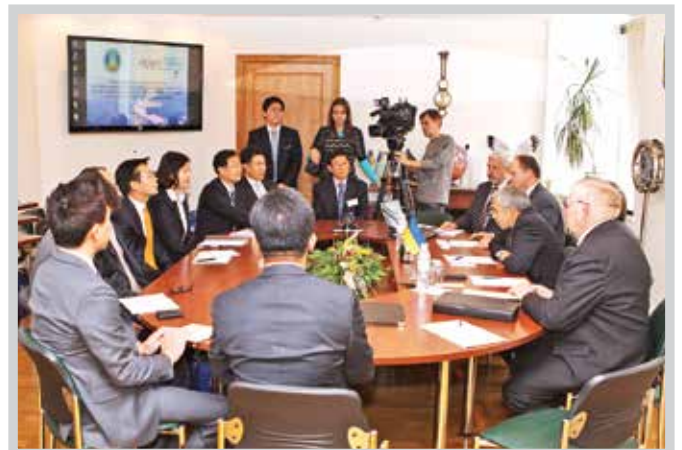
Вагомим є внесок УДЦР в дослідження Регіональної співдружності в галузі зв'язку (РСЗ). Фахівці УДЦР забезпечили виконання покладених на них керівних обов'язків в низці робочих органів

РСЗ, а саме: Віце-Голови комісії з регулювання використання радіочастотного спектру і супутникових орбіт та Голови робочої групи з управління радіочастотним спектром.

Під час участі в діяльності Європейської конференції адміністрацій зв'язку і пошти (СЕПТ) основну увагу УДЦР було зосереджено на дослідженнях, що проводяться Робочою групою з питань управління спектром (WGFM), Групою з підготовки до ВКР-15 (CPG) та Робочою групою з питань нумерації та мереж (WGNAN). Також забезпечено виконання представником УДЦР обов'язків Координатора СЕПТ з пункту 8 Порядку денного ВКР-15 та члена Координаційної групи CPG-15. Зокрема, протягом року здійснено розробку обґрунтування та попереднє узгодження проекту позиції 48 країн Європи з пункту 8 Порядку денного ВКР-15.

РОЗВИТОК ДВОСТОРОНЬОГО СПІВРОБІТНИЦТВА

Протягом 2013 року з метою обміну досвідом у здійсненні присвоєнь радіочастот та проведенні радіочастотного моніторингу як наземних, так і супутникових РЕЗ УДЦР відвідали представники Федерального державного унітарного підприємства «Радіочастотний центр Далекосхідного федерального округу» (Російська Федерація), Федерального державного унітарного підприємства «Морська зв'язок-спутник» (Російська Федерація), Республіканського державного підприємства «Державна технічна служба» Міністерства транспорту та комунікацій Республіки Казахстан. Також з метою поглиблення майбутнього співробітництва в УДЦР відбулись двосторонні переговори з представниками радіочастотних і регуляторних органів Південно-Африканської Республіки, Республіки Корея і Китаю. Подальший розвиток українсько-корейського співробітництва в сфері управління радіочастотним спектром буде здійснюватись в рамках укладеного Меморандуму про співробітництво між УДЦР та Центральним офісом з питань управління радіозв'язком Республіки Корея.

ВВЕЗЕННЯ З-ЗА КОРДОНУ РАДІОЕЛЕКТРОННИХ ЗАСОБІВ ТА ВИПРОМІНЮВАЛЬНИХ ПРИСТРОЇВ

Правові основи надання УДЦР дозволів на ввезення з-за кордону в Україну радіоелектронних засобів визначені статтями 14, 16 та 29 Закону України «Про радіочастотний ресурс України» та нормативно-правовими актами, що регулюють процедури ввезення радіоелектронних засобів, зокрема мобільних телефонів. Як засіб захисту українського ринку від неякісних, недозволених до ви-користання та незаконно ввезених в Україну мобільних телефонів та іншого кінцевого обладнання мереж мобільного зв'язку (терміналів) цими законодавчими актами передбачено облік унікальних ідентифікаційних кодів терміналів (кодів IMEI), що ввозяться з-за кордону та експлуатуються в мережах мобільних операторів України.

Технічним забезпеченням реалізації процедур контролю ввезення з-за кордону мобільних терміналів є автоматизована інформаційна система обліку терміналів на території України (AICOMTU), створена УДЦР за власні кошти. Першу чергу цієї системи було введено в промислову експлуатацію 01.07.2009.

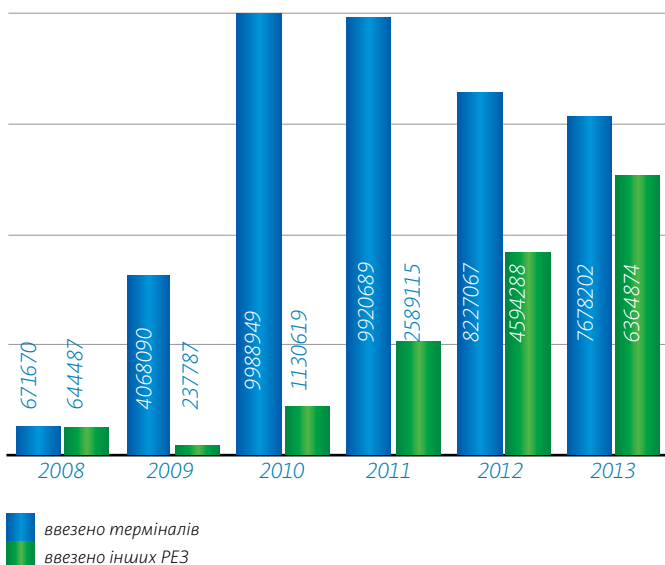
Протягом 2013 року УДЦР було надано 7 395 дозволів на ввезення з-за кордону радіоелектронних засобів та 140 дозволів на моделі терміналів, що ввозяться в Україну в режимі авторизованих поставок безпосередньо їх виробниками. За отриманими дозволами суб'єктами господарювання було оформлено митні процедури та ввезено 7 678 тис. мобільних телефонів та 6 364 тис. інших радіоелектронних засобів.

Запроваджені заходи дозволили забезпечити надходження до Держбюджету України в 2013 за рахунок податків та митних платежів від ввезення лише мобільних телефонів близько 890 мільйонів гривень, проти 62 млн. грн. у 2008 році. За рахунок збільшення ввезення інших РЕЗ загальні надходження до Держбюджету України за рахунок податків та митних платежів за оцінками УДЦР склали близько 1,15 мільярди гривень.

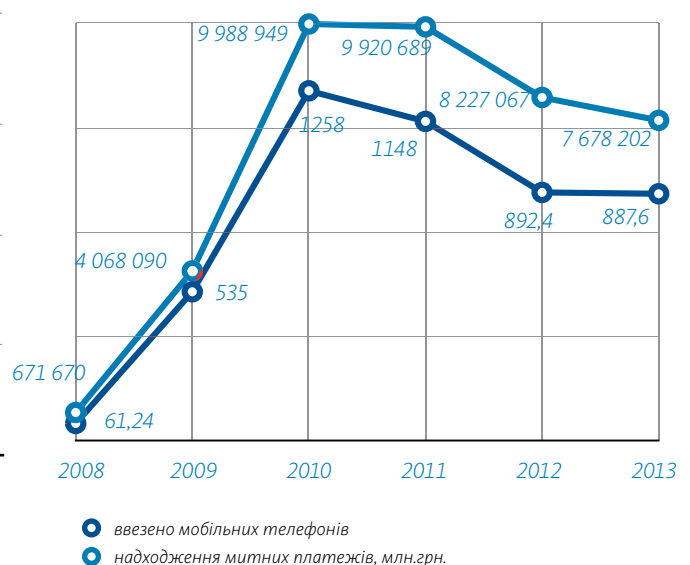
Відсутність норми законодавства щодо обов'язкового відключення терміналів, походження яких в Україні не підтверджено, призводить до затримки впровадження в повному обсязі регуляторних процедур ринкового нагляду та остаточного вирішення проблеми реалізації та експлуатації в Україні мобільних телефонів, незаконно ввезених з-за кордону, а також вирішити важливу соціальну проблему — боротьби з крадіжками мобільних телефонів. Із-за цього другий рік поспіль зростає частка контрабандних мобільних телефонів на українському ринку, яка з 5–7% у 2011 році зросла до 20–23% у 2013 році.

Завдяки цьому — Держбюджет у 2013 році за рахунок несплати відповідних податків та митних платежів за ввезення мобільних телефонів недоотримав 300–350 млн. гривень, збитки несуть за-конослухняні суб'єкти господарювання, а окремі з них вимушені згортати деякі сегменти свого бізнесу.

Динаміка ввезення з-за кордону в Україну радіоелектронних засобів у 2008 — 2013 роках

Динаміка ввезення в Україну мобільних телефонів та надходження платежів за них до Держбюджету України в 2008 -2013 роках

РАДІОЧАСТОТНИЙ МОНІТОРИНГ

Проведення радіочастотного моніторингу організовано відповідно до вимог чинних законодавчих актів.

Станом на 31.12.2013 зареєстровано 185 335 одиниць контролю (радіоелектронних засобів, радіочастот радіомереж), що підлягали технічному радіоконтролю, в ході якого протягом року здійснено 1 585 080 інструментальних оцінок параметрів випромінювання радіоелектронних засобів.

ІНСТРУМЕНТАЛЬНА ОЦІНКА ПАРАМЕТРІВ ВИПРОМІНЮВАННЯ РАДІОЕЛЕКТРОННИХ ЗАСОБІВ

Збільшення кількості спеціалізованих станцій радіоконтролю РЕЗ радіорелейного зв'язку у підрозділах радіочастотного моніторингу УДЦР та активізація роботи по виявленню незаконно діючих пристроїв вплинуло на збільшення на 1,8% кількості виявлених порушень за звітний період.

ВІЯВЛЕННЯ ПОРУШЕНЬ У СФЕРІ КОРИСТУВАННЯ РАДІОЧАСТОТНИМ РЕСУРСОМ

За 2013 рік виявлено 11 957 порушень у сфері користування радіочастотним ресурсом, у т.ч.:

- ▶ використання РЕЗ без відповідних дозвільних документів (НДП) — 10 380;
- ▶ використання РЕЗ з порушенням умов дозволів на експлуатацію РЕЗ — 1 577.

Вжитими заходами у звітному періоді усунуто 10 266 порушень користування радіочастотним ресурсом, що складає 86% від їх загальної кількості, що на 3% більше ніж в попередньому році, із них спільно з Департаментом державного нагляду (далі — ДДН) та з органами МВС — 3 479, що складає більше третини від усунених у звітному періоді.

УДЦР щоквартально надаються до НКРЗІ результати технічного радіоконтролю з метою підготовки висновків для прийняття НКРЗІ відповідних рішень щодо здійснення заходів державного нагляду за користуванням РЧР.

Протягом 2013 року УДЦР виконано у встановлені терміни 908 заявок на виявлення та усунення дії джерел радіозавад.

Застосування сучасних засобів технічного радіоконтролю та

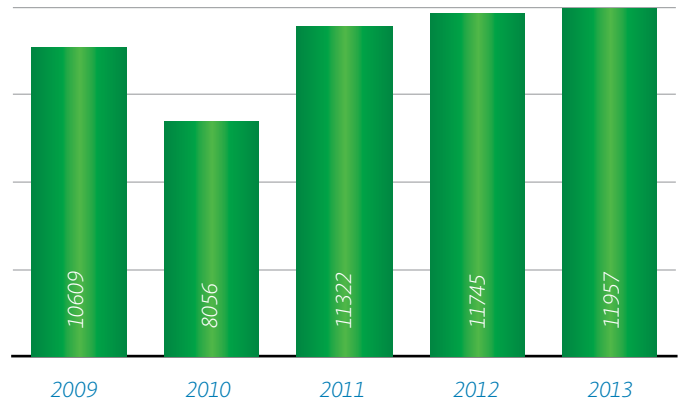
належна організація заходів радіочастотного моніторингу підвищує ефективність попереджувальних заходів щодо порушень в сфері користування РЧР й дозволяє своєчасно виконувати заявки від користувачів на виявлення та усунення дії джерел радіозавад.

ВІЯВЛЕННЯ ТА УСУНЕННЯ ДІЇ ДЖЕРЕЛ РАДІОЗАВАД

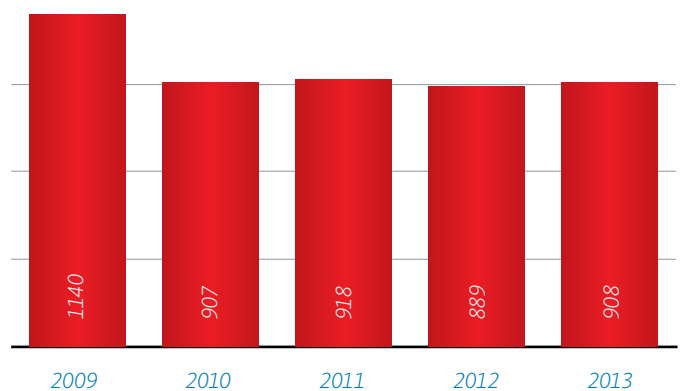
Для організаційно-технічного та функціонального забезпечення виконання завдань радіочастотного моніторингу в УДЦР створена автоматизована система технічного радіоконтролю. Станом на 31.12.2013 у складі системи технічного радіоконтролю УДЦР нараховується 144 мобільних та 195 стаціонарних станцій радіоконтролю, які розгорнуті в усіх обласних центрах та ще у 83 населених пунктах України.

Створена на сьогодні автоматизована система технічного радіоконтролю забезпечує якісне виконання завдань радіочастотного моніторингу в усіх освоєних в Україні смугах радіочастот загального користування.

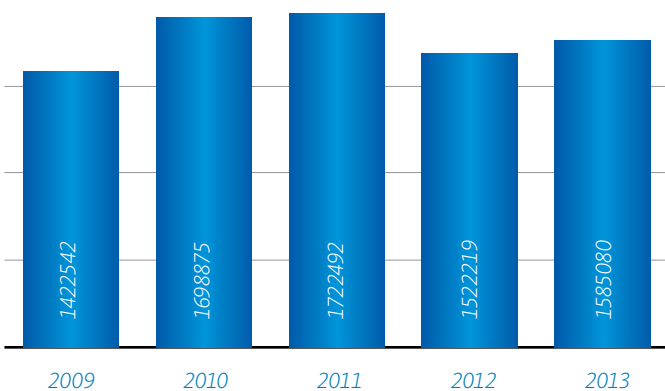
Виявлення порушень у сфері користування радіочастотним ресурсом, кількість порушень

Виявлення та усунення дії джерел радіозавад, кількість виконаних заявок

Інструментальна оцінка параметрів випромінювання радіоелектронних засобів, кількість вимірювань

ЗДІЙСНЕННЯ ТЕХНІЧНОГО КОНТРОЛЮ НА ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙНИХ МЕРЕЖАХ

Одним із статутних завдань діяльності УДЦР є здійснення вимірювань (технічний контроль) на телекомунікаційних мережах, метою яких є виявлення порушень вимог законодавства України, пов'язаних з незаконним пропуском міжнародного телефонного трафіку.

Відповідно до доручення Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації фахівці УДЦР, за договорами з операторами телекомунікацій або на замовлення НКРЗІ чи правоохоронних органів здійснюють вимірювання на телекомунікаційних мережах, в тому числі щодо маршрутизації трафіку в телекомунікаційній мережі загального користування України.

Для виконання зазначених робіт в УДЦР створені відповідні підрозділи, які укомплектовані кваліфікованими фахівцями та оснащені сучасним вимірювальним обладнанням. Крім того, для автоматизованого контролю сигнального трафіку на базі УДЦР створений та функціонує фрагмент автоматизованої системи вимірювань на телекомунікаційній мережі загального користування України, до якої входить Центр контролю вимірювань та локальні пункти вимірювань, що розгорнуті на технічних майданчиках окремих операторів телекомунікацій в різних містах України.

У 2013 році УДЦР провів 1171 захід з вимірювань на телекомунікаційних мережах за 176 договорами із зацікавленими операторами телекомунікацій, а також у процесі спільних дій з Департаментом державного нагляду Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації та за зверненнями правоохоронних органів.

У ході проведення зазначених заходів на мережах операторів виявлено та зафіксовано протоколами вимірювань 156344 порушень.

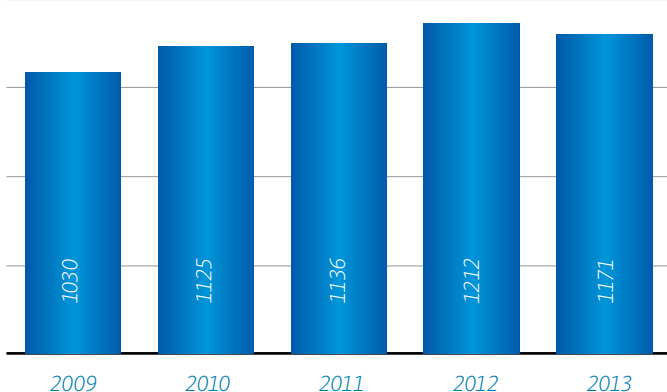
З метою припинення порушень та вжиття відповідних заходів до порушників, операторам надані Протоколи вимірювань, за якими надання телекомунікаційних послуг споживачам-порушникам припинено чи обмежено. До правоохоронних органів передано 53 протоколи технічного контролю, якими зафіксовані порушення порядку маршрутизації та за результатами яких порушено 9 кримінальних справ за ст. 361 Кримінального кодексу України «Несанкціоноване втручання в роботу електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), автоматизованих систем, комп'ютерних мереж чи мереж електрозв'язку».

Динаміка виявлених порушень порядку маршрутизації трафіку показує значне зменшення в 2013 році кількості виявлених порушень, що свідчить про дієвість проведеної фахівцями УДЦР роботи з технічного контролю на телекомунікаційних мережах, проведеної в попередні роки.

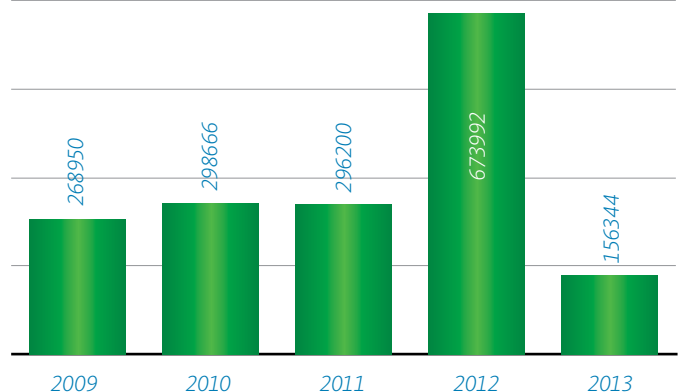
Одним з перспективних напрямків діяльності УДЦР, визначених НКРЗІ, є випробування (вимірювання) показників якості телекомунікаційних з послуг на мережах фіксованого та мобільного (рухомого) зв'язку.

Вимірювання показників якості телекомунікаційних послуг на мережах фіксованого телефонного зв'язку та мережах мобільного зв'язку здійснювалося на підставі 94 договорів з операторами телекомунікацій. За зазначеними договорами — протягом 2013 року проведено 190 заходів з випробувань показників якості телекомунікаційних послуг.

Динаміка проведених заходів з вимірювань на телекомунікаційних мережах, кількість

Динаміка виявлених порушень порядку маршрутизації трафіку при проведенні заходів з вимірювань на телекомунікаційних мережах у 2009—2013 роках

РОЗДІЛ ІХ

НАШІ ПРІОРИТЕТИ: НАПРЯМКИ ІННОВАЦІЙ

СЕРЕД ПРІОРИТЕТНИХ ЗАВДАНЬ НКРЗІ НА 2014 РІК СЛІД ВИЗНАЧИТИ НАСТУПНІ:

У СФЕРІ ЗВ'ЯЗКУ

1. Забезпечення умов для прискорення розвитку телекомунікаційних мереж і збільшення переліку та обсягів телекомунікаційних послуг, які надаються широким верствам населення.
2. Забезпечення розвитку широкосмугових мереж передачі даних. Формування Національного плану широкосмугового доступу в Україні.
3. Забезпечення ефективного використання радіочастотного ресурсу. Сприяння впровадженню новітніх радіотехнологій у вивільнених, за результатами конверсії, рефармінгу радіочастот, смугах радіочастот, пошук додаткових шляхів вивільнення РЧР.
4. Продовження процесу лібералізації ринку телекомунікацій. Спрощення умов для виходу та діяльності на ринку телекомунікацій шляхом поступового переходу від ліцензування видів діяльності до реєстрації.
5. Забезпечення конкуренції, інвестиційної привабливості в разі конкурсного розподілу обмеженого ресурсу, вдосконалення механізмів регулювання ринку телекомунікацій.
6. Забезпечення захисту інтересів України в галузі зв'язку шляхом участі в діяльності МСЕ, СЕПТ, РСЗ та інших міжнародних організаціях.
7. Забезпечення ефективного функціонування ринку послуг поштового зв'язку.

У СФЕРІ ІНФОРМАТИЗАЦІЇ

1. Визначення механізму регулювання електронного ринку. Участь у формуванні електронного ринку (ринку електронних товарів і послуг) в Україні.
2. Створення сприятливих умов для залучення інвестицій у розвиток інформаційно-комунікаційних технологій.
3. Забезпечення системності, комплексності та узгодженості розвитку інформаційного суспільства в Україні. Удосконалення системи індикаторів розвитку інформаційного суспільства в Україні та системи державних статистичних спостережень.
4. Забезпечення розвитку національної інформаційно-комунікаційної інфраструктури та її інтеграція зі світовою інфраструктурою. Забезпечення можливості надання адміністративних послуг та залучення громадян до участі в управлінні державою через створення єдиного цілісного, розподіленого, нормованого інформаційно-комунікаційного середовища.
5. Приведення системи адміністрування доменів .UA та .UKR до кращих світових практик.

ДОДАТКИ

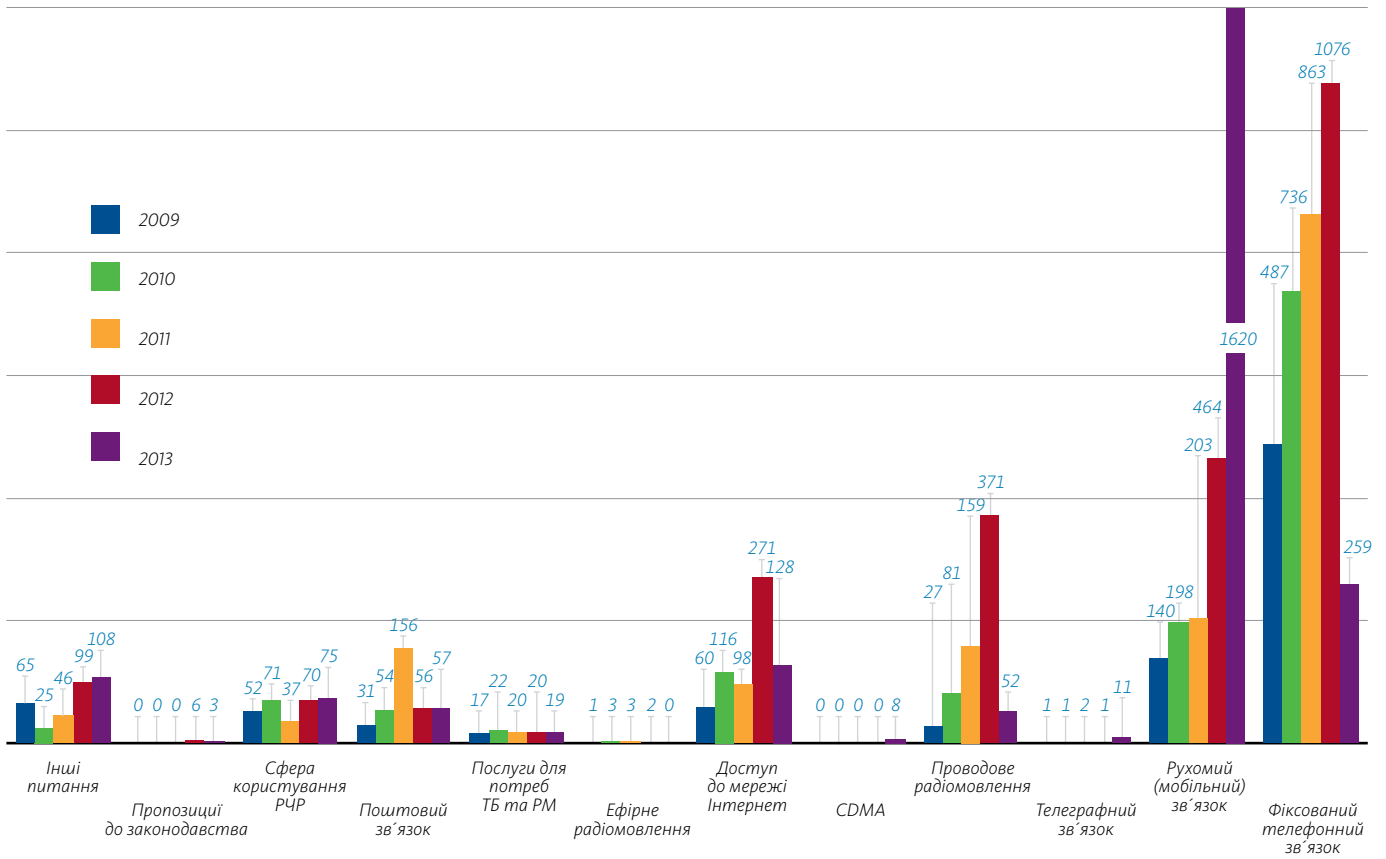
Додаток 1.	Ключові дати діяльності НКРЗІ у 2013 році.....	69
Додаток 2.	Динаміка звернень споживачів за видами послуг за 2009-2013 роки.....	71
Додаток 3.	Рівень проникнення мобільного та щільність фіксованого зв'язку в Україні	71
Додаток 4.	Забезпеченість населення України основними телефонними апаратами.....	72
Додаток 5.	Заяви населення на встановлення телефонів за регіонами	72
Додаток 6.	Абоненти мобільного зв'язку за регіонами України	73
Додаток 7.	Рівень проникнення та кількість користувачів Інтернет в Україні	73
Додаток 8.	Кількість операторів, провайдерів телекомунікацій України	74
Додаток 9.	Типи РЕЗ, які було внесено до реєстру РЕЗ та ВП у 2013 році	74
Додаток 10.	Обсяги експорту та імпорту комп'ютерних та інформаційних послуг.....	75
Додаток 11.	Розташування структурних підрозділів Департаменту державного нагляду НКРЗІ	75

3 січня	Порядок надання висновків щодо електромагнітної сумісності та дозволів на експлуатацію радіоелектронних засобів і випромінювальних пристроїв, затверджений рішенням НКРЗІ від 1 листопада 2012 року №559, зареєстровано в Міністерстві юстиції України за № 57/22589
10 січня	Порядок здійснення державного нагляду за ринком телекомунікацій, затверджений рішенням НКРЗІ від 13 грудня 2012 року № 649, зареєстровано в Міністерстві юстиції України за № 92/22624
22 січня	Порядок здійснення державного нагляду за користуванням радіочастотним ресурсом України в смугах радіочастот загального користування, затверджений рішенням НКРЗІ від 27 грудня 2012 року № 684, зареєстровано в Міністерстві юстиції України за № 175/22707
21–23 лютого	Участь представників НКРЗІ у роботі III Форуму Проекту Європейської Комісії щодо моніторингу послуг електронних комунікацій та інформаційного суспільства у країнах-кандидатах на вступ до ЄС (м. Ізмір, Турецька Республіка)
21–22 березня	В Києві за підтримки НКРЗІ проведено I Пленарне засідання та тематичний семінар Мережі регуляторних органів у сфері мереж та послуг електронних комунікацій країн Східного партнерства
1 травня	Набрали чинності затверджені рішенням НКРЗІ від 4 квітня 2013 року № 196 та зареєстровані у Міністерстві юстиції України 18 квітня 2013 року за № 623/23155 Граничні тарифи на загальнодоступні телекомунікаційні послуги
13–17 травня	Участь представників НКРЗІ у роботі Форуму 2013 року з питань Всесвітнього саміту з інформаційного суспільства (Форум ВСІС 2013 року), у 5-му Всесвітньому форумі МСЕ з політики електров'язку (ВФПЕ-13)
22–24 травня	Участь представників НКРЗІ у Регіональному семінарі МСЕ для країн СНД «Якість послуг, що надаються операторами телекомунікацій та захист прав споживачів» (Республіка Узбекистан)
3–6 липня	Участь української делегації на чолі з Головою НКРЗІ П. Яцуком у 13-му Глобальному симпозиумі для регуляторних органів (ГСР) МСЕ (м. Варшава, Республіка Польща)
19 липня	Набрало чинності Положення про надання послуг із перенесення абонентських номерів та використання персональних номерів, затверджене рішенням НКРЗІ від 25 квітня 2013 року № 248, зареєстроване в Міністерстві юстиції України 5 липня 2014 року за № 1117/23649
12 липня	Зміни до Регламенту аматорського радіозв'язку України, затверджені рішенням НКРЗІ від 25 червня № 390, зареєстровані в Міністерстві юстиції України за № 1174/23706
17–19 липня	Участь у роботі спільного 48-го засідання Ради глав адміністрацій зв'язку Регіональної співдружності в галузі зв'язку та 19-ої Координаційної ради держав-учасниць СНД з інформатизації при РСЗ (Киргизька Республіка)
6–8 серпня	Участь представників НКРЗІ у роботі 2-го засідання Робочої групи з радіомовлення РСЗ (Республіка Азербайджан)
19 серпня	Положення про вимірювання параметрів телекомунікаційних мереж з метою здійснення державного нагляду у сфері телекомунікацій, затверджене рішенням НКРЗІ від 30 липня 2013 року № 487, зареєстровано в Міністерстві юстиції України за № 1426/23958
1 вересня	Набрали чинності Граничні тарифи на універсальні послуги поштового зв'язку, затверджені рішенням НКРЗІ від 6 серпня 2013 року № 506 та зареєстровані в Міністерстві юстиції України 23 серпня 2013 року за № 1465/23997
10 вересня	Набрало чинності Положення про порядок формування простору ідентифікаційних кодів об'єктів Українського сегменту світового простору ідентифікаторів об'єктів, затверджене рішенням НКРЗІ від 18 квітня № 227, зареєстроване в Міністерстві юстиції України 15 серпня 2013 року за № 1403/23935)

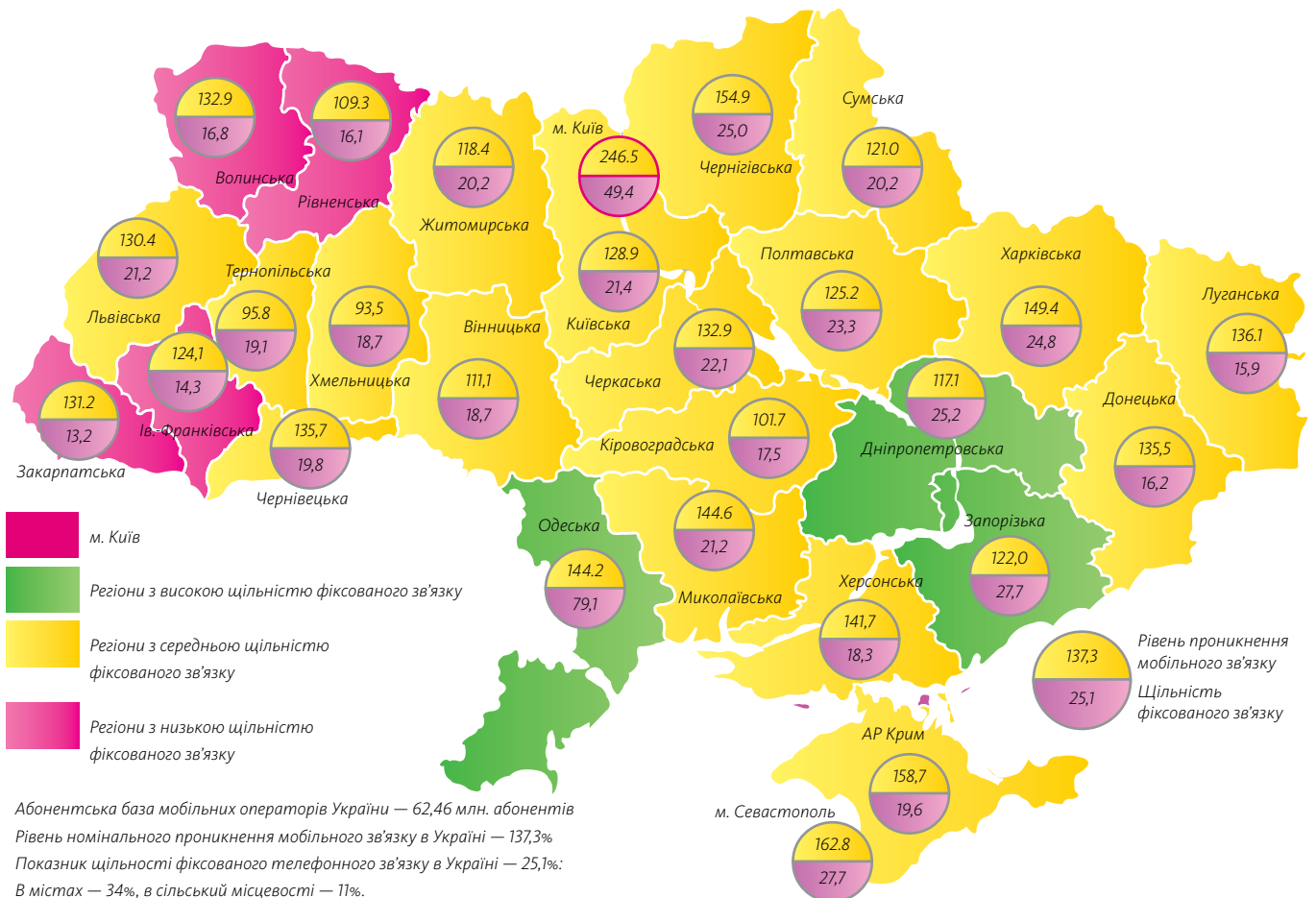
10–13 вересня	Участь представників НКРЗІ у роботі 3-го засіданні Робочої групи з управління радіочастотним спектром РСЗ (Російська Федерація)
8–11 жовтня	Участь представників НКРЗІ у роботі 4-го засіданні Комісії РСЗ з регулювання використання радіочастотного спектру і супутникових орбіт (Республіка Казахстан)
16–19 жовтня	Участь делегації НКРЗІ у роботі II Пленарного засідання Мережі регуляторних органів у сфері мереж та послуг електронних комунікацій країн Східного партнерства (м. Єреван, Республіка Вірменія), обрання Голови НКРЗІ П.Яцука на посаду Голови Мережі на 2014 рік
27–30 жовтня	Участь делегації НКРЗІ у роботі Глобального Форуму 2013 «Просування цифрового майбутнього» (м. Трієст, Італійська Республіка)
28 жовтня–1 листопада	Участь делегації НКРЗІ у роботі IV Форуму моніторингового проекту Європейської Комісії щодо електронних комунікацій та послуг інформаційного суспільства в країнах-кандидатах на вступ до ЄС (м. Будва, Чорногорія)
29 жовтня	Рішенням № 699 «Про результати аналізу ринків послуг пропуску трафіка на мережах фіксованого та рухомого (мобільного) зв'язку і накладення на операторів з істотною ринковою перевагою регуляторних зобов'язань» НКРЗІ визначила 345 операторів фіксованого та 7 операторів рухомого (мобільного) зв'язку операторами телекомунікацій з ІРП на ринках послуг пропуску трафіка на мережах фіксованого та мобільного зв'язку
1 листопада	Набрав чинності Порядок проведення конкурсів або тендерів на отримання ліцензій на користування радіочастотним ресурсом України, затверджений рішенням НКРЗІ від 24 вересня 2013 року № 625, зареєстрований у Міністерстві юстиції України 14 жовтня 2013 року за № 1754/24286
9 листопада	Набрала чинності постанова Кабінету Міністрів України від 30 жовтня 2013 року № 797 «Про внесення зміни у додаток 1 до постанови Кабінету Міністрів України від 16 червня 2004 року № 773»
12 листопада	Конференція з нагоди закриття проекту Twinning (м. Київ)
18–22 листопада	Участь делегації НКРЗІ у виставці-конференції MCE «Світ Телекому 2013» (м. Бангкок, Королівство Таїланд)
10 грудня	Рішенням НКРЗІ від 10 грудня 2013 року № 803 затверджено Правила здійснення діяльності у сфері телекомунікацій (діяльність з надання послуг доступу до Інтернет), яке зареєстровано в Міністерстві юстиції України 3 лютого 2014 року за № 207/24984
24 грудня	Прийнято рішення НКРЗІ за № 848 «Про внесення змін до Порядку проведення експертизи при досудовому врегулюванні спору», яке 13 січня 2014 року за № 36/24813 зареєстровано в Міністерстві юстиції України та набрало чинності 28 січня 2014 року. Прийнято рішення НКРЗІ за № 849 «Про затвердження переліків показників якості телекомунікаційних послуг, рівні яких підлягають обов'язковому оприлюдненню у 2015 році»
30 грудня	<p>Прийнято рішення НКРЗІ за № 861 «Про затвердження Граничних тарифів на надання в користування кабельної каналізації електрозв'язку операторів телекомунікацій і визнання таким, що втратило чинність, рішення НКРЗІ від 29.11.2012 N 620», яке 6 лютого 2014 року за № 230/25007 зареєстровано в Міністерстві юстиції України та набрало чинності 18 лютого 2014 року</p> <p>Рішенням НКРЗІ №864 прийнято за основу проект рішення НКРЗІ «Про внесення змін до Правил взаємоз'єднання телекомунікаційних мереж загального користування»</p> <p>Рішенням НКРЗІ №865 прийнято за основу проект рішення НКРЗІ «Про затвердження Порядку визначення ринків певних телекомунікаційних послуг, проведення їх аналізу та визначення операторів, провайдерів телекомунікацій з істотною ринковою перевагою на ринках таких послуг та визнання таким, що втратило чинність, рішення НКРЗІ від 25.08.2011 № 444»</p>

ДИНАМІКА ЗВЕРНЕНЬ СПОЖИВАЧІВ ЗА ВИДАМИ ПОСЛУГ ЗА 2009-2013 РОКИ (КІЛЬКІСТЬ ЗВЕРНЕНЬ)

РІВЕНЬ ПРОНИКНЕННЯ МОБІЛЬНОГО ТА ЩІЛЬНІСТЬ ФІКСОВАНОГО ЗВ'ЯЗКУ В УКРАЇНІ

ЗАБЕЗПЕЧЕНІСТЬ НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ ОСНОВНИМИ ТЕЛЕФОННИМИ АПАРАТАМИ*, ОД.

Регіони	У розрахунку на 100 жителів								
	2011			2012			2013		
	Всього	міське	сільське	Всього	міське	сільське	Всього	міське	сільське
Україна	26,7	33,6	11,1	25,7	32,6	10,7	25,1	31,9	10,0
АР Крим	22,9	31,3	8,8	21,4	28,3	9,8	19,6	26,0	8,8
Вінницька обл.	20,4	29,8	10,8	19,6	28,6	10,7	18,7	27,2	10,1
Волинська обл.	18,4	26,8	9,4	17,6	25,7	8,9	16,8	24,7	8,3
Дніпропетровська обл.	29,2	32,3	13,0	27,1	30,2	11,5	25,2	28,2	10,4
Донецька обл.	19,5	20,5	8,2	17,8	18,8	7,3	16,2	17,3	6,1
Житомирська обл.	22,5	30,0	11,9	21,4	28,7	11,3	20,2	27,3	10,2
Закарпатська обл.	14,8	22,0	10,5	14,1	20,6	10,3	13,2	19,1	9,8
Запорізька обл.	30,1	33,9	16,8	29,2	33,5	14,9	27,7	31,8	14,0
Івано-Франківська обл.	18,5	30,7	9,2	15,5	24,4	8,7	14,3	22,3	8,1
Київська обл.	23,5	28,7	15,3	22,5	27,2	14,7	21,4	25,9	14,1
Кіровоградська обл.	19,4	25,5	9,0	18,5	24,5	8,6	17,5	23,3	7,8
Луганська обл.	19,1	20,4	9,1	17,3	18,6	8,6	15,9	17,1	7,8
Львівська	22,2	30,8	8,7	22,2	31,1	8,3	21,2	29,8	7,8
Миколаївська обл.	24,0	30,8	9,2	22,5	29,3	8,3	21,2	27,8	7,3
Одеська обл.	59,9	84,8	10,1	68,1	97,1	9,7	79,1	113,8	9,1
Полтавська обл.	25,9	34,7	11,5	24,6	33,3	10,9	23,3	31,5	10,1
Рівненська обл.	18,1	28,8	8,4	17,2	27,5	7,8	16,1	26,0	7,1
Сумська обл.	22,1	26,3	12,9	21,1	25,1	12,7	20,2	23,9	12,2
Тернопільська обл.	21,0	29,2	14,4	20,1	27,3	14,4	19,1	25,5	14,0
Харківська обл.	27,5	31,4	11,6	26,0	29,7	11,2	24,8	28,2	10,7
Херсонська обл.	20,7	28,0	9,0	19,4	26,5	8,3	18,3	25,2	7,5
Хмельницька обл.	21,1	28,6	11,7	20,1	27,2	11,2	18,7	25,1	10,6
Черкаська обл.	23,7	31,9	12,9	22,9	30,9	12,7	22,1	29,7	12,2
Чернівецька обл.	21,8	32,1	14,3	20,7	29,8	14,1	19,8	27,9	13,8
Чернігівська обл.	26,5	32,9	15,0	25,8	32,1	14,8	25,0	31,1	14,2
м. Київ	55,1	55,5	x	51,5	51,5	x	49,4	49,4	x
м. Севастополь	30,5	31,6	14,9	29,2	3,0	14,8	27,7	28,6	14,3

*для розрахунку були взяті основні телефонні апарати всієї телефонної мережі, всі показники вказані на кінець періоду

ЗАЯВИ НАСЕЛЕННЯ НА ВСТАНОВЛЕННЯ ТЕЛЕФОНІВ ЗА РЕГІОНАМИ*

Регіони	2010		2011		2012	
	Усього незадоволених заяв	Кількість задоволених заяв	Усього незадоволених заяв	Кількість задоволених заяв	Усього незадоволених заяв	Кількість задоволених заяв
Україна	570915	170447	396279	153655	327871	182696
АР Крим	25861	7820	19025	7165	8872	9686
Вінницька обл.	19058	7653	16639	5541	15295	6032
Волинська обл.	9004	2215	7965	2277	8043	3411
Дніпропетровська обл.	48640	1194	25444	11320	20444	11103
Донецька обл.	19312	14103	9354	10440	8511	11127
Житомирська обл.	34603	5668	27431	4897	21570	4672
Закарпатська обл.	17896	2592	15528	2282	14341	2889
Запорізька обл.	10867	11813	6562	12635	4748	14650
Івано-Франківська обл.	30234	2205	17744	1916	16870	2693
Київська обл.	39470	7647	36595	5992	33889	6264
Кіровоградська обл.	14807	3381	14321	3421	13912	3315
Луганська	18814	8088	7904	6779	7526	7240
Львівська обл.	62293	5967	43998	5153	36027	8327
Миколаївська обл.	2146	5539	1388	4672	1192	6834
Одеська	17107	10273	11569	7010	2700	8105
Полтавська обл.	15349	6240	13037	5586	11191	6247
Рівненська обл.	10547	2782	1460	2277	2369	3733
Сумська обл.	20746	3166	15117	3303	9080	4145
Тернопільська обл.	7807	3619	5553	3164	3164	3829
Харківська обл.	44620	14367	38034	11959	35774	14468
Херсонська обл.	8290	4586	6902	3740	5529	5478
Хмельницька обл.	13402	6213	7662	4217	6863	4618
Черкаська обл.	13732	4749	9006	4383	8865	4855
Чернівецька обл.	23792	4159	22493	2097	15637	2391
Чернігівська обл.	11817	4653	11504	3805	10965	4365
м. Київ	1761	17389	2148	15966	2625	20023
м. Севастополь	1940	2366	1896	1658	1869	2196

*для розрахунку були взяті основні телефонні апарати всієї телефонної мережі, всі показники вказані на кінець періоду

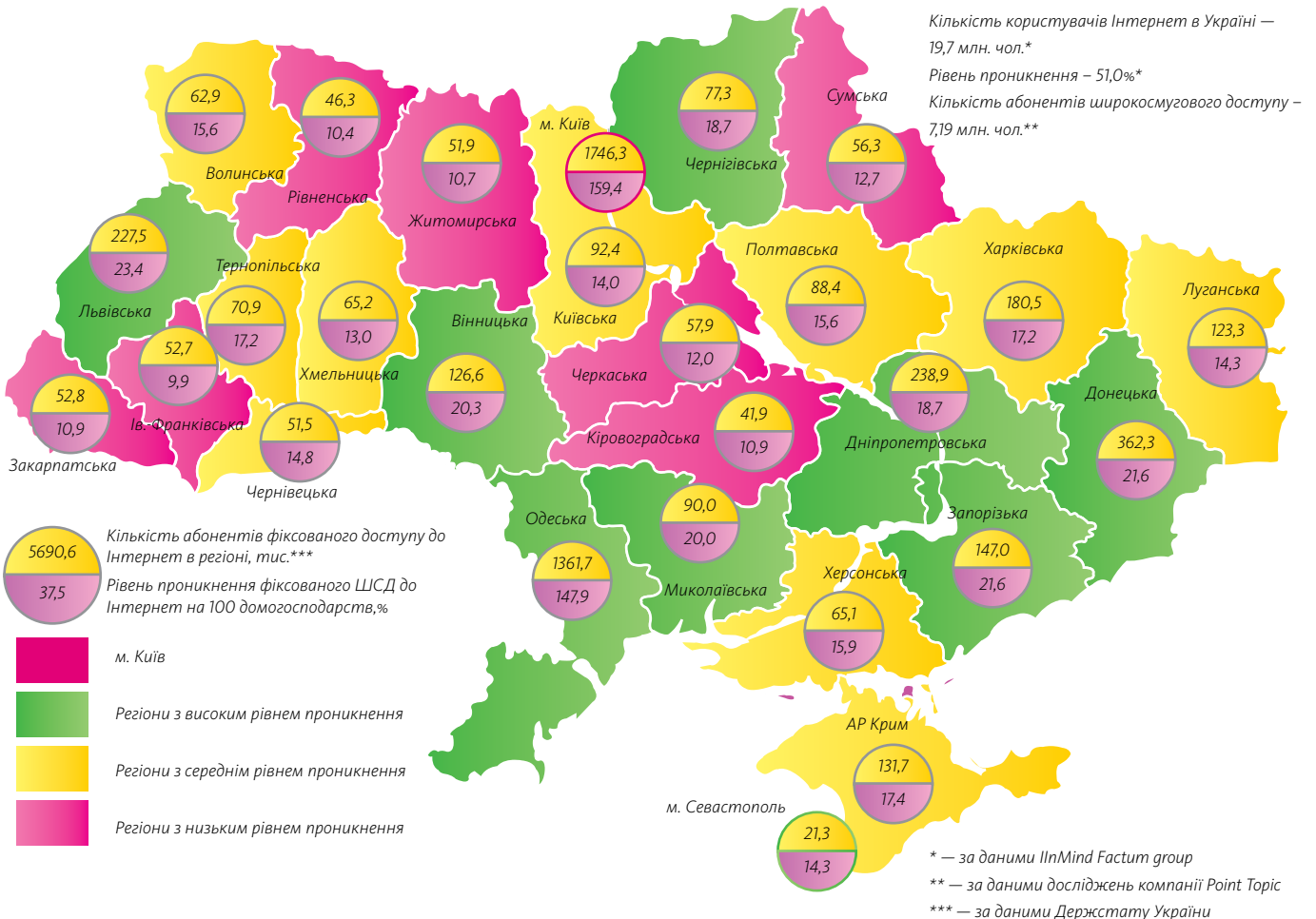
АБОНЕНТИ МОБІЛЬНОГО ЗВ'ЯЗКУ ЗА РЕГІОНАМИ УКРАЇНИ*, ОД.

Регіон	Кількість абонентів у розрахунку на 100 жителів		
	2011	2012	2013
Україна	121,6	130,1	137,3
Автономна Республіка Крим	130,3	144,3	158,7
Вінницька обл.	94,9	107,4	111,1
Волинська обл.	107,2	123,3	132,9
Дніпропетровська обл.	98,2	109,2	117,1
Донецька обл.	123,0	129,8	135,5
Житомирська обл.	104,9	115,4	118,4
Закарпатська обл.	112,8	125,9	131,2
Запорізька обл.	96,4	110,7	122,0
Івано-Франківська обл.	96,7	112,3	124,1
Київська обл.	116,0	127,0	128,9
Кіровоградська обл.	87,0	96,5	101,7
Луганська обл.	119,2	129,3	136,1
Львівська обл.	101,0	118,0	130,4
Миколаївська обл.	122,6	135,5	144,6
Одеська обл.	117,9	132,3	144,2
Полтавська обл.	111,5	119,4	125,2
Рівненська обл.	91,1	104,0	109,3
Сумська обл.	103,4	113,6	121,0
Тернопільська обл.	79,7	90,8	95,8
Харківська обл.	133,6	141,7	149,4
Херсонська обл.	129,2	138,0	141,7
Хмельницька обл.	79,7	89,9	93,5
Черкаська обл.	114,7	127,0	132,9
Чернівецька обл.	118,4	132,4	135,7
Чернігівська обл.	135,8	150,6	154,9
м. Київ	284,0	244,6	246,5
м. Севастополь	135,8	149,4	162,8

*Всі показники вказані на кінець періоду

Додаток 7

РІВЕНЬ ПРОНИКНЕННЯ ТА КІЛЬКІСТЬ КОРИСТУВАЧІВ ІНТЕРНЕТ В УКРАЇНІ

КІЛЬКІСТЬ ОПЕРАТОРІВ, ПРОВАЙДЕРІВ ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙ УКРАЇНИ ЗА ВИДАМИ ДІЯЛЬНОСТІ

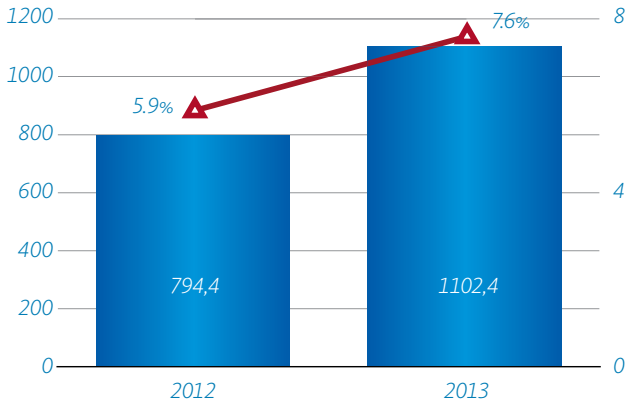
№	Вид діяльності	за 2013 рік	на 31.12.2013
1	Видано, переоформлено, продовжено строк дії ліцензій на види діяльності, з них:	378	2073
	Місцевий телефонний зв'язок	96	584
	Міжміський телефонний зв'язок	9	25
	Міжнародний телефонний зв'язок	1	6
	Міжнародний та міжміський телефонний зв'язок	2	4
	Рухомий (мобільний) телефонний зв'язок	1	15
	Тех. обслуговування та експлуатація телекомунікаційних мереж	245	1253
	Інші види діяльності	24	186
2	Внесено до реєстру операторів, провайдерів телекомунікацій, з них:	850	3752
	Операторів телекомунікацій, з них:	502	2600
	надають послуги доступу до Інтернет з використанням РЧР	135	507
	надають послуги доступу до Інтернет без використання РЧР	288	730
	надають інші послуги	79	1363
	Провайдерів телекомунікацій, з них:	348	1152
	надають послуги доступу до Інтернет	347	1114
	не надають послуги доступу до Інтернет	1	38
3	Внесено до реєстру операторів поштового зв'язку	35	35

ТИПИ РЕЗ, ЯКІ БУЛО Внесено до РЕЄСТРУ РЕЗ ТА ВП у 2013 РОЦІ, В ЗАЛЕЖНОСТІ від СПОСОБУ ЗАСТОСУВАННЯ

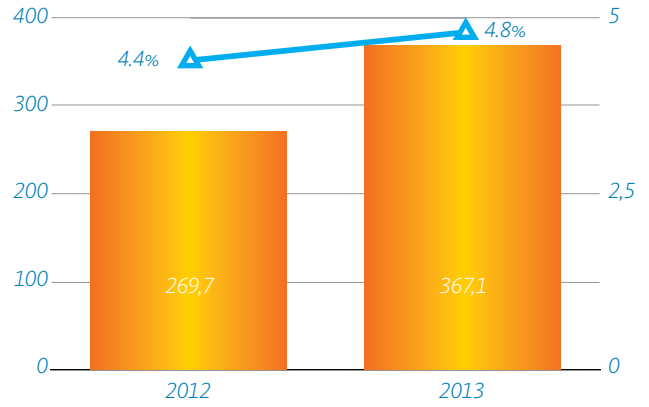
Розділи	Кількість
Розділ 1.	351
Розділ 2.	1
Розділ 3.	88
Розділ 4.	4
Розділ 5.	1
Розділ 6.	2
Розділ 8.	24
Розділ 9.	174
Розділ 11.	2
Розділ 12.	2
Розділ 15.	27
Розділ 17.	13
Розділ 18.	17
Розділ 20.	1
Розділ 21.	1
Розділ 22.	3
Розділ 23.	113
Розділ 24.	1
Розділ 25.	4
Розділ 27.	1065
Всього	1894

Додаток 10

ОБСЯГИ ЕКСПОРТУ КОМП'ЮТЕРНИХ ТА ІНФОРМАЦІЙНИХ ПОСЛУГ

ОБСЯГИ ІМПОРТУ КОМП'ЮТЕРНИХ ТА ІНФОРМАЦІЙНИХ ПОСЛУГ

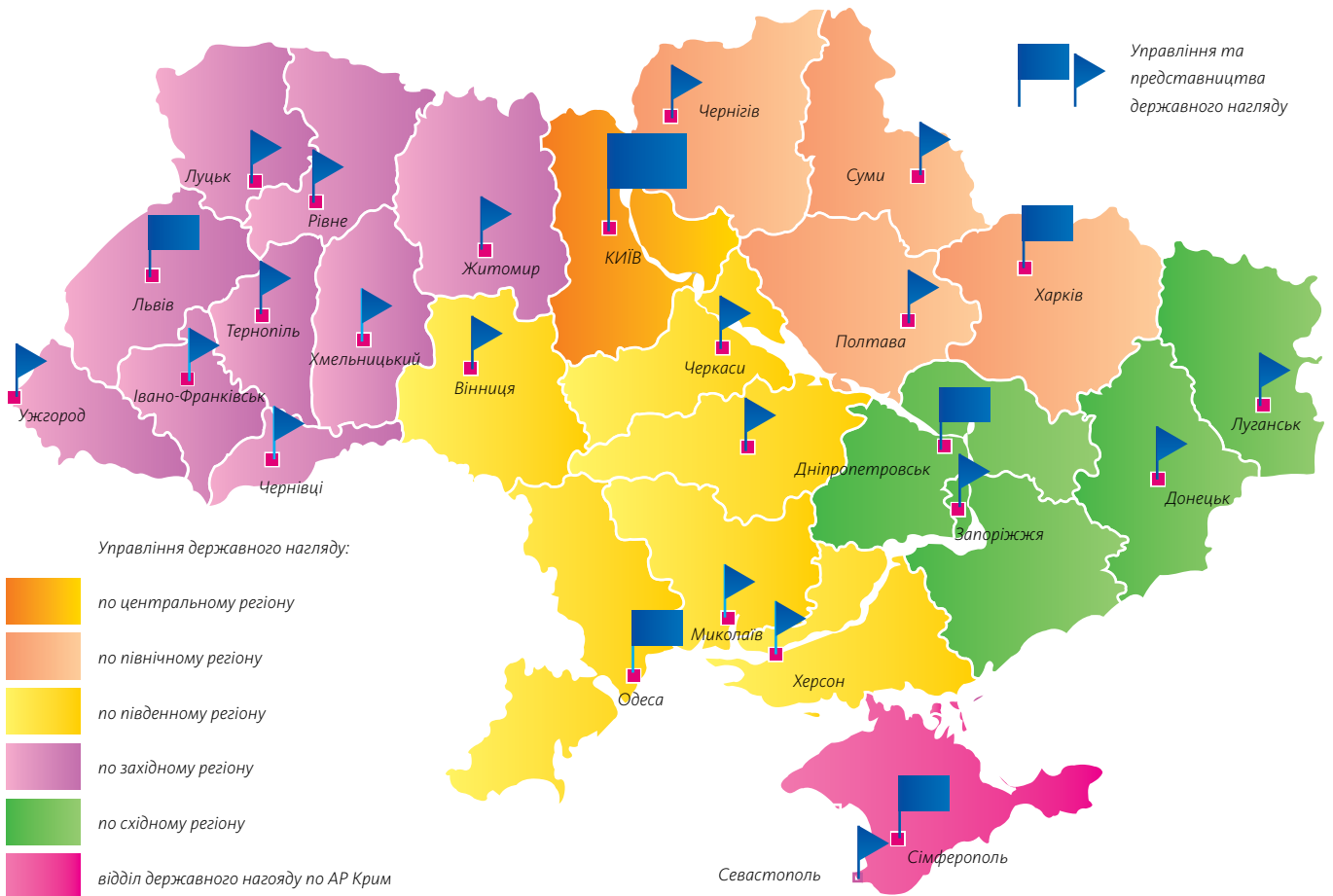
ОБСЯГ РЕАЛІЗОВАНИХ ПОСЛУГ У СФЕРІ КОМП'ЮТЕРНОГО ПРОГРАМУВАННЯ ТА ІНШИХ ПОСЛУГ У СФЕРІ ІНФОРМАТИЗАЦІЇ, МЛРД.ГРН.

- Обсяг експорту, млн. дол. США
- в тому числі у% до загального обсягу експорту послуг,%
- Обсяг імпорту, млн. дол. США
- в тому числі у% до загального обсягу імпорту послуг,%
- Обсяг реалізації, млрд.грн.
- зростання до попереднього року, %

Додаток 11

РОЗТАШУВАННЯ СТРУКТУРНИХ ПІДРОЗДІЛІВ ДЕПАРТАМЕНТУ ДЕРЖАВНОГО НАГЛЯДУ НКРЗІ

Державне підприємство «УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ЦЕНТР РАДІОЧАСТОТ»

м. Київ, проспект Перемоги, 15-й км.
+ 380 44 422-81-03

Ел.пошта: centre@ucrf.gov.ua
<http://www.ucrf.gov.ua>

Діюча на підприємстві система управління якістю гарантує належну якість послуг, які УДЦР надає різним категоріям споживачів.

Система управління якістю сертифікована Органом сертифікації ДП «Укрметрестстандарт» на відповідність вимогам стандарту ДСТУ ISO 9001:2009.

Український державний центр радіочастот є членом:

- Міжнародного союзу електрозв'язку (ITU)
- Європейської конференції адміністрацій пошти та зв'язку (СЕПТ)
- Регіональної співдружності в галузі зв'язку (РСЗ)

Національний сертифікат
та Відзнака «Ділова
гордість України 2013»

ОСНОВНІ ЗАВДАННЯ, ЯКІ ВИРІШУЄ УДЦР:

- Присвоєння частот
- Підтримка реєстру радіочастотних присвоєнь
- Видача дозволів на експлуатацію радіоелектронних засобів (РЕЗ)
- Міжнародна координація частот і нотифікація в МСЕ
- Забезпечення електромагнітної сумісності (ЕМС)
- Моніторинг спектру
- Виявлення й усунення радіозавад
- Видача дозволів на ввезення РЕЗ в Україну
- Підтримка функціонування автоматизованої інформаційної системи обліку мобільних терміналів на території України (узагальнена БД кодів IMEI)
- Технічний контроль телекомунікаційних мереж
- Експертиза у виділенні номерного ресурсу
- Оцінка відповідності (сертифікація) телекомунікаційних продуктів

ПРИСВОЄННЯ ЧАСТОТ

В Україні зареєстровано понад 320 тис. фіксованих РЕЗ.

Всі процедури щодо подання заявок на присвоєння радіочастот, розрахунку ЕМС та видачі дозволів на експлуатацію РЕЗ автоматизовані, відбуваються із застосуванням спеціального програмного забезпечення. Це дозволяє:

- Підтримувати єдину БД частотних присвоєнь
- Зменшити час на розгляд заявок
- Уникнути помилок, які спричиняє людський фактор
- Збільшити кількість і якість підготовки дозволів

ВИМІРЮВАННЯ ЯКОСТІ ОБСЛУГОВУВАННЯ ТА ЯКОСТІ ПОКРИТТЯ

УДЦР у співпраці з компанією Omnis (Україна) здійснює оцінку якості покриття і якості обслуговування.

Вимірювання проводяться відповідно до Звіту 118, ETSI TS 145 008 V10.4.0 (2012-03) за якість звуку, даних і передачі SMS.

За твердженням українських операторів, такі роботи дозволяють провести оптимізацію повторного використання частот для збільшення пропускної здатності мережі без збільшення капітальних витрат, а також оптимізацію мережі для поліпшення якості послуг за низькою ціною. Ефект оптимізації призводить до швидкого збільшення додаткових доходів оператора. Забезпечується якість обслуговування користувачів у будь-якій точці мережі.

СИСТЕМА РАДІОЧАСТОТНОГО МОНІТОРИНГУ

СРЧМ УДЦР створена для вирішення завдань контролю за використанням радіочастотного ресурсу (РЧР) для забезпечення управління та підвищення ефективності використання РЧР України.

Основними завданнями СРЧМ УДЦР є:

- визначення реального стану зайнятості та наявного для використання РЧР;
- проведення технічного радіоконтролю;
- недопущення випадків виникнення неприпустимих електромагнітних завад, надання рекомендацій щодо усунення або зниження рівня радіозавад до припустимого;
- підтримка програм міжнародного радіочастотного моніторингу.

СРЧМ УДЦР складається зі стаціонарної та мобільної компонент. Стаціонарна компонента представлена 195 стаціонарними станціями радіоконтролю (СРК), розташованими на 168 майданчиках у 107 населених пунктах України. Мобільна компонента налічує мобільні станції радіомоніторингу (МСРМ) різних типів.

До технічної бази СРЧМ належать:

- стаціонарна автоматизована система радіочастотного моніторингу (АСРМ);
- мобільні станції технічного радіоконтролю (СРК);
- портативні (носимі) засоби технічного радіо контролю (ТРК);
- засоби управління та обробки результатів ТРК;
- система супутникового моніторингу.

Основні особливості системи АСРМ:

- охоплює понад 320 тис. РЕЗ, зареєстрованих в Україні;
- частотний діапазон — від 10 кГц до 40 ГГц;
- у складі системи налічується 195 стаціонарних, 127 мобільних станцій та 184 портативних засоби радіочастотного моніторингу;
- підсистеми розміщено у центральному офісі та в 24 регіональних філіях.

МОНІТОРИНГ ЗЕМНИХ СТАНЦІЙ СУПУТНИКОВОГО ЗВ'ЯЗКУ

У 2009 році УДЦР розгорнув систему моніторингу земних станцій супутникового зв'язку – ГеоМон у відповідності до вимог Звіту МСЕ-R SM. 2182 «Вимірювальні засоби, доступні для вимірювання випромінювань від космічних станцій як ДСО, так і НГСО».

Станція УДЦР дозволяє контролювати земні станції в С-діапазоні на всій території Африки, а в Ку-діапазоні – на всій території вище екватора.

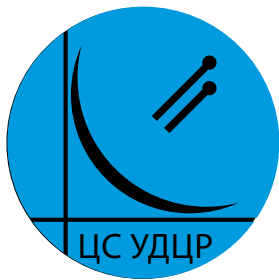
15 лютого 2011 року станція УДЦР внесена до Списку VIII МСЕ «Список міжнародних станцій радіочастотного моніторингу».

Основні характеристики системи:

- Технічний радіоконтроль (вимірювання параметрів випромінювання) і визначення місцезнаходження земних станцій (геолокація)
- С-діапазон (від 3,4 до 5,25 ГГц, від 5,725 до 7,025 ГГц) і Ку-діапазон (від 10,7 до 14,8 ГГц)
- Спостереження за випромінюванням земних станцій, що використовують супутники на позиціях ДСО з 20° східної довготи до 80° західної довготи
- Система контролює понад 3,2 тис. земних станцій, зареєстрованих в Україні

Центр сертифікації державного підприємства «УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ЦЕНТР РАДІОЧАСТОТ»

Україна, 03179, м. Київ,
пр-т Перемоги, 15 км.
тел. +380 44 422-85-44, 422-85-46,
422-81-84, 422-81-85, 422-81-87
тел / факс: +380 44 422-85-41
ел. пошта: oc@ucrf.gov.ua,
buniy@ucrf.gov.ua

На базі ЦС функціонують органи оцінки відповідності (ООВ):

- Орган з сертифікації техніки зв'язку ДП УДЦР (ОС УКРЧАСТОТНАГЛЯД)
- Орган оцінки відповідності ДП УДЦР (ООВ УКРЧАСТОТНАГЛЯД)

Акредитовані Національним агентством з акредитації України (атестат акредитації НААУ № 10179) і призначені Міністерством економіки на виконання робіт з оцінки відповідності як в Системі УкрСЕПРО (постійний номер призначеного/уповноваженого ОС — UA.P.155, UA.PN.155) так і за Технічними регламентами (реєстраційний номер призначеного ООВ — UA.TR.052):

- Технічний регламент (ТР) радіообладнання і телекомунікаційного кінцевого (термінального) обладнання, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 24.06.2009 № 679
- ТР низьковольтного електричного обладнання, затверджений постановою КМУ від 29.10.2009 № 1149 (в редакції постанови КМУ від 29.08.2012 № 810)
- ТР з електромагнітної сумісності обладнання, затверджений постановою КМУ від 29.06.2009 № 785 (в редакції постанови КМУ від 20.06.2012 № 631)

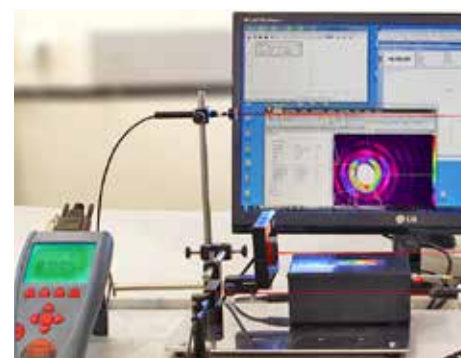
ООВ погоджені Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації (НКРЗІ) на проведення діяльності з підтвердження відповідності радіоелектронних засобів та випромінювальних пристроїв в Україні.

ВИПРОБУВАЛЬНИЙ ЦЕНТР (ВЦ УКРЧАСТОТНАГЛЯД)

Акредитований Національним агентством з акредитації України за ДСТУ ISO/IEC 17025 (реєстраційний номер атестату акредитації НААУ № 2Н120) та входить до Переліку погоджених НКРЗІ випробувальних центрів (лабораторій), які мають право проводити випробування пристроїв у сфері використання радіочастотного ресурсу України.

Випробувальний центр має 10 спеціалізованих лабораторій:

- лабораторії випробувань РЕЗ та ВП № 1 та № 2;
- лабораторію випробувань абонентських терміналів;
- лабораторію випробувань технічних засобів телекомунікацій;
- лабораторію електромагнітної сумісності;
- лабораторію досліджень впливу електромагнітних полів (SAR);
- лабораторію випробувань з безпеки та завадостійкості;
- лабораторію механічних випробувань;
- лабораторію кліматичних випробувань.
- лабораторію випробувань на вогнестійкість

Основні напрями діяльності

- Оцінка відповідності продукції Технічним регламентам
- Виконання робіт з підтвердження відповідності (сертифікації) технічних засобів (продукції) в державній Системі сертифікації УкрСЕПРО
- Комплексні випробування технічних засобів
- Інструментальна оцінка електромагнітної обстановки
- Експериментальні дослідження та незалежні технічні експертизи
- Тестування технічних засобів та мереж на сумісність
- Сертифікація білінгових систем

Номенклатура продукції (сфера акредитації)

- радіоелектронні засоби GSM, UMTS, CDMA, TETRA, DECT, Wi-Fi, WiMAX і т.п.
- станції супутникового зв'язку, радіорелейні станції, радіостанції
- передавачі радіомовні, апаратура приймально-передавальна телевізійна
- побутова радіоелектронна апаратура
- вироби та обладнання транспортного, промислового, енергетичного, комунального, медичного призначення
- засоби проводового зв'язку та передачі даних
- засоби обчислювальної техніки та інформаційних технологій
- автоматизовані системи розрахунків за телекомунікаційні послуги (білінгові системи)
- різноманітні радіовипромінювальні пристрої

ЦС УДЦР має сертифіковану систему управління якістю відповідно до вимог міжнародного стандарту ISO 9001.

Замовники робіт (клієнти): провідний орган оцінки відповідності Європи — CETECOM GmbH; світові виробники телекомунікаційного обладнання — компанії Apple Inc. Ltd., Aviat Networks (s) Pte. Ltd, Hughes Network System, NEC Corporation, Rohde & Schwarz, Philips, Cisco-Linksys LLC, iDirect Technologies, SAF Tehnika A/S та багато інших.

Центр сертифікації є лідером на ринку України з тестування РЕЗ (ВП). Крім того, на замовлення вітчизняних виробників центр проводить випробування продукції різних галузей промисловості (авіаційної, космічної, машинобудування, транспорту, енергетики тощо), у тому числі призначеної для експорту. За результатами випробувань, замовники в подальшому успішно проходять сертифікацію в європейських органах оцінки відповідності. Ряд випробувань продукції, в частині вимірювань параметрів EMC, SAR, функціональних параметрів, стійкості до впливу зовнішніх факторів і т.п. є унікальними для України. Технічна компетентність ЦС, достовірність та обґрунтованість результатів випробувань неодноразово підтверджена проведенням порівняльних випробувань з провідними лабораторіями світу.

Щороку виконується понад 700 робіт з оцінки відповідності продукції (сертифікації, декларування), проводиться і оформлюється протоколами близько 1000 різноманітних випробувань.

ЦС укомплектований висококваліфікованими спеціалістами, має підготовлений штат аудиторів, що дозволяє самостійно проводити весь комплекс робіт з оцінки відповідності технічних засобів.

ПОЛІТИКА ЦС УДЦР

Центр сертифікації діє на принципах, що виключають можливість адміністративного, комерційного, фінансового або іншого тиску на об'єктивність органів оцінки відповідності ДП УДЦР.

